Nº. 9039. NIEUWE AMSTERDAMSCHE COURANT. Aº. 1860.

ALGEMEEN HANDELSBLAD.

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 3 MAANDEN:
Voor Amsterdam........ƒ 7.50. Voor de overige Steden des Rijks ƒ 8.50.
De Zondags-Editie....... » 1.50. Afzonderlijke Couranten...... » 0.10.
Ieder loopend Kwartaal moet voldaan zijn uiterlijk op den 15den der 3de maand.

Zaturdag 8 December.
UITGEVERS-DIRECTEUREN, GEBROEDERS DIEDERICHS.
Brieven Franco aan het Bureau Handelsblad.

PRIJS DER GEWONE ADVERTENTIËN:
Van EEN tot ZEVEN regels, behalve de 35 c. zegelgeld.........ƒ 1.75.
Iedere regel meer..» 0.25.
Buitengew. groote Lett., naar mate der ruimte die zij beslaan, à 25 c. per regel.

Bij deze COURANT behoort een geheel Vel BIJVOEGSEL, bevattende het Verslag van de beraadslaging over de Staatsbegrooting in de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Donderdag 6 Dec. jl. gehouden en het Ontwerp van Wet betreffende de Nationale Militie.

HEEREN ABONNENTEN op het ALGEMEEN HANDELSBLAD worden verzocht, de Abonnementsgelden over het 4de Kwartaal, dat met ultº. December 1860 eindigt, te voldoen aan de Uitgevers, *uiterlijk* vóór 15 December, ten einde geene staking in de toezending te ondervinden.

Het bedrag kan gezonden worden PER POSTWISSEL, aan alle Postkantoren à 1 pCt. verkrijgbaar.

POSTZEGELS worden niet in BETALING genomen

AMSTERDAM, 7 December 1860. **GEBROEDERS DIEDERICHS.**

DE CRISIS NADERT.

De algemeene discussien over de staatsbegrooting hebben aan de hoofdleiders van het onbegrijpelijk kabinet van Februarij den genadeslag gegeven. Wij hebben die discussien gewenscht, verwacht, en waar het kon uitgelokt, door vertoog en bespreking herhaalde malen, van de voorbereiding, optreding, de handelingen van het gouvernement in verband tot de staalkaart van politieke antecedenten van den minister-president en ook in verband met de weifelmoedige, dobberende en liberaal-gepolijste reactie van den minister van kolonien.

Er is geen feit in de Kamer medegedeeld om het gebrek aan overeenstemming, om het politiek wantrouwen jegens het ministerie te regtvaardigen, dat wij niet in het overzigt der afgeloopen zitting en in de beschouwingen over de politieke kwestie der staatsbegrooting hebben moeten ter sprake brengen, om ook onze overtuiging nopens den verderfelijken, demoraliserenden politieken toestand, waarin wij verkeeren, uit te spreken en waar het kan, ingang te doen vinden. Van daar dat wij ons niet zeer gehaast hebben, om wat uit de discussien op nieuw zonneklaar was geworden, nader aan te wijzen. Maar, geheel zwijgen mogen wij niet.

Ook de conclusie van het debat: liever ontbinding dan verdere voortduur, "van een toestand van staatkundige listigheid, onzekerheid en politieke oneerlijkheid," die conclusie hebben wij in strekking gelijk, maar in vorm verzacht, reeds gemaakt na de eerste ontmoeting van dit kabinet met de Tweede Kamer in April en Mei of bij die latere gelegenheden, waar het gebrek aan vertrouwen jegens het ministerie op de meest ondubbelzinnige wijze werd uitgesproken.

En of dat nu geschied is bij gemotiveerde besluiten of bij verklaringen en gewisselde stukken, waaraan de zeldzame verdediging, die het bewind voor de Kamer te beurt mag vallen, zoo bitter weinig waarde hecht, — zooveel is zeker, dat de vorm hier niets afdoet, veelmin het fond *ongedaan* kan maken.

Het geheele karakter der tweedaagsche discussie, ook daar, waar welligt meer of daar het *fortiter in re suaviter in verbis*, iets meer had kunnen worden betracht; dat gansche karakter heeft het onwedersprekelijk feit meer en helderder dan tot dus ver doen uitkomen: dat het den Heer van Hall niet zeer lang meer mogelijk zal zijn het bewind te voeren, zelfs niet met behulp zijner verzoening met eene fractie der partij die hij in 1853 in het aangezigt sloeg, om het dubbele doel van verwijdering van liberaal bewind en eigen verschijning op het staatstooneel te bereiken.

Doch, wij treden in dat alles niet terug; de debatten der vorige week, en daaronder bovenal de zoo welsprekende, zoo geheel en al parlementaire rede van den Heer van Zuylen van Nyevelt, hebben genoeg getoond wat men te wachten hebbe van het beleid van den Minister-President, dan dat het noodig zou zijn langer bij dat onderwerp stil te staan. Niemand beter dan de Heer van Hall zelf begrijpt den waren toestand waarin hij verkeert en al het gewigt der verantwoordelijkheid die hij door de *daad van aanvaarding* van het gezag op zich heeft geladen. Wat dezer dagen geschied is, was dan ook niets anders dan de betaling van den wisselbrief, die het ministerie uitgesteld heeft, toen het bij vorige gelegenheden, en zelfs bij het adres van antwoord, de discussie ontweek, nadat bij de optreding zelve geen woord tot verklaring was gegeven.

En wat hebben wij nu vernomen en wat eischt de toestand, gelijk die thans staat? Daarbij een oogenblik stil te staan, ziedaar het doel dat wij ons thans voorstellen.

De Heer van Hall wil de verdeeldheden van 1853 niet weder oprakelen. Maar dat wil niemand en vooral niet zij, die destijds juist op dat punt tegen den Heer van Hall overstonden. Dat was ook niet de strekking van ons betoog. Daar ligt de knoop niet. Maar men kan geen politiek vertrouwen schenken aan den man, die zelf die verdeeldheden heeft geëxploiteerd en nu hulp gaat zoeken bij hen, tegen wie zij gerigt waren, wederom met hetzelfde doel, maar met verandering van het front, het doel namelijk om de liberale rigting te fnuiken. De overgang op den volgenden dag, in de laatste ure, van het verscheurde programma van April 1858 en de betuiging van altoos geweest te zijn en nog te willen wezen *gematigd liberaal* stapelt eene inconsequentie en standpuntverandering te meer op alle overige, want vooreerst was het nu ingeroepen programma gerigt juist *tegen* de heillooze regerings-beginselen welke zich vereenzelvigen met de komst van den Heer van Hall aan het bewind in 1853, en ten anderen herinneren wij ons zeer goed juist in de redevoering van 1855, waarop de Heer van Hall zich beriep om aan te toonen dat hij toen weêr *veranderd* was, hij ook het programma van 1853 op nieuw opstak om hen wederom te bevredigen die hem verweten dat er van was *afgeweken*. Hoeveel programmata heeft dan toch de Heer van Hall wel, behalve dat waar hij zich op het laatst van 1851 ook zeer homogeen verklaarde met de beginselen van het ministerie Thorbecke? Hij behoefde zelfs tot dat bewind niet *toe te naderen* want er was immers geen *tegenstand*; en het R. C. kerkgenootschap kon zich immers organiseren zoo als het verkoos, gelijk hij zich, nog den 29sten November 1852, blijkbaar als *vriendschappelijke* aansporing tot het Ministerie, uitliet.

Het is juist wat wij reeds bij de bestrijding zijner candidatuur te Hoorn bleden, het is de gemakkelijkheid, waarmede de Heer van Hall, al naar gelang der omstandigheden, behoudsman, liberaal of reactionair kan zijn, die ons van zijn optreden in de Kamer weinig heil deed voorspellen. Als de kans schoon is, voorspelden wij, zal hij zich in eene of andere combinatie weten te mengen, en, op de bekende wijze van den uitnemenden leider der voormalige anti-revolutionnaire partij, elk ministerie waarin *hij* geene zitting heeft *al ondersteunende* trachten te ondermijnen. In één woord de Heer van Hall is de ware *Staatsman*, volgens het welgelijkend portret dat daarvan eens gegeven is door iemand die bij eigen ondervinding spreken kon, en daarom als de grootste staatmanswijsheid aanbeval wat men noemt eene karakterlooze weerhaanpolitiek met aanbidding van de opgaande zon, met exploitatie van de tot eigen voordeel meest gunstige omstandigheden.

De Heer van Hall heeft zich ook beroepen op zijne geheel vrijwillige aftreding in 1856, omdat hij zag dat de zaken niet den weg konden opgaan, dien hij met de meerderheid der Kamer begreep dat zij moesten opgaan.

De Heer van Hall vergist zich. In twee zaken was hij de onoverkomelijke klove overgesprongen. Eerst gaf hij die zich steeds tegen belastingvermindering verzet had, de algeheele gemaalafschaffing en daarna had de meerderheid der Kamer de onderwijs-voordragt in haren geest gewijzigd, tot groote ergenis der piëtistisch-reactionaire factie. Gewantrouwd door de liberalen en verguisd door de mannen van 1853 bleef hem niets anders over dan zich terug te trekken.

Over de ruimere grondwetsherziening, die de Heer van Hall in 1847 zou gewild hebben en waarom hij toen ook vrijwillig is afgetreden, spreken wij hier niet: Het is bekend en de Heer van Eck heeft het uit Bosscha herinnerd, dat het slechts eene luttele kwestie betrof waarover de Heer van Hall met het Ministerie van dien tijd verschil had. Dat Ministerie gaf de natie de beruchte 27 ontwerpen; misschien zou de Heer van Hall er nog eene verandering van ondergeschikt belang hebben bijgevoegd.

Maar wat deert ons al dat vroegere en latere? Het feit is daar dat geen vertrouwen bestaat op mannen van zoo wisselend politiek karakter; dat wantrouwen is gebleken sedert den dag der optreding; het ministerie hield zich alsof het niets merkte; de kamer werd inmiddels en als collegie en in hare individueele leden, op de laaghartigste wijze aangevallen, zóó zelfs dat het bijzonder leven niet werd gespaard; de minister van kolonien was overgeloopen tot de reactie en, op het eigen oogenblik, dat hij voor de Kamer verschijnen zal, verandert hij van batterij, neemt den schijn aan de reactie los te laten door de zóólang vertraagde en geweigerde koloniale comptabiliteits-wet toe te zeggen, na even te voren als zijne *overtuiging* te hebben uitgesproken, dat de Nederlandsche moest voorafgaan! Zijn dat mannen, die aan eenige partij vertrouwen kunnen inboezemen, laat staan de teugels van het bewind in handen nemen en met vaste vuist besturen? Neen, onder zulk eene regering, hebt gij niets dan stemberekening, politique de bascule, gunsten hier, beloften dáár, geheime machinatien, opzetting der partijen tegen elkander, speculatie op verdeeldheid, rekening op politieke karakterloosheid. Waar blijft, in zulk eene atmospheer van regerings-beleid de behartiging van het waarachtig algemeen belang? Waar blijft de waarheid, de opregtheid, de weerstand aan belangzuchtige neigingen, de verachting van kruipend dienstbetoon om een deel der natie en hare vertegenwoordigers te honen en wrevel op te wekken tegen gemoedelijke pligtsbetrachting?

Neen, wij zijn het met straks genoemden afgevaardigde eens, die daar ter plaatse niet alles kon zeggen, wat meerderen in den lande maar al te goed weten, maar die alles zamentrok in deze conclusie, "liever ontbinding dat de voortduur van een toestand van staatkundige listigheid, onzekerheid en politieke oneerlijkheid."

Die onze courant heeft bijgehouden, heeft er dezelfde conclusie reeds voor maanden in kunnen lezen. De liberale partij vreest geene ontbinding, en in allen gevalle heeft zij den moed en de vaderlandsliefde zich te onderwerpen aan de uitspraak der kiezers.

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Woensdag 5 December (des Avonds).

H. M. heeft de gezanten in Japan en in Persie, de HH. R. Alcock en C. Alison, tot ridders der badorde benoemd.

— Aan de bemanning van de Orlando, welk stoomschip onlangs op verzoek van H. M. met voorbeeldeloozen spoed is uitgerust en naar zee vertrokken om den Hero op te sporen, aan boord waarvan de Prins v. Wallis zich bevond, heeft HD. wegens den betoonden ijver drie dagen gage doen uitbetalen.

— In den *Morning-Post* leest men de volgende bijzonderheden betreffende het bezoek van de Keizerin der Franschen te Windsor: De Keizerin Eugenie is gisteren namiddag te Windsor aangekomen met een extra trein van den Great-Western-spoorweg om een bezoek af te leggen bij de koningin en den prins-gemaal. Overeenkomstig het door de Keizerin uitgedrukte verlangen, dat haar bezoek strengelijk als een particulier bezoek zou worden beschouwd, was er geene eerewacht aanwezig, en zelfs het uur, waarop H. M. verwacht kon worden, werd aan de hof beambten ter naauwernood een uur vóór hare komst medegedeeld; dien ten gevolge bevond zich geene groote menigte aan het station. De prins-gemaal, vergezeld van lord Charles Fitzroy en den majoor Du Plat, begaven zich ten een ure naar het station en wachtten er de komst van de Keizerin in den koninklijken salon af. De Keizerin arriveerde ten een ure tien minuten onder het gelui der klokken. De prins-gemaal ging haar te gemoet en drukte haar hartelijk de hand, toen zij het rijtuig verliet. H. M. nam den arm des prinsen en na den salon te zijn doorgegaan, nam zij plaats in een der hofrijtuigen en vertrok met den prins-gemaal naar het paleis van Windsor; twee andere rijtuigen volgden met de personen van haar gevolg. Langs den geheelen weg van het station tot aan het kasteel werd de Keizerin met luide toejuichingen door de menigte begroet; H. M. ontving de Keizerin aan den ingang van het paleis in bijzijn van prinses Alice, prins Alfred, de ministers Palmerston en Newcastle, den hertog van Cambridge, en vele andere hooge personen. Na het dejeuner, nam de Keizerin afscheid van de Koningin. Ten drie ure tien minuten bevond zij zich weder aan het station, waar zij na aan den arm van den Prins-gemaal den Koninklijken salon te zijn gepasseerd, plaats nam in een der hofrijtuigen van den trein. H. M. scheen eene goede gezondheid te genieten, doch in geene opgeruimde stemming te verkeeren; zij boog met een beminnenswaardigen glimlach hoewel iets droefgeestig, op eene minzame wijze voor het publiek, op het oogenblik dat de trein langzaam het station verliet.

— Over het thans in werking gekomen handelsverdrag tusschen Engeland en Frankrijk laat de *Times* zich onder anderen aldus hooren: Vroeger hebben wij van tijd tot tijd ongunstig over het handelsverdrag gesproken; wij wisten dat Engeland zich daarbij geheel in de magt der andere partij had gesteld, en wij waren niet gerust omtrent de wijze waarop die partij van hare magt zou gebruik maken. Doch nu is de onzekerheid ten einde en hebben wij de nadere bepalingen, strekkende tot uitvoering der bij het handelsverdrag aangenomen beginselen voor ons liggen. Wij erkennen ronduit, dat, al geeft de handelsovereenkomst ons niet zoo veel voordeel als sommigen verwachtten, zij ook niet zoo veel gevaar voor ons medebrengt als anderen vreesden. Wel zijn de in het Fransche tarief gebragte veranderingen, gelijk te verwachten was, veel meer bevorderlijk voor den invoer in Frankrijk van grondstoffen dan van bewerkte artikelen; doch met dat al zijn zij van zulken aard, dat zij ongetwijfeld zullen strekken tot vermeerdering van het handelsverkeer tusschen twee groote naburen, welke zoo lang en zoo noodeloos van elkander vervreemd zijn gehouden. Vergeleken met ons tarief schijnen de nieuwe Fransche invoerregten buitensporig hoog; maar zij kunnen schier als gematigd worden beschouwd in vergelijking met de vroeger daar te lande bestaande regten en verbodsbepalingen. Kortom, er is in Frankrijk eene markt voor onze manufacturen geopend, en men is eenen stap nader gekomen tot de werkelijke wegruiming der slagboomen, welke tusschen de twee landen zijn opgerigt; wij zijn nu op weg om Engeland en Frankrijk ten laatste te maken wat zij altijd hadden behooren te zijn, te weten werkelijk noodzakelijk voor elkanders welvaren.

— In de vorige week hebben binnen deze hoofdstad plaats gehad 1275 sterfgevallen en 1696 geboorten.

— In eene steenkolenmijn van Glamorganshire heeft weder eene ontploffing plaats gehad, doch daarbij zijn slechts 3 arbeiders omgekomen en eenige gekwetst.

Duitsche Post.

WEENEN, 4 Dec. Sedert eergisteren vertrekken voortdurend troepentransporten naar Hongarije. Zoowel een gedeelte der bezetting van deze hoofdstad als uit meer verwijderde steden wordt langs den kortsten weg gezonden naar Pesth, Raab en Presburg. Van de zijde der regering worden de ongeregeldheden, voorgevallen in Hongarije, voorgesteld als waren zij uitsluitend toe te schrijven aan baldadigheid, gepleegd door straatjongens; maar dit verklaart in geenen deele de houding der plaatselijke overheden, welke dulden dat het keizerlijk wapen schier allerwege wordt afgerukt en vernield.

— Men spreekt weder algemeen van ministeriele wijzigingen. Het schijnt, dat graaf Goluchowski eindelijk inziet, dat de thans gevolgde weg bij het verleenen van constitutien aan de verschillende kroonlanden, niet de ware is. Naar men verneemt, heeft hij zijn ontslag aangeboden en zal de Heer von Schmerlin in zijne plaats worden benoemd. Mogt hij aan het hoofd van het ministerie van binnenl. zaken worden geplaatst, dan houdt men zich overtuigd, dat hij zich gezind zal betoonen, om den wereldlijken arm te gebruiken tot het ten uitvoer leggen der bepalingen van het concordaat.

— De Boheemsche adel heeft vertoogen tegen de benoeming van graaf Fongacz tot gouverneur van dat Kroonland ingediend, omdat hij een Magyaar is en geen duimbreed eigendom in Bohemen bezit. In dit laatste ware door eene schenking te voorzien, maar de zaak bewijst even als de benoeming van den hoog aristocratischen graaf Wolkenstein tot gouverneur van Tyrol, de verlegenheid waarin de regering verkeert om geschikte mannen voor die ambten te vinden.

BERLIJN, 6 Dec. (des Ochtends). De vroegere president van het Huis der Heeren, de Prins van Hohenlohe Ingelfingen zal die betrekking niet weder aanvaarden om redenen van gezondheid. Waarschijnlijk zullen de graaf Eberhard van Stolberg Wernigerode en de graaf Rittberg de candidaten zijn; men houdt zich overtuigd, dat de eerstgenoemde tot president zal worden benoemd, dewijl de feudale partij nog steeds zeer talrijk is vertegenwoordigd.

— De half-officiele *Preuss. Zeitung* bevat een hoofdartikel, ter verdediging van de handelwijze der regering in het proces Stieber. Zij kon, volgens dat blad, niet anders handelen dan den advocaat generaal Schwarck te ontslaan, terwijl zij den Heer Stieber geene disciplinaire straf kon opleggen, zoolang de criminele regter zijne schuld nog niet uitgemaakt had. Wat gedaan moest worden is geschied. Hij werd geschorst, zoolang het voorloopig onderzoek duurde; deze schorsing moest worden opgeheven, zoodra de vrijspraak gevolgd was.

— De medicinaalraad von Pochhammer, veroordeeld tot drie maanden gevangenisstraf en het verlies zijner burgerschapsregten wegens het ontvreemden van een cigarenpijpje, heeft van den Prins Regent gratie ontvangen; het zal hem echter niet meer vergund zijn de geneeskundige practijk in het vaderland uit te oefenen.

— Drie dagen geleden had hier in een bierhuis een ongelukkig voorval plaats, hetwelk alle toeschouwers deed verplet staan. De Heer Reinhold Grimm, regisseur aan het Victoria Theater, had het voornemen opgevat om eene zoogenaamde Liederhalle op te rigten, welk locaal den 15den e. k. met buitengewone glans zou worden geopend. In zeer opgeruimde stemming trad de Heer Grimm de zaal in, sprak en schertste met zijne vrienden en bekenden en zette zich aan de tafel. Naauwelijks had hij zich op den stoel geplaatst of onder den uitroep: "Ach! die hevige borstkramp!" lag hij het hoofd op de kruislings gelegde armen voorover op de tafel en bleef onbewegelijk in die houding zitten. Na verloop van eenige oogenblikken trad een zijner bekenden nader, plaatste de hand op zijn schouder en bespeurde tot zijne diepe ontsteltenis dat de Heer Grimm een lijk was. Alle aangewende pogingen om hem in het leven terug te roepen bleken vruchteloos te zijn; eene hevige beroerte had een einde aan zijn leven gemaakt.

— Tot waarschuwing van dierenkwellers kan het volgende dienen: Te Potsdam werd onlangs een voerman door zijn paard, dat hij onmenschelijk had behandeld, in den stal gedood. Het woedende dier beet den ongelukkige op verschrikkelijke wijze, en vertrapte hem met de hoeven. Op het hulpgeschrei drongen eenige officieren den stal binnen, doch niemand waagde het, het dier te naderen. Alvorens men een geweer bij de hand had om het dier te dooden, was de man een lijk. Het getergde paard werd toen weder rustig.

FRANKFORT, 5 Dec. De Holsteinsche aangelegenheid zal binnen kort in de bondsvergadering in behandeling worden genomen. Oostenrijk en Pruisen zullen bij die gelegenheid verslag doen van de uitkomsten van het onderzoek, door hen in deze zaak ingesteld.

— De conferentien van Oostenrijk en Pruisen, betreffende eene herziening van de militaire bonds-constitutie, zullen den 18den December te Berlijn een aanvang nemen. Tot die conferentien worden alleen Oostenrijksche en Pruisische staf-officieren toegelaten.

— De werkzaamheden tot eene spoorwegverbinding over de nieuwe Rijnbrug bij Kehl hebben in den laatsten tijd zulke groote vorderingen gemaakt, dat men reeds in de maand Februarij a. s. eene aansluiting van de Badensche aan de Fransche spoorwegen mag te gemoet zien.

Fransche Post.

PARIJS, Woensdag 5 December.

Door de benoeming van den maarschalk de Vaillant tot minister van het huis des Keizers zijn er nu tien ministers met en drie zonder portefeuille. Onder de leden van den geheimen raad zijn nu de kardinaal Morlot, de hertog van Malakoff, de Heeren Fould en Troplong en de graaf de Morny de eenigen die geen ministerielen titel voeren; doch ook zonder dit nemen zij toch dikwijls deel aan de zittingen van den ministerraad.

— Waarschijnlijk zal de regering nog in den loop van deze week gereed komen met de organisatie van het nieuwe gouvernement van Algerie, onder het bestuur van den maarschalk Pelissier. Reeds is ten dien aanzien vastgesteld, dat de maarschalk, door tusschenkomst van den minister van staat, regtstreeks met den Keizer zal corresponderen, zoodat hij niet afhankelijk zal zijn van den minister van oorlog. Verder zullen al de administratieve diensten uit Algiers worden bestuurd. De beambten, die verbonden zijn geweest aan het ministerie van Algerie, hebben aanschrijving ontvangen, om zich gereed te houden voor hun vertrek, of anders om hun ontslag aan te vragen.

— Voor de coupons der 3 pCt. Spaansche Binnenl. Schuld, verschijnende 31 dezer, kan nu reeds tegen fr. 5.20 per piaster betaling verkregen worden bij den Heer Leopold Werner alhier.

— Alhier is op nieuw sprake van onderhandelingen tusschen Sardinie en Rome. Koning Victor Emanuel zou namelijk Keizer Napoleon verzocht hebben, om zijne voorstellen bij den Paus te ondersteunen. De bedoelde voorstellen zijn dezelfde, die reeds uit de Espero bekend zijn geworden. Nu spreekt het dagblad van Rome deze geruchten wel tegen en noemt ze ongerijmd, maar zij komen van zoo vele kanten, dat men geneigd is te gelooven, dat er in alle gevallen wel iets van aan zal zijn.

— Volgens berigten uit Napels ontvangen, heeft Koning Victor Emanuel den kardinaal Sforza, aartsbisschop van Napels, uitgenoodigd zijne functien aldaar te hervatten. De kardinaal is, naar men meldt, daartoe niet ongenegen, doch stelt eenige voorwaarden, o. a. dat hij voor zijn ambt met den Koning niet in betrekking zal staan en dat de gearresteerde geestelijken op vrije voeten zullen worden gesteld. Men weet niet of de Koning deze voorwaarden zal aannemen, doch zeker is het, dat hij op de terugkomst van den kardinaal te Napels, in het belang van de openbare orde, grooten prijs stelt.

— In een brief uit Napels wordt medegedeeld, dat de Sardinische generaal Cialdini, alvorens het vuur tegen Gaeta te openen, Koning Frans II heeft doen verzoeken eene witte vlag te plaatsen op het paleis, door de Koningin te Gaeta bewoond, en daarbij de belofte gevoegd, dat te zullen sparen.

— De minister van buitenlandsche zaken van Frans II heeft aan de vertegenwoordigers van dien vorst bij de groote Europesche mogendheden eene circulaire gezonden, waarin met bijzondere bitterheid wordt gewag gemaakt van de omstandigheid, dat de gebeurtenissen in Italie door die mogendheden lijdelijk zijn toegezien. Alleen de Keizer der Franschen, zegt de minister, maakt daarop eene uitzondering; hij toch gaf het voorbeeld, de algemeene apathie te willen laten varen, zoodat Engeland zelfs zoo ver ging, den Keizer die handelwijze te durven verwijten. De minister verklaart voorts, dat de Koning in de laatste plaats hoopte, dat de bijeenkomst te Warschau zou leiden tot een Europeesch congres, dat alleen een einde zou hebben kunnen maken aan de gewelddadigheden, waaraan de Koning bloot staat. Hoewel nu in deze verwachting te leur gesteld, worden de gezanten van Koning Frans uitgenoodigd, op het houden van een congres bij de kabinetten aan te dringen, en mogt dit geen ingang vinden, alsdan bepaaldelijk de bedoelingen dier kabinetten te vragen, ten aanzien van de laatste en dreigende crisis, waarin de monarchie verkeert.

Belgische Post.

BRUSSEL, Donderdag 6 December.

In de zitting der Kamer van Vertegenwoordigers is gisteren bij gelegenheid van de beraadslaging over het budget voor binnenl. zaken, gesproken over het plan tot het bouwen van een paleis voor schoone kunsten. Dat plan heeft echter geen ingang gevonden, uithoofde de behoefte aan een dergelijk gebouw niet is gebleken.

BINNENLAND.

AMSTERDAM, Vrijdag 7 December.

H. M. de Koningin heeft aan de vereeniging van den H. Vincentius à Paulo te Delft, doen toekomen twee prachtige vazen, bestemd voor de te houden loterij.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Woensdag 5 Dec. zijn ingekomen de volgende verzoekschriften, als: een adres van het gemeentebestuur van Meliskerke, houdende aandrang tot wijziging der armenwet wat het domicilie van onderstand betreft; een adres van W. K. Lubbers en andere ingezetenen van ten Boer (Groningen), houdende verzoek op grond dat de ontworpen kanalisatieplannen in de provincie Groningen niet zijn in het algemeen belang, het daartoe voorgedragen rijkssussidie niet te verleenen. Deze adressen zijn verzonden naar de commissie voor de verzoekschriften.

Ingevolge Zr. Ms. besluit van 5 dezer, N°. 69, wordt met 1 Jan. 1861 het raderstoomschip Amsterdam, alsdan zullende liggen te Willemsoord, in dienst gesteld, met bestemming naar Oost-Indie, en het bevel over dat stoomschip opgedragen aan den kapt.-luit. ter zee J. P. G. Muller. Met voornoemden datum worden op gezegden bodem geplaatst: De luit. ter zee 1ste kl. H. E. Bunnik, als 1ste offic.; de luits. ter zee 2de kl. J. J. de Hart, S. de Laat de Kanter en J. M. A. van Mulken; de adelborst 1ste kl. Jhr. W. M. de Gijselaar; de offic. van gez. 1ste kl. A. H. Neyssel; de offic. van gez. 3de kl. J. C. D. Steendijk; de offic. van adm. 2de kl. C. H. P. de Jonge, en de scheepsklerk C. J. Lagaay. In de plaatsing der ontbrekende adelborsten 1ste kl. zal later worden voorzien.

Binnen weinige dagen zal het plan tot oprigting van eene *Hypotheekbank voor Nederland* openbaar gemaakt en de inschrijving tot deelneming geopend worden. Tot de stichters behooren de Heeren C. Becker, J. Fock van de firma Determeijer Weslingh en Zn., E. Fuld, H. B. Goldschmidt van de firma L. R. Bischoffsheim en H. Luden van de firma Goll en C°., leden, en Dr. Sarphati, president van het tot voormeld doel sedert geruimen tijd hier bestaand comité. Deze mededeeling geschiedt om te voorkomen, dat het plan van genoemd comité worde verward met de *Nederlandsche Hypotheekbank*, waarvoor de deelneming onzer landgenooten wordt gevraagd, en wier doel is, om ook in het buitenland hypotheken aan te gaan.

Wij haasten ons dit berigt mede te deelen, dat zeker door het geheele land met vreugde zal worden vernomen. Het gemis van eene hypotheekbank is zoo algemeen en lang gevoeld, en de voordeelen zijn door eene veeljarige ondervinding elders zoo duidelijk bewezen, dat eene aanprijzing overbodig is, terwijl de namen der oprigters elken twijfel omtrent de soliditeit der zaak moeten doen vervallen. Wij zullen intusschen de statuten der beide plannen afwachten, om een oordeel daarover uit te spreken.

De letterkundige afdeeling der Koninklijke Academie van Wetenschappen zal hare gewone maandelijksche vergadering houden op Maandag den 10den dezer. De onderwerpen van behandeling zijn: Rapport der commissie wegens het rekwest van den Heer Lenting; rapport van den Heer Brill wegens de lijst der Nederlandsche plaatsnamen; rapport der commissie wegens de verhandeling van den Heer Karsten; rapport der commissie wegens de verhandeling van den Heer Sloet; bijdrage van den Heer Brill over de reden, waarom het woord *wijf* onzijdig is; voorstel van den Heer Janssen tot uitgave van de oudste vaderlandsche monumenten; mededeeling van den Heer Leemans, wegens nieuw ontdekte muurschilderingen.

Door de Nederl. Handelmaatschappij zijn bevracht de navolgende tien schepen, als:

Voor AMSTERDAM: Metalen Kruis, kapt. J. P. Zuurdeeg; Drie Gebroeders, kapt. H. Kramer; Gallilei, kapt. F. C. H. Koch; Jan Daniel, van Rott., kapt. A. K. Zweede; Lammina Elisabeth, van Rott., kapt. A. Gersen.

Voor ROTTERDAM: Arlequin, kapt. H. Singer; Canton, kapt. J. Kettler.

Voor DORDRECHT: Geertruida Maria, kapt. C. Spiegelberg.

Voor MIDDELBURG: Marinus Willem, kapt. P. van Duyn.

Voor SCHIEDAM: Jan van Schaffelaar, van Rott-, kapt. L. G. Verbeek.

De *Kamper-Courant* deelt mede, dat bij ministeriele aanschrijving van 21 Nov. jl. is bepaald, dat alle artillerie-officieren moeten worden gewapend met de zoogenaamde kavalerie-sabel van model en dat men een achttal dagen daarna hierop is teruggekomen en heeft bepaald, dat men het nog wel met het oud model kon doen. De *K.- Ct.* acht dit minder aangenaam voor de officieren, die reeds aan de eerste aanschrijving gevolg hadden gegeven.

Wij vestigen de aandacht op de voorstelling, morgen Zaturdag avond door het Italiaansche opera-gezelschap te geven. De wederoptreding van den Heer Danieli, een ten vorigen jare hier gelield zanger, in de *Trovatore*, belooft het publiek een aangenamen avond.

Aan allen, die belang stellen in de weduwen-maatschappijen en instellingen van dien aard, kunnen wij de lezing aanbevelen van de bij den boekhandelaar W. Willems alhier uitgegeven brochure der Heeren F. Dinger, welke Heeren meer bepaald eene waarschuwende stem verheffen tegen het plan ter oprigting van eene dergelijke maatschappij, en welke brochure zoovele belangrijke opmerkingen bevat, dat zij in het algemeen tot gids kan strekken.

Wij vinden het wel vreemd dat in een land, waar het eerst de juiste gronden, waarop dergelijke inrigtingen gevestigd moeten zijn om op duurzaamheid aanspraak te mogen maken, deze nog zoo weinig algemeen bekend zijn en dat nog zoo veel voorlichting noodig is, als er door de voornaamste wiskunstenaars in de laatste jaren is gegeven. Hunne werken zijn overigens oneindig gemakkelijker door te worstelen dan de massa plannen, reglementen en geschriften, voor en tegen, waarbij vele door schijngronden en verzekeringen worden misleid.

Om onze lezers eenigzins op de hoogte te brengen een eigen oordeel te vellen, deelen wij mede dat de bijdrage tot een weduwen-pensioen voor man en vrouw van 20 jaren ruim 27 % MOET bedragen, en dat hoogere jaren, meer of minder verschil in jaren — immers als de man ouder is — eene nog hoogere bijdrage eischen. Alle inrigtingen waarbij eene mindere toelage verlangd wordt, moeten op teleurstelling uitloopen, tenzij eene hoogere rente dan de wettelijke, bedongen mogt kunnen worden. Bij het voorkomen van plannen, reglementen enz., oordeele nu ieder, voor wien de maatschappij het zekerste voordeel geeft, voor het lid of den directeur.

* 's GRAVENHAGE, 6 Dec. De audientie van den minister van oorlog zal op 11 dezer niet plaats hebben.

* 's GRAVENHAGE, 7 Dec. Gisteren namiddag is een groot diner ten hove gehouden. Ook bij den minister van justitie had een groot diner plaats, waaraan vele leden van de Tweede Kamer en vele binnen en buitenlandsche ministers deelnamen.

— Aan het ministerie van binnenlandsche zaken is heden aanbesteed, het bouwen van een magazijn voor geneesmiddelen voor het departement van oorlog. De minste inschrijvers waren de gebroeders van Malsem alhier, voor ƒ 107,364.

* HELDER, 6 Dec. De Heer M. Vroom alhier, is voor het volgende jaar aannemer geworden der leverancie van het munitiebrood voor de militaire bezetting te dezer stede, voor $9\frac{43}{100}$ c. het ration van 75 looden.

* UTRECHT, 6 Dec. Heden werd alhier tot doctor in de theologie bevorderd de Heer M. A. N. Rovers (van Franeker), na verdediging eener disquisitio de Paulo Religionis Christianae Apologeta.

ZWOLLE, 6 Dec. Het Prov. Geregtshof in Overijssel, heeft onlangs tusschen den landbouwer W. van Tongeren en den Heer Baron de Vos van Steenwijk te Windesheim beslist, dat de verkoop van jagtregt onder de vorige jagtwet bestaanbaar was.

* 's HERTOGENBOSCH, 6 Dec. In de volgende week zal door den majoor eerst aanwezenden ingenieur alhier de openbare aanbesteding plaats hebben van het begrinden van een gedeelte van den gemeenschapsweg, gelegen langs de regterzijde van de legerplaats bij Vught, tusschen het ort Isabella en de bogt in dien weg.

* TILBURG, 6 Dec. Gisteren avond is een 16-jarige jongeling door eene beladene kar overreden, en onmiddelijk aan de gevolgen overleden.

— De in verschillende couranten opgenomen berigten omtrent bestellingen van goederen voor het Sardinische leger, zijn onjuist; het eenige wat daarvan bestaat, is, dat op verzoek van twee Belgische Heeren, monsters zijn vervaardigd en opgezonden.

TELEGRAMMEN van het Kon. Meteorol. Observat. te Utrecht, dd. 6 Dec.

NAMEN DER PLAATSEN.	Barometer.	WIND.		Temperatuur.	TOESTAND DER	
		Rigting.	Kracht		LUCHT.	ZEE.
	Millimèt.					
Brest......	—19.9	—	—	11°.4c	regenachtig.	hooge zee.
Havre......	—	Z.	1	10.3	betrokken.	holle zee.
Parijs......	— 9.8	Z.Z.O.	1	8.5	idem.	—
Hartlepool.	—11.7	Z.W.	—	10.6	koel.	slecht water.
Plymouth..	—16.8	Z.W.	2	12.2	betrokk.regen.	holle zee.
Portsmouth	—13.5	Z.	—	9.4	vochtig.	gewone zee.
Utrecht....	— 8.0	Z.	1	5.6	zwaar bewolkt	—

5 Dec. Grootste verschil der afwijking tuss. Hartlepool en Parijs..... 6.1.
6 " " " " " " " Utrecht en Brest........ 11.9.

METEOROLOGISCHE WAARNEMINGEN van 7 December 9 u.

NAMEN DER PLAATSEN.	BAROMETER.	WIND.		TEMPERAT.
		RIGTING.	KRACHT.	
Maastricht.......	37.45	Z.	2	10.0
Groningen.......	37.71	Z.	2	6.8
Nieuwed. (Helder)	36.12	Z.	0.5	6.2
Vlissingen.......	35.42	Z. t. O.	5	7.7
Grootste verschil..	2,29	Z. t. O.	5	7.7

LAATSTE BERIGTEN.

LONDEN, Donderdag 6 December.

Heden is weder voor £ 5000 aan specie uit de bank van Engeland gehaald voor het Vasteland.

Reuters Office heeft berigten uit Konstantinopel van Zaturdag jl. ontvangen, meldende dat de Fransche gezant blijft aandringen op de verlenging der Fransche bezetting in Syrie. Adressen in dien zin worden onder de Christenen te Beyruth en Damascus door Fransche agenten in omloop gebragt. De Grieksche en Armenische patriarchen hebben van den Sultan ridderorden ontvangen. De wisselkoers is dalende. De havens der zee van Azoff zijn door het ijs gesloten. Te Galata hebben verscheiden faillissementen plaats gehad.

De mailstoomschepen Kangaroo, Bremen en North American zijn heden uit New-York aangekomen met berigten van 24 der vorige maand. Fondsen hooger, Illinois 59¾. Katoen middling 10¼ met levendiger vraag. Koffij en Suiker zonder handel. Wissel op Londen 103 a 105.

Berigten uit New-York van 24 dezer melden, dat de banken aldaar op dien dag voor een bedrag van 6 a 8 millioen doll. gedisconteerd hebben, waardoor de markt williger was. Wissel op Londen 103 tot 105; uit Californie werden 820,000 doll. verwacht.

LONDEN, Donderdag den 6den Dec. Consols 94⅝; Mexik. 21¼ a ⅜; 4½ pCt. Peru —; 3 pCt. Dito —; 3¾ pCt. Gren. 16 a ¼; Dito Uitg. —; 2½ pCt. Venez. — a —; 3 pCt. Portug. — a —; 3 pCt. Spanje 50 a ¼; 1¾ pCt. Dito 41 a ¼; Cert. Coup. 6½ a ⅞; Amort. — a —; Portug. — a —.

Slotkoersen: Consols 94½ a —; Mexic. 21¼ a —; 4½ pCt. Peru —; 3 pCt. Dito —; 4½ pCts. Doll. Bonds —; 3¾ pCt. Gren. —; Dito Uitg. —; 2½ pCt. Venez. —; 1 pCt. Dito —; 3 pCt. Port. 46¾; 3 pCt. Spanje 50½; 1¾ pCt. Dito 41⅞; Cert. Coup. 6½; Amort. —, 4½ pCt. Russen 94½; 3 pCt. N. Dito —; 2½ pCt. Holl. —; 4 pCt. Dito 100⅜; Illin. Shares —; Dito Constr. Bonds 7 pCt. —; 5 pCt. Sardinie —; Ecuador —; Dito Landw. —; 5 pCt. Grieken —. — Wissel: Petersb. 3/m. —; Parijs 3/m. —; Hamb. 3/m. —; Amst. 3/m. —.

Nabeurs: 3 pCts. Mexico 21¼; 1½ pCt. Spanje 41; 5 pCt. Russ. 105; 4½ pCt. Dito 94; 4½ pCt. nieuwe Dito 91⅜; 5 pCt. Sardinie 83½.

WEENEN, Woensdag 5 December.

Volgens een alhier ontvangen telegram is de Keizerin op 29 Nov. jl. op Madera aangekomen.

BERLIJN, Donderdag 6 Dec. (des Avonds).

De *Preuss Zeitung* verklaart, dat de depêche van den Heer von Schleinitz, van 17 Oct., die door de *Süddeutsche Zeit.* is medegedeeld, verdicht is. Volgens hetzelfde blad, hebben de onderhandelingen met den Heer Simon, president van de kamer van afgevaardigden, tot geene uitkomst geleid.

FRANKFORT, Donderdag den 6den Dec. Slotkoersen: Metalliek 5 pCt. 43; Dito Nat. 52⅜; Bank-Actien —; 5 pCt. N. W. Loten —; 3 pCt. Spanje 47¾; 1¾ pCt. Dito 40. — Wissel: Londen 116⅜; Weenen 83¾.

HAMBURG, Donderdag den 6den Dec. 3 pCt. Russen 59¼; 3 pCt Spanje 45½; 1¾ pCt. Dito 38½; Vereins Bank 98; Noord-Duits. Dito 80¼. — Wissel: Londen —.—; Amst. —.—.

PARIJS, Woensdag 5 December.

De *Patrie* meldt, dat men de afkondiging verwacht van een besluit van Victor Emanuel, waarbij de ligting bevolen wordt van 150,000 man in Zuidelijk Italië. Er is sprake van de afdanking van het Britsche legioen, wegens oneenigheid met de bevolking van Caserta. De Hongaarsche brigade wordt met ijver georganiseerd.

In de circulaire, door den graaf de Persigny bij de aanvaarding van het ministerie van buitenlandsche zaken aan de prefecten rondgezonden, worden aan deze verdere instructien toegezegd, met name wat betreft de uitlegging van het decreet van 24 Nov. betreffende de drukpersaangelegenheden.

De beide laatste circulaires van den Heer Billault, nopens de bisschoppen, zullen, naar men verzekert, in hare toepassing aanmerkelijke wijzigingen ondergaan. Ook is er sprake van de opheffing der bekende wet op de algemeene veiligheid, welke nog tot Maart 1865 van kracht is.

PARIJS, Vrijdag 6 December.

Aangaande den moord gepleegd op den Heer Poinsot (gisteren per tel. gemeld) verneemt men de volgende bijzonderheden. De Heer Poinsot, president van het keizerlijk hof, was op de terugreis van Champagne, waar hij uitgestrekte goederen bezit. In den afgeloopen nacht was hij te Troyes in een ledige waggon der eerste klasse gestapt. Een persoon heeft eenige oogenblikken na hem in denzelfden waggon plaats genomen en heeft dien aan een volgend station verlaten, zonder dat zijn vertrek tot eenig kwaad vermoeden aanleiding gaf. Dit is het resumé der in omloop zijnde geruchten, want hoewel de justitie hare nasporingen voortzet, zijn tot nog toe geene bijzonderheden bekend aangaande de omstandigheden, die aan den moord voorafgegaan, vergezeld of gevolgd zijn. Men wil evenwel weten, dat de moord alleen heeft plaats gehad, om een diefstal te bedekken. Toen een beambte van den Ooster-spoorweg heden morgen den waggon opende om den reizigers hun billet af te vragen, vond hij den Heer Poinsot in zijn bloed badende, op den grond liggen. Dadelijk werd de policie en de familie geroepen. De procureur-generaal en de procureur des Keizers, de prefect van policie en al de chefs der policie en veiligheid hebben zich onmiddellijk naar het spoorweg-station van Straatsburg begeven, om hunne nasporingen te beginnen.

De *Patrie* het bovenstaande mededeelende, voegt er in een Post-Scriptum bij:

Uit de laatste door ons ingewonnen berigten blijkt het overtuigend, dat de Heer Poinsot eerst bestolen is geworden; zijn horologie is hem uit zijn vestzak gerukt. Men gelooft dat de misdaad in den omtrek van Noisy-le-Sec is gepleegd; eene dame, die zich in een aangrenzenden waggon bevond, heeft gemeend op die hoogte eenige gesmoorde kreten te hooren.

Het lijk lag op de warme waterstoven. De misdaad is niet eerder ontdekt kunnen worden, daar de moordenaar de voorzorg gebruikt heeft de gordijnen te sluiten.

Men verzekert, dat in de nabijheid van Noisy voetstappen in het zand zijn gevonden, welke doen vermoeden, dat de moordenaar uit den waggon zou gesprongen zijn, op het oogenblik, dat de trein zijn gang vertraagd en het brievenpakket aanneemt, zonder evenwel op te houden.

Uit Turyn meldt men, dat de Hongaarsche brigade bezig is zich krachtig te organiseren. Uit de verschillende deelen van Europa komen jonge Hongaren aan, die bij dit corps dienst nemen. Het hoofdkwartier is te Genua gevestigd, terwijl zij ook te Sorrente bij Napels gekazerneerd zijn; in tegenstelling met de Engelsche vrijwilligers onderscheiden zij zich door hunne uitmuntende discipline. Deze brigade wordt door de zorg van het Hongaarsche voorloopig bewind opgerigt.

TURYN, Donderdag 6 December.

Koning Victor Emanuël is gisteren avond van Palermo vertrokken om naar Napels terug te keeren. Het aantal afgevaardigden uit de Napelsche provincien bij het parlement zal zijn 144. Sardinische 5 pCt. 80.60 a 80.70.

ROTTERDAM, 7 Dec. Uit de eerste hand zijn afgedaan 550 stuks O. Ind. Huiden ex Duchess Sunterland.

SCHIEDAM, 7 Dec. Moutwijn ƒ13¼; Genever ƒ18¼; Amst. Proef ƒ20.

ROTTERDAM, Vrijdag 7 Dec. W. S. 2½ pCt. 62⅜; Dito 4 pCt. 98; Spanje Coup. Cert. 5¾; Port. 1856/57 44$\frac{1}{16}$; Rusland Oblig. bij Hope 102$\frac{1}{16}$; 1855 6de serie 96; Oostenr. Metal. 43⅜; Dito 2½ pCt. 23⅜; Nat. 50$\frac{1}{16}$.

PER TELEGRAAF.

LONDEN, HEDEN, Vrijdag 7 December.

Reuter's Office. Het door de Belgische bladen verspreide gerucht, dat lord Cowley zijn ontslag zou hebben aangeboden als gezant te Parijs, is uit de lucht gegrepen.

LONDEN, HEDEN, Vrijdag 7 December.

Koffij onveranderd. — *Suiker* slap. — *Rijst* flaauw. — *Lijnolie* 28.9. — *Raapolie* 41.6 nominaal. — *Granen* stil; prijzen iets flaauwer.

LIVERPOOL, HEDEN, Vrijdag 7 December.

Van *Katoen* werden heden 8000 b. tot iets hooger dan verleden Vrijdag afgedaan.

WEENEN, HEDEN Vrijdag 7 December.

Volgens den *Fortschritt* is in de bijeenkomsten van den ministerraad, in de laatste dagen gehouden, het programma des Heeren von Schmerling, betreffende de ontwikkeling van Oostenrijks inwendige toestand aangenomen. Het is derhalve te verwachten, dat de Heer von Schmerling binnen kort in het kabinet zal treden.

WEENEN, HEDEN, Vrijdag 7 Dec. Metall. 5 pCt. 65; Dito Nat. 77; Loten 1854 —; Dito 1858 —; Bank-Act. 742; Noordb. Dito —; Cred. Anst. —; Fr. Oost. Spoorw. —; Nieuwe Lombard. —. — Wissel: Londen 14.10; Goud. —.

BERLIJN, HEDEN, Vrijdag 7 December.

Rogge: Loco 50, Doc. 49¼, Voorjaar 49¾; *Raapolie*, loco 11$\frac{17}{24}$, Dec. $\frac{17}{24}$, Mei 12⅛.

BERLIJN, HEDEN, Vrijdag 7 Dec. 5 pCt. Metalliek 45¼; Dito 54p.; Dito N. Loten 1860 60 p.; Stieglitz 5de Serie 91; Dito 6de Serie 3 pCt. Eng. Russen —; 3 pCt. N. Dito 61¼ p.; 5 pCt. Pruisen 105 5 pCt. Dito —; Cred. Actien —; Fr. Oostenr. —; N. Oost. Leening Wissel: Londen 2/m. M; Parijs 2/m. —; Hamburg 2/m. —; Amst. —; Weenen k. z. 70¼; Petersb. 3/w. —.

HAMBURG, HEDEN, Vrijdag 7 December.

Onveranderd.

ZURICH, HEDEN, Vrijdag 7 December.

Tot leden van den Zwitserschen Bondsraad zijn herkozen de He Furrer met 138, Stämpfli met 131, Knüsel met 128, Fornlod met 89, met 88, Frey en Pioda met 86 van de 156 uitgebragt stemmen. Pre is de Heer Knüsel, vice-president de Heer Stämpfli.

PARIJS, HEDEN, Vrijdag 7 December.

Raapolie: Loco 109.50, Dec. 110.50.

PARIJS, HEDEN, Vrijdag 7 Dec. Fransche 3 pCt. 69.15, 69 69.12½ ex coupon; Fr.-Oost. Spoorweg 510; Credit-Mob. 782.50; 3 Spanje 48⅞; 1½ pCt. Dito 41; Dito Passive —; Spaansche Credit — Russen 4½ pCt. —; Lomb. 487.50. — Wissel: Petersburg 3/m. —; L 3/m. —; Amst. 3/m. —; Hamb. —.

MARSEILLE, HEDEN, Vrijdag 7 December.

Er zijn berigten ontvangen uit Konstantinopel, loopende tot 4 d Met deze gelegenheid wordt medegedeeld, dat eenige met amunitie be vaartuigen op den Donau waren aangehouden. Een staat van inkomsten van Turkije, geteekend door de financiele commissie, was den Heer Mirès te Parijs gezonden.

TEXEL, HEDEN, Vrijdag 7 December.

Gepraaid, 19 Oct.; op 13° 14' Z. Br. 8° 31' W. L.: Staatsraad Gouver van Ewijck, de Winter, Bat. n. Amst.; alles wel.

Binnen: Plata, Meijer, Suriname. - Hercules, Detering, Bat.

Uitgezeild: Orissa, Johson, Newc. - Croxdale, Ford, id. - Pallion, La id. - Magnet, S., Londen. - Elisabeth, Morck, Tonsberg. - Graaf van Rech S., Hull.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, Vrijdag 7 December.

Heden zijn uit de eerste hand afgedaan 2005 b. ongep. Java-Rijst gebragt p. het schip Cicilia tot ƒ 8⅜.

SCHIEDAM, 6 Dec. Rogge verkocht: 148/2 ℔ Libau ƒ 221 3/ Moutwijn ƒ13.50; Genever ƒ19; Amst. Proef ƒ20.25.

DORDRECHT, 6 Dec. De Graanmarkt van heden verkeerde drukte stemming. *Tarwe* naar deugd 40 a 80 cts. lager, (alleen Zeeuws. bedong boven notering). Jar. Zeeuws. en Inl. ƒ11 a 12.70; dito 1860 ƒ 8.30 a 10.90; Zomer dito ƒ7 a 8.80. — *Rogge* nagenoeg anderd, jar. Zeeuws. en Inl. ƒ7.20 a 7.80; nieuwe dito ƒ6.20 a Zeeuws. en Inl. bij gerijven als genoteerd; Deens. 154/2 ℔ a ƒ24 kocht. — Winter-*Garst*: Puike niet beneden ƒ6.80 a 7 te koop, afwijkende 10 a 20 cts. lager; Zomer-Garst 20 cts. lager. — *Spelt* anderd. — *Haver* 10 cts. lager. — *Paardenboonen*: Goede ord. prijsho wakke wel zoo slap. — *Erwten*: Goed kokende Blaauwe beste schaa goed prijshoudend, doch mindere kwal. tot verlaagde prijzen opgerui *Boekweit* stil, gemiddeld ƒ3 lager, Bredasche voor ƒ233 verkocht, Ste sche op ƒ 240 en Fransche ƒ 220 gehouden. — *Koolzaad* tot 1 & met beperkten handel, Overm. en Zeeuwsch puik jarig gestort voor 71 goed n. zakmaat voor 62 a 63½ & verkocht, ord. Zeeuwsch bleef nog tot 63 & en mooi Fransche voor 65 & te koop. — *Lijnzaad* tot ƒ 5 103 ℔ Arch. voor ƒ315 en 106 ℔ Riga a ƒ 300 verkocht. — *Hen* a ƒ 240 gehouden en ƒ 236 geboden. — *Kanariezaad*: Nieuw tot ƒ per mud, van ƒ 9½ a 11 verkocht. — *Raapolie*: Vliegend ƒ 41¾ ve op 1 Mei a ƒ 42½ gehouden. — *Lijnolie* vliegend ƒ31¼, op April en Mei te koop. — *Raap*- en *Lijnkoeken* als voren.

HOORN, 6 Dec. De prijs der kleine Gras-Kaas was heden ƒ 3 commissie ƒ 30.50. Aanvoer 139 stapels.

ZAANDAM, 6 Dec. *Rogge* Maart ƒ190, 189; Mei ƒ190. — Ro flaauw; vlieg. ƒ 41¼; op 6/w. ƒ 43; Mei ƒ 42; Sept. ƒ 42¼. — L vlieg. ƒ 30¾; op 6/w. ƒ 31¾; Voorjaar ƒ31¾. — *Raapkoeken* ƒ 82 a *Lijnoeken* ƒ12¼ a 14¼.

BROEK IN WATERLAND, 6 Dec. Heden werden ter kaa aangevoerd 9 stapels, inhoudende 907 stuks en wegende te 1936 Ned. ℔. De hoogste prijs was ƒ31.25 per 50 Ned. ℔.

APELDOORN, 6 Dec. Tarwe ƒ 10 a 15; Rogge ƒ 6 a 6.75; weit ƒ 6.50 a 7.25.

DALFSEN, 5 Dec. De groote St. Nicolaasmarkt heden tegel de weekmarkt te Ommen invallende, werd buitengewoon druk b Er was levendige handel, de aanvoer van vee was zeer groot. 400 Koeijen, Vaarsen en Pinken waren aan de lijn, welke van ƒ6 ƒ 40 a 60 en ƒ 15 a 35 voor guste en ƒ 80 a 120 voor kalfdr werden verkocht, vette Koeijen niet aangevoerd, Schapen golden v a 10; Varkens oude ƒ 20 a 35; Biggen ƒ 5 a 12, met ruime be 30 Paarden waren ter markt, waarvan weinig werd verhandeld. ƒ 5.75 a 6.25; Boekweit ƒ 7 a 7¼ per mud; Boter ƒ 20 a 21.50 per Koehuiden 19 c.; Pinkenhuiden 23 c.; Paardenhuiden ƒ 7½, H 25 c.; Nagelhouten 19½ a 27½ c,; Was ƒ 1.10, allles per half N.

MEPPEL, 6 Nov. Rogge ƒ 6 a 7.50; Boekweit ƒ 5.25 Aardappelen ƒ 2.40 a 3.60; Boter per ⅛ ton ƒ17 a 22; per 1½ ƒ 1.40 a 1.60; vette Varkens 40 a 46 c. per Ned. ℔; Koehuiden Pinkenhuiden 44 c. per Ned. ℔; Kalfsvellen ƒ 1.80 a 1.90; Pa huiden ƒ 7 a 7.50 per stuk.

ANTWERPEN, 6 Dec. Heden werd de verkoop bekend van kil. Dom. *Campèchehout* a ƒ3⅛. — Van Java *Koffij* werden 200 42½ c. betaald en voor exportatie heeft men 40,000 kil. Zantische tot geheimen prijs afgedaan. — *Granen* stil, doch de stemming is o algemeen iets beter. — *Lijnzaad*: Berdiansky ƒ14¼ bij partij gedaa 100 tonnetjes Zaai-Lijnzaad zijn tot fr. 61 verkocht en puik Koolzaa ƒ16¾ bedongen.

LONDEN, 5 Dec. *Suiker*: In W. Ind. soorten is heden weinig gaan, daar de vorige prijzen niet te bedingen waren. Uit de hand men verkocht 500 k. Havana N°. 12 a 43.6, 600 z. Manilla a 39.6, bruin Mauritius van 35 a 37.6, 1400 z. gemeen bruin Beng. a 32 sh.; eene van 1304 k. Havana N°. 12½ 13, ex Napoleon a 29.3. — *Koffij*: tation prijshoudend, van Rio werd eene lading van 2480 b. first, ex Queen a 55.6 voor eene naburige haven afgedaan. — *Rijst* voort flaauw en zonder noemenswaardige verkoopen. — *Piment* ⅛ p. lager, en mooi dito 3 a 3⅛ p. — *Krenten* gesouteneerd. — Valencia Ro a 4 sh. lager; in veiling heeft men eene lading van 3344 k. en 2 verkocht van 38 a 40 sh. — *Lijnzaad* met verkoopers tot lagere prij Schotsch *IJzer* 51.10½. — *Lijnolie* 28.9. — *Talk* in loco 60.

LONDEN, 5 Dec. Van inl. Granen was geringe, van vreemde goede aanvoer. Eng. Tarwe was algemeen in slechten staat door houdende regens en ging slechts langzaam van de hand; prijzen onveranderd. Voor buitenl. was goede vraag. Inl. Meel tot vorige met redelijke vraag. Van Amerik. Meel is goede voorraad, prijzen anderd. Puike Garst voor mouterij willig, met redelijke vraag. Erwten en Boonen onveranderd. Oude Haver vast, nieuwe met voorraad iets lager. Zaden als voren.

ZANTE, 27 Nov. De voorraad van *Krenten* wordt langzaam minder en bedraagt heden 2 millioen ℔ onverkochte Vrucht. De meene prijs is 20 col. per 1000 ℔, doch enkele houders doen hooge deringen en willen liever voor eigene rekening verzenden.

PORT-AU-PRINCE, 5 Nov. *Koffij* hooger wegens beperkte aan zijnde sedert 14 dagen niet meer dan 2900 b. ontvangen; de note heden 118 a 120 p.

BOMBAY, 10 Nov. *Katoen* rs. 8 hooger dan de vorige mail, nog al kooplust voor Europa, waarvoor 15,500 b. gekocht werden aanvoeren waren geregeld, maar de kwal. is meest inferieur, Com Dhollera zijn het meest gevraagd, waarvan de markt het best voor Voor China werd niets gedaan. Men noteert heden Broach rs. 121 Dhollera rs. 119 a 120, Oomrawattee rs. 110 a 112, Barsee rs. 102 en Comptah rs. 108 a 109. Men betaalde voor Dhollera rs. 115 Broach rs. 118 a 121 en Comptah rs. 100 a 107. Voorraad 9550 can *Wol* geregeld aangebragt en grif geplaatst; men noteert Khorassin a 135 en Scinde rs. 65 a 100. — *Oliezaden* bleven goed begeerd, de voorraad niet toeneemt; Lijn- 1 as hooger, 100/m. cntr. werden waarvan 64/m. dito op lev.; de notering is rs. 4.15 = 57/4, Raap op rs. 5.14 = 67/- voor nieuwe Guzerat en rs. 5.11 voor ord. 14/m werden verk., waarvan de helft in eene maand te leveren. — Coc levendig gevraagd en de prijzen stegen te Cochin op rs. 88 voor dad levering en rs. 87½ in 2 maanden te leveren; de aanvoer is nu ge regeld, maar is hoog noodig voor vroegere contracten; 4 schepen aldaar aan het laden naar Londen en 4 andere voor Europesche h *Vrachten* naar Londen £ 2.10/- en naar Liverpool £ 2.7/6 voor K en £ 2.5/- voor Zaad. — *Koers* 2/⅛ a 2/¼.

COCHIN, 30 Oct. *Cocosolie* zonder belangrijke verandering. De voeren blijven gering en bij gevolg hebben de houders hunne vorder 2 r. hooger gesteld, de tegenwoordige notering is r. 87 a 88. — In de gouvernements-veiling op 25 dezer werden 1000 candy alle ver door een a rs. 79½. — *Vrachten* iets flaauwer; ligte goederen £ 3 £ 3,10 a 3,15.

Fondsen en Beursttijdingen.

LONDEN, Woensdag 5 Dec. Engelsche fondsen zijn ten slotte op de-de hoogte gebleven van gisteren, na ¼ hooger geweest te zijn ten ge-ge van de behoefte aan fonds. In de buitenl. markt daalden 6 pCt. N. ..ken ¼ pCt. en Mexic. ⅛ pCt; Portug. en Spaansche 3 pCt. rezen ¼ .. en Sp. Coup.-Bewijzen ⅛ pCt.

Uit New-York wordt van 23 Nov. eene verbetering in de geld- en ..dsenmarkt berigt, doch er is geen wisselkoers van daar op Liverpool ..eind. Verscheidene Amerik. banken hadden hare betalingen gestaakt.

Consols 3 pCt. 93⅞ a 94; Dito op 6 Dec. 93⅞ a 94; Grieken 8¾; Mexic. ..Ct. 21⅛ a ⅛; Dito op 14 Dec. 21⅛; Grenada 4 pCt. 16⅓; Peru 4½ pCt. ..14 Dec. 95 a 94½; Portug. 3 pCt. 1853 46½ a 47; Russ. 4½ pCt. 94 a .. Spanje 3 pCt. op 14 Dec. 50 a ½; Dito Cert.-Coup. 5⅞ a 6⅛; Turken ..Ct. Nieuwe Leening 57½; Dito op 14 Dec. 57¼ a ¾; Holl. 2½ pCt. 64⅝; ..o Cert. 4 pCt. 100¼; Rott-Antwerpen £ 5⅝ a ¾.

Scheepstijdingen.

Gepraaid, ..., onder de Linie: Vier Gebroeders, Bunk, 46 dagen reis, ..t. n. Bat.

HARLINGEN, 4 Dec. Heden is alhier aangebragt de equipage van Hamburger brik Hoffnung, kapt. Schlör, ten getale van 8 man, zijnde ..end schip in den namiddag van Zondag 2 dezer in de Buitengronden ..al verongelukt. Het was met eene lading steenkolen van Swansea naar ..burg bestemd.

MEMEL, 1 Dec. Wij hebben sedert gisteren een frissche Ooste wind .. 10° vorst, ten gevolge waarvan het Haf en de Dange met eene vaste, .. voetgangers bruikbare, ijskorst is bedekt.

BOLDERAA, 1 Dec. De Dwina is van af Bolderaa tot Riga met ijs ..kt.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 6 Dec.; Vrouw Anna, Coers, Londen. - 4 Gezusters, Wagemaker, ..burg. (benevens de schepen per tel. gemeld.)

VLIE, 4 Dec.; Nijverheid, Kemper, Porto n. Hamburg als bijlegger. - ..lem I, S., Hamburg. - Terug uit zee: 2 Gezusters, Drewes, n. Hamburg, ..ens tegenwind; is naar Harlingen opgezeild.

HELVOETSLUIS, 6 Dec.; Cornelia, Meijer, Liverpool. - Killarney, S., .. - Stella Maris, Feijen, Liverpool.

BRIEL, 6 Dec.; Aurora, S., Londen.

MAASSLUIS, 5 Dec.; 2 Gezusters, de Jong, Rochester.

BROUWERSHAVEN, 6 Dec.; Johanna, Piccardt, Bat. n. Rott., vertr. ..lij. - Juliet Trundy, Spaulding, Baltimore n. id. - Krimpenerwaard, van ..ningen, Rott. n. Bat.

HARLINGEN, 5 Dec.; Grietje, Burghout, Memel. - Ida, Wolkammer, ..rvich. - Wemeltje, Kok Houwink, Amst. - Johannes Hermanus, Mooi, id.

VLISSINGEN, 6 Dec.; Gesina Elsina, Deen, Riga.

FREDERIKSTAD, 19 Nov.; Tweelingen, Middel, Dordrecht.

LONDEN, 4 Dec.; Helena Jacoba, Boomgaard, Rio Grande - Elisabeth, ..ts, Stokholm. - Leo, S., Rott. - Batavier, S., id.

Bij WIGHT, 3 Dec.; Alexandrine, Titcomb, Rott. n. Newyork.

SCILLY, 30 Nov.; Uzella, Hunkin, Liverpool n. Dordrecht.

LIVERPOOL, 4 Dec.; Jenny, Bakker, Santander.

SHIELDS, 3 Dec.; Billpoint, Shepherd, Nieuwediep. — 4 Dec.; Shannon, ..y, Rott. — 6 Dec.; Vertrouwen, de Vos, id.

GRANGEMOUTH, 4 Dec.; Express, Seager, Rott.

GRIMSBY, 4 Dec.; Dorothea, Dinse, Stettin n. Barcelona, met verlies van ..en, enz., wegens aanzeiling.

SUNDERLAND, 3 Dec.; Gazella, Stephenson, Amst. - Salisbury Harrison, .. id. - George en Elisabeth, Burdes, id.

HARWICH, 3 Dec.; Treaty, Ingleby, Rott. (4 dito n. Chatham vertrokken). - ..; Friesland, Boontje, Koogerpolder. - Drie Gebroeders, Kaspersma, id.

GRAVESEND, 4 Dec.; Elisabeth, Arents, Stockholm.

CHARLESTOWN, 2 Dec.; Thetis, Reentz, Gend.

GEND, 3 Dec.; Margaretha, Lindeboon, Riga.

BORDEAUX, 4 Dec.; Seine, S., Rott.

BILBAO, 17 Nov.; Egbertus, Schrik, Dantzig. - Roelfina Kuyper, Reinders, .. — 20 Nov.; Argo, Leffers, id. — 21 Nov.; Redite, Hoveling, id. — 25 Nov.; ..ina Geertruida, Mulder, Hull.

VENETIE, 29 Nov.; Jacobus, Lancker, Hammerfest.

ODESSA, 21 Nov.; Diana, Bruijns, Antwerpen.

UITGEZEILD.

TEXEL, 6 Dec.; Graaf van Rechteren, S., Hull. (benevens het schip per .. gemeld.)

VLIE, 4 Dec.; Vriendschap, Sterrenberg, Avontuur.

HELVOETSLUIS, 6 Dec.; Admiraal Ver-Huell, S., Havre. - Hanover, .. Londen. - Lucy, Durant, id. - Elise et Ann, Henwood, Plymouth. - Clown, ..ll, Newc. - Prudence, Thomas, id. - Plover, George, id. - Andrew Wilson, ..col, Stockton.

BRIEL, 6 Dec.; Prins van Oranje, S., Duinkerken. - Concordia, S. Londen. - ..mmerce, Dawson, Newc.

HARLINGEN, 3 Dec.; Juno, van der Ley, Leith. - Wijbrandina Reina, ..ons, Gloucester. - Bernard Buston, Passiful, Newc.

PILLAU, 4 Dec; Fennechina, Puister, Hull.

LIBAU, 26 Nov.; Gesina, Post, Nederland.

BOLDERA, 1 Dec.; Juno, Friis, Elseneur.

DANTZIG, 3 Dec.; Aeolus, Dekker, Amst. - Henriette, Wever, Noorwegen.

KOPENHAGEN, 3 Dec.; zeilkl.: Donna Johanna, Borst, Maroim.

CHRISTIANIA, 16 Nov.; zeilkl.: Johanna, Oldenburger, Bordeaux

GOTHENBURG, 30 Nov.; zeilkl.: Familien, Schuldt, Belgie. - Sicka, de ..oot, Engeland.

LONDEN, 4 Dec.; zeilkl.: Teelkina Meinskina, de Haan, Nieuwediep. - Ja..bus Anthony, Mellema, Elseneur.

CARDIF, 3 Dec.; Marchina, Smit, Santander.

NEWCASTLE, 4 Dec.; zeilkl.: Jonge Gerrit, Hazewinkel, Hamburg. - ..argaretha Antina. Jager, Amst.

LEITH, 1 Dec.; 4 Gebroeders, de Boer, Dysart.

Prijscourant der Effecten.

VRIJDAG 7 DECEMBER.			Laagste koers.	Hoogste koers.	Gebleven koers.
AMSTERDAM. Thesaurie	5	pCt.	102¼	102⅜	102⅜
Nederl. Bank	4	"			
NEDERLANDEN. Werk. Schuld	2½	"	62 13/16	62⅞	62⅞
Dito Dito	3	"	75¼		
Dito Dito	4	"	97 15/16	98	98
Oost-Ind. Leening	4	"			
Amortisatie Syndicaat	3½	"	92½		
Handelmaatsch. op rescontre					
Dito à contant	4½	"			
Dito Leening 1858	4	"			
Aand. Holl. Spoorweg					
Leening Idem	4½	"	99½		
Rijn Dito	4½	"			
BELGIE. Cert. Adm. Belg. Bank	4½	"			
Dito bij Rothschild	2½	"	52⅜		
FRANKRIJK. Certificaten	3	"			
SPANJE. Obligatien	1¼	"	40 9/16	40 11/16	40 11/16
Dito	3	"	49	49 3/16	49 3/16
Dito Binnenlandsche	3	"	47⅞	47 15/16	47 15/16
Amortisable Schuld			22½	23	22½
Bewijzen Coupons			6 1/16		
PORTUGAL. Obligatien	3	"	45½	45 9/16	45½
Dito 1856/1859	3	"	44 3/16	44¼	
Dito Uitgestelde					
RUSLAND. Oblig. bij Hope & C°.	5	"	102¼		
Dito Dito 1828/29	5	"			
Certif. Dito 1831/33	5	"			
Dito Dito 1840	4	"	75⅞		
Dito Origin, 2de, 3de, 4de Leen.	4	"			
Dito Dito 5de "	5	"			
Dito 5de Serie	5	"	86¼		
Dito 1855 6de Serie	5	"	96	96 1/16	96
Dito Adm. te Hamburg	5	"			
Dito te Londen	5	"			
Dito Dito	4½	"	90¼		
Dito Dito	3	"	60 13/16		
Inschrijvingen in Assignatien	6	"			
Certificaten van Dito	6	"	57½		
Spoorweg-Actien	5	"	206½	207	
Hypotheek	4½	"			
POLEN. Aandeelen 1835 fl. 500			165¼		
Obligatien	4	pCt.	78⅛		
PRUISEN. Obligatien	4½	"			
Dito 1859	5	"	103½		
Aandeelen 1854	3½	"	210		
OOSTENRIJK. Oblig. bij Goll & C°.	5	"			
Dito Dito	4	"			
Dito Metalliek	5	"	43 9/16	43⅞	43⅝
Dito Dito	2½	"	23 11/16	23¾	23 11/16
Dito Rente Amst.	5	"	65½	65¾	65½
Dito Nationale 1854	5	"	50⅝	51	50 11/16
Weener Bank-Actien		f	610		
Dito Aand. fl. 250, 1839		"	234	235	
Dito Dito fl. 250, 1854	4	pCt.	193		
Dito Dito fl. 500, 1860	5	"	356	357	
Fr. Oost. Spw. Oblig. bij Hope	5	pCt.			
..EEN. Spoorweg Aandeelen		f			

Denem. 3 pCt. 82; Braz. 1860 4½ pCt. 85¼; Venez. 1½ pCt. 10 3/16, ¼; Grenada 15⅜, 7/16, ⅜; Dito Uitg. 5 13/16, ⅞; Mexik. 19 9/16, ⅝; Philad. bij Hope en C°. Lett. A. 100 pCt.; Illinois Spoorweg-Aand. 77; Dito Oblig. Constr. Bonds 7 pCt. 91, ½, ½; Galv. Spoorweg 35; Grieken 5 pCt. 5⅞, 6 1/16, 5⅞; 4½ pCt. Russen 1860 89 11/16, ¾, 11/16.

Koers van het Geld: Beleening 3, Prolongatie 3, Disconto 3 pCt.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Effecten-Societeit,

Y. DE KOCK, *President.* BOON HARTSINCK, *1ste Secretaris.*

Onze fondsenmarkt was heden over het algemeen vast, zonder dat de handel in Holl. of vreemde effecten eenige bijzondere levendigheid vertoonde.

Laatste Prijzen ten 5 ure: Integralen 62⅞; Spanje 1¼ pCt. 40 11/16; Binnenl. 3 pCt. 47 15/16; Metall. 5 pCt. 43⅝; Dito Nation. 50 11/16.

Granenmarkt.

Tarwe flaauw met weinig handel, n. Bovenl. *f* 350 per 2400 kilo, 154/2 ℔ dito *f* 340, witte Amerikaansche *f* 412 per 2400 kilo.

Rogge bij partij iets lager, 117 ℔ j. Petersb. *f* 194, 117 ℔ dito *f* 192 bij partij, 118 ℔ n. dito *f* 192 van boord te ontvangen, 126 ℔ Zweedsche *f* 220; op levering in Maart *f* 189, 190; Mei *f* 189, 190.

Boekweit slap en zonder omgang.

Koolzaad 1 £ lager; Bombay op 9 vat dadelijk 69½, op 9 vat in Dec. 71; April 73 £.

Lijnzaad onveranderd; 105 ℔ Riga *f* 292½.

Raapolie dadelijk en op levering flaauwer; op 6/w. *f* 43; vlieg. *f* 41¾; Mei 1861 *f* 41¾ a ½; Sept., Oct., Nov. en Dec *f* 42¼ a 42.

Lijnolie dadelijk williger, op levering prijshoudend; op 6/w. *f* 32, vlieg. *f* 30¾; Maart, April en Mei 1861 31½ a ¾.

Hennepolie 6/w. *f* 38¼; vliegend *f* 37.

Raapkoeken *f* 86 a 90, Lijnkoeken *f* 12¾ a 15½.

De 31 last BS. Fransche Tarwe zijn in veiling verkocht als volgt: 120 ℔ *f* 289, 290; 118 ℔ *f* 276; 116, 117 ℔ *f* 280; 115 ℔ *f* 233.

Wisselkoersen.

		Geld.		Papier.	
Londen	kort		à	11.75	à
Id.	2 maanden		"	11.67½	"
Id.	3 maanden		"		"
Hamburg	kort	35 5/16	"		"
Id.	2 maanden	35⅛	"		"

Gouden en Zilveren Specien.

10-Guldenstukken *f* 9.65 a 9.75; Ger. Ducaten *f* 5.50 a 5.60; Engelsche Souv. *f* 11.70 a 11.80; Pistolen *f* 9.50 a 9.60; Louis d'Or *f* —.— a —.—; St. v. 20 fr. *f* 9.25 a 9.35; Piasters *f* 2.55 a 2.60; St. v. 5 fr. *f* 2.33 a 2.36; Brabandsche Kroonen *f* 2.65 a 2.70; Fransche Dito *f* 2.70 a 2.75; Pruis. Thaler *f* 1.75 a 1.78; Baren Goud en Specien a *f* 1442,60 per Ned ℔ fijn 9½ a 10½ pCt.; Zilv. 900 tot 300 *f* 104.20 a 105.

Rivierberigten.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN:

P. Eidam, Niederr. N. 2, n. Dusseld. en Duisb. - J. L. Wilson, Cöln N°. 10, n. Keulen. - A. Grenshauser, Boreas, n. Manheim. - F. W. Meuwsen, Emma. n. Dusseldorp. - T, Schleiss, Frankfort N°. 23, n: Frankfort en Bieberich. - J Andres, Mainz N°. 2, n. Mainz.

ARNHEM, 6 Dec. Rijnhoogte 2 el 1 p., gev. 10 d.

KEULEN, 6 Dec. Rijnhoogte 9 vt. 7 d. Keulsch, (9 vt. 3½ d. Rijnl.)

Carga-Lijsten.

ROTTERDAM.

BATAVIA, Birgitte Melchior, Harboe: 352 krj. Suiker. C. Vlierboom en Zn.; 407 krj. Suiker, Bonke en C°.; 3342 b. Rijst, Gebr. Nottebohm; 171 krj. Suiker, Gebr. v. Rossem; 1500 st. Koehuiden, 6000 b. Bindr., M. en R. de Monchy; 1500 st. Koehuiden, 100 legg. Arak, 200 Kophouten, 199 krj. Gom-Elastiek, Order.

PASSAROEANG, Duchess of Sutherland, Mc. Lachlan: 2091 krj. Suiker, 1936 st. Huiden, 2800 b. Bindr., Gebr. Nottebohm.

BALTIMORE, Kalamazoo, Taylor: 50 v. Tabak, Bus en de Critter; 380 v. Tabak. Mees en Moens; 24 v. Tabak, 24 v. Tabak, Gebr. Nottebohm; 25 v. Tabak, van Oordt, Bube en C°.; 163 v. Tabak, L. Hoyack en C°.; 437 z. Schors, Minderop en Zn.; 25 v. Tabak, v. Vollenhoven en Kratzenstein; 52 v. Tabak, F. J. Beijer en Zn.; 100 v. Tabak, 8 v. Meel. J. A. Kluytenaar; 48 v. Tabak, v. Beck en Jurjans; 32 v. Tabak, Goll en C°.; 208 v. Tabak, 23,276 st. Duigen, 200 v. Appelen, Order.

ADVERTENTIEN.

Voorspoedig bevallen van een *ZOON*, P. C. VAN HERPEN, Echtgenoote van G. H. MORSHUIS.

AMSTERDAM, 6 December 1860. *Algemeene Kennisgeving.* (20688)

Door Gods goedheid beviel heden voorspoedig van een welgeschapen *ZOON*, C. E. A. SPIN, geliefde Echtgenoot van C. SEPP. (20669)

LEYDEN, 6 December 1860.

Heden beviel voorspoedig van eene *DOCHTER* B. VAN BEUSEKOM, geliefde Echtgenoote van H. PEN.

BAARN, 5 December 1860. (20649)

Heden overleed, in den ouderdom van 59 Jaren, Mejufvrouw EUPHEMIA CORBIERE, diep betreurd door al hare Betrekkingen.

AMSTERDAM, 3 December 1860. (20645)

Heden overleed onze veelgeliefde Dochter THERESIA MARIA CATHARINA, in den ouderdom van 29 jaren.

AMSTERDAM, 4 December 1860. (20659)

H. L. HOOGLAND.
C. H. HOOGLAND, VAN ZEYL.

Heden overleed na een langdurig en geduldig lijden, mijn geliefde Echtgenoot GERHARDUS NICOLAAS BREDAL, in den ouderdom van 43 Jaren, diep betreurd door mij, mijne kinderen en verdere betrekkingen.

WED. G. N. BREDAL, GEB. JOHANKNEGT.

AMSTERDAM, 5 December 1860. *Eenige Kennisgeving.* (20682)

Heden overleed tot onze innige droefheid ons geliefd derde Dochtertje HELENA MARIA in den jeugdigen Leeftijd van ruim 2 jaren.

AMSTERDAM, 5 December 1860. (20683)

G. C. VAN VEEN.
T. VAN VEEN, FAGES.

Na een langdurig lijden overleed heden zacht en kalm mijne geliefde Echtgenoote SARA SWART, in den nog jeugdigen Ouderdom van ruim 33 jaren.

L. VAN LEER.

ASSEN, 20 November 1860. *Eenige Kennisgeving.* (20692)

Wegens verwijderde Familie-Betrekkingen wordt deze Advertentie eerst nu geplaatst.

Gevoelig voor de vele bewijzen van deelneming, betoond ter gelegenheid van ons Huwelijk, betuigen wij onzen opregten dank.

HAARLEM, 6 December 1860. (20654)

F. W. FÜNCKLER.
C. FÜNCKLER, VAN EK.

Voor de vele bewijzen van deelneming mij betoond bij de ziekte en het overlijden van mijnen geliefden Echtgenoot JOHANN GEORG MEIJER, betuig ik bij dezen, ook namens mijne Kinderen en Behuwd-Dochter, mijnen opregten dank.

WED. J. G. MEIJER. E. DE BIE.

AMSTERDAM, 8 December 1860. (20643)

De Curator in het Faillissement van ROMKE OENES DE JONGH, vroeger Winkelier te Nyehaske, maakt bekend, dat de in dezen Boedel door den Heer Regter-Commissaris opgemaakte Rangschikking met de daarbij behoorende bewijzen sedert den Vijfden December jl. ter Griffie der Arrondissements-Regtbank te Heerenveen is nedergelegd en aldaar gedurende Veertien Dagen zal blijven liggen ter inzage van een ieder.

De Curator voornoemd,
MR. J. A. WILLINGE PRINS.

(20662)

Alle, zoo bekende als onbekende Schuldeischers der onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap, van wijlen JOHAN FRIEDRICH ADOLPH BODEN, zich ook genoemd hebbende JAN BODEN, in leven Boekhandelaar, gewoond hebbende te Zwijndrecht en aldaar overleden den 22sten November 1859, worden bij deze opgeroepen tot het aanhooren en opnemen der Rekening en Verantwoording, welke door de Erfgenamen dier Nalatenschap van hun beheer zal worden afgelegd, op Donderdag den 27sten December 1860, des Voormiddags ten Tien ure, te Zwijndrecht in het Gemeentehuis bij L. DE LEUR; zullende, indien er geen verzet plaats plaats, onmiddellijk tot de betaling der Schuldvorderingen worden overgegaan, voor zoo verre de Baten der Nalatenschap toereikende zijn. (20663)

AANKONDIGING.

De Rangschikking in het Faillissement van B. J. DE ROOS. bevorens Schoenmaker en Winkelier te Middelburg, is ter Griffie der Arrondissements Regtbank te Middelburg nedergelegd, om aldaar gedurende 14 dagen na heden ter inzage van een ieder te verblijven.

MIDDELBURG, 5 December 1860. (20667)

De Curator in genoemd Faillissement,
P. DE MARET TAK, Procureur.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van Zwolle zijn voornemens op Maandag den 17den December 1860, des Namiddags ten Eén Ure, op het Stadhuis bij Inschrijving **AAN TE BESTEDEN:** De leverancie van **100,000 STUKS GEKAPTE QUENAST KEIJEN.**

Op het Bestek, dat op de Secretarie ter lezing ligt.

De Inschrijvingsbiljetten moeten 24 uren voor de Aanbesteding op het Stadhuis zijn bezorgd.

ZWOLLE, 3 December 1860. (20513)

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
DE VOS VAN STEENWIJK.
L. N. SCHUURMAN, *Secr.*

INSCHRIJVING OP HET GROOTBOEK.

DE ONDERGETEEKENDE **KOOPT** voor zijne Principalen zoodanige **INSCHRIJVINGEN**, waarvan aan een ander het Vruchtgebruik is toegekend, hetzij het Kapitaal aan een of meerdere personen is toekomende en waarvan allen of sommigen hunner het hun toebehoorende Aandeel willen Verkoopen.

Tevens is op hetzelve Voorschot te bekomen, alsmede op de Renten van den Vruchttrekker. **J. ANDRESON,**

Brieven franco. Heerengracht, N°. 333, over het Park.

NB. Over alle financiele Zaken en industriele Ondernemingen, benevens het sluiten van Hypotheken, Beleeningen op Effecten, Koopmans-Goederen, enz. dagelijks te spreken. (18020)

Ten Kantore van **LUB. VAN GELDER**, te Nieuwe Diep, alwaar in de 3de Klasse is getrokken de **KAPITALE PRIJS** van (20661)

f 25,000 op N°. 11393,

is in de thans trekkende 4de Klasse wederom getrokken de **PRIJS** van

f 25,000 op N°. 11297.

VRAAG.

Men vraagt of er ook eene Bloeijende Plaats in Nederland bestaat, waar men gebrek aan een **APOTHECAR** heeft. Adres met gefrankeerde brieven onder Lett. S. E. Bureau Handelsblad te Amsterdam. (20633)

DAGSCHOOL.

Wordt alhier verlangd voor twee **JONGE JUFVROUWEN**, van ca. 14 Jaren: Eene **PROTESTANTSCHE SCHOOL**, van den Eersten Rang, waarin grondig ONDERWIJS gegeven wordt in alles wat tot eene beschaafde Opvoeding behoort. Opgave van Stand en Prijs onder Lett. R. bij den Boekverkooper J. C. SPIJKER Az., Reguliersplein, X 359. (20624)

OOST-INDISCHE RARITEITEN, NATURALIEN EN MODERNE SCHILDERIJEN.

J. DE KRUYFF JR. zal op *Zaturdag* 15 *December aanstaande*, des Avonds ten 6 Ure, aan het Lokaal op het Domkerkhof, te **UTRECHT**, Verkoopen: Eene collectie OOST-INDISCHE VOORWERPEN, NATURALIEN, TIJGER- en PANTERHUIDEN; wijders moderne SCHILDERIJEN en MUNTEN en eenige BOEKEN. Nagelaten door den Wel-Ed. Geb. Heer **C. DE WILDE**, overleden binnen Utrecht.

De Notitie te bekomen op franco aanvrage bij den Boekhandelaar J. DE KRUYFF aldaar. (20680)

Mr. C. VAN DER LEK DE CLERCQ, Notaris te Zierikzee, zal op Dingsdag 11 December 1860, 's Voormiddags om 9 Ure, ten Huize van W. G. ZANDVOORT, te Zierikzee en ten verzoeke van zijne Principalen, in het Openbaar Verkoopen:

Eenige **GOEDEREN**, afkomstig van het gestrande **SCHIP** *SUOMI*, en bestaande in: P. M. 16,000 Bosjes Touw, (Cornijarn), Oud en Nieuw Touwwerk, Want, Zeilen, Blokken, Ankers, Zware en Ligte Kettingen, Ra's, Stengen, een Mast, Brandhout, Nagels, IJzer- en Koperwerk, Scheeps-Klokken, Stoelen, Ledig Fust, Provisien, Blokken Mahonie- en Pokhout, enz. enz. Alles daags te voren te bezigtigen op de Nieuwehaven te Zierikzee. (20518)

VERKOOP VAN PAARDEN.

Ten overstaan van den Notaris NASS, te Arnhem, zullen op Vrijdag den 14den December 1860, des Voormiddags om 10 Ure, ten Huize van den Kastelein A. JAS, aan de Velpersteenstraat aldaar, op Crediet worden verkocht:

23 STUKS TREK- EN WERKPAARDEN.

Waaronder er zich bevinden van uitmuntende hoedanigheden en die teven • geschikt zijn voor de loopende Dienst; dezelve verkeeren allen in den besten staat van onderhoud en hebben gediend bij den aanleg van den Straatweg van Barneveld op Putten.

Bij Contante Betaling genieten de Koopers 3 pCt. korting. (20668)

J. OTTERBEEK, A. J. B. VAN WAIJENBURG, W. LEENDERTZ CZN., J. VALKENBURG, A. A. VAN WAIJENBURG J. G. VAN GINKEL, J. G. OTTERBEEK, H. T. DUNNEWOLD en A. VAN IJSENDIJK EZN., Makelaars, presenteren op Dingsdag 11 December 1860, des Avonds ten 7 Ure, ten huize van A. VAN ES, in de *Brakke Grond*, in de Nes, aan de meestbiedenden te Verkoopen:

Ca. 1000 Doozen } **NIEUWE SMIRNA VIJGEN.**
en " 900 Kistjes }
50 Vaatjes **KRENTEN.**
100 Balen JAMAICA **PIMENT.**
100 " ONGEPELDE **RIJST.**
en 10 " WITTE **PEPER.**

Liggende en te zien als nader bij Notitie zal worden aangewezen. (20640)

DE JANUARIJ-AFLEVERING VAN HET

CHRISTELIJK ALBUM,

bevat: Goede raad. Bij de intrede van het nieuwe jaar, door C. HOOIJER. — Het verlangen naar God de kracht des gebeds. (Eene toespraak), door Prof. J. J. PRINS. — Zalig zijn de reinen van harte, want zij zullen God zien. (Bij de premieplaat), door Dr. H. P. BERLAGE. — God in den Hemel, door Dr. E. LAURILLARD. Stabat Mater, door J. P. DE KEYSER. (Bij het titelvignet.)

Behalve het bijzonder keurig in Staal gegraveerd VIGNET, voorstellende: *Maria de Moeder des Heeren aan den voet van het Kruis*," is bij deze aflevering GRATIS aan de Inteekenaren toegezonden, eene **EXTRA SCHOONE PREMIEPLAAT** voor de huiskamer, hoog 3½, breed 2½ voet, naar de Schilderij van CH. LANDELLE, voorstellende: *Zalig de Reinen van Hart, want zij zullen God zien,*" welke plaat afzonderlijk a *f* 2.50 verkrijgbaar is.

Elke maandelijksche aflevering kost slechts 25 Cents. Men teekent in voor een geheel jaar of 12 afleveringen a *f* 3.

Bij elk Boekhandelaar liggen de beide platen met de eerste aflevering ter bezigtiging. (20618)

MAATSCHAPPIJ TER BEVORDERING VAN LANDBOUW EN LANDONTGINNING IN NEDERLAND

GEVESTIGD TE AMSTERDAM.

De **ALGEMEENE VERGADERING** van DEELHEBBERS van bovengenoemde Maatschappij zal gehouden worden op Woensdag den 12den December, des Namiddags ten 1 Ure, in het Lokaal *DILIGENTIA*, in de Kalverstraat.

AMSTERDAM, 29 November 1860. (20187)

MAATSCHAPPIJ: TOT NUT VAN 'T ALGEMEEN.

Ingevolge Besluit der Algemeene Vergadering van 1858, waarbij Premien werden uitgeloofd voor oorspronkelijke Leer- en Leesboeken voor de Lagere School, die in 1859 het licht zouden zien, heeft het Hoofdbestuur, in overeenstemming met het Verslag der Beoordeelaars van de ingezonden Werkjes, Premiën toegekend aan de Auteurs der hiervolgende Leer- en Leesboeken:

L. BOUWMAN, *Ons Dorp. Leesboekje v. Landscholen.* Uitg. FOLKERS, te Groningen.
S. L. BRUG, *1e Leesb. over de Natuur.* Uitg. HOUTSMA, te Harlingen.
IDEM, *de Natuur, aanvankelijk Leesb.* Idem "
IDEM, *vervolg op de Natuur* " Idem "
IDEM, *Volks-Nat. n. de leerw. v. Crüger.* Idem "
P. LEUPEN, *élementair Rekenboek, 2de Stukje.* Uitg. GEBROEDERS ABRAHAMS, te Middelburg.
J. M. H. BOSMAN, *Vijfde en Zesde Leesb. v. Kinderen.* Uitg. POTHAST, te Nijmegen.
N. N. *Gezondheid, de grootste schat.* Uitg. FOLKERS, te Groningen.
J. A. VAN DIJK, *Leerboekje der Nederl. Spraakkunst.* Uitg. NOOTHOVEN v. GOOR, te Leiden.
T. KNUIVERS en **J. E. HELGE**, *blikken op het gebied der Technologie.* Uitg. FOLKERS, te Groningen,
W. A. HOLTERMAN, *de Lucht. Verschijnselen van den Dampkring.* Uitg. VERHOEFF, te Rotterdam.

Naar aanleiding van het Besluit der Algemeene Vergadering van 1860, verwacht de Maatschappij op nieuw de inzending van oorspronkelijke leer- of leesboeken, inzonderheid bestemd voor de lagere school, en in 1860 verschenen; en voorts, ook de inzending van andere hulpmiddelen, dienstig voor het lager school-onderwijs, mede in 1860 verkregen. De vorrtreffelijkste daarvan, wenscht de Maatschappij door de toekenning van premiën van *f* 25 tot *f* 100 te onderscheiden en, voor zoo ver het doel der Maatschappij dit eischt, te helpen verspreiden.

Wat de Leer- en Leesboeken aangaat, wordt verwezen naar het Programma ten dien aanzien over 1859. Onder verdere hulpmiddelen worden verstaan Kaarten, Globes, Platen en Afbeeldingen van Voorwerpen uit de Natuurlijke Historie, Meetkunstige Figuren, enz., bij welke in het oog zal zijn te houden, dat geringe kostbaarheid mede eene voorwaarde is van bruikbaarheid voor de Lagere School.

De inzending wordt verlangd vóór 15 Februarij 1861, aan het adres van den ondergeteekende.

AMSTERDAM, December 1860.

De Algemeene Secretaris, P. M. G. VAN HEES. (20673)
Kloveniersburgwal, C 294.

L. M. VAN ESSO, Koopman te Meppel, maakt het Publiek bekend, dat zijn Zoon **J. L. VAN ESSO**, Handel drijvende, dit voor EIGEN REKENING doet, en hij als VADER, daarvoor **ONVERANTWOORDELIJK** is, terwijl voor verleende Credieten in deze, door hem Geene Betaling zal worden voldaan.

MEPPEL, 6 December 1860. **L. M. VAN ESSO.** (20646)

PUBLIEKE VERKOOP OP TEXEL.

JOHANNIS LUDOVICUS KIKKERT, als gemagtigde van Kapitein E. C. NIELSEN, gevoerd hebbende het Noordsche Barkschip *Favorite*, van Hernösand naar Honfleur gedestineerd geweest, is van meening, op Donderdag 13 December a. s. en volgenden Dag, telkens des Morgens ten 10 Ure, op het Marktplein aan den Burg, ten overstaan van den Notaris MR. WILLEM BOK, Publiek te Verkoopen:

De compleet geborgen **INVENTARIS** van gemeld Barkschip *Favorite*, bestaande in 30 stuks Zeilen, 2 zware en 1 Werpanker, zware en ligte Kettingen, Lier, Stuurrad en Gangspil, Masten, Ra's, Watervaten en Rondhouten, Barkas en Scheepsboot, eene aanzienlijke partij gekapt Staand en Loopend Touwwerk, Blokken en hetgeen verder ten Verkoop zal worden aangeboden.

Nadere informatien zijn op Franco aanvragen te bekomen bij den Heer KIKKERT voormeld, waarn. Vice-Consul van Zweden en Noorwegen te Texel. (20558)

PUBLIEKE VERKOOP OP TEXEL.

JOHANNIS LUDOVICUS KIKKERT, als gemagtigde van Kapitein E. C. NIELSEN, gevoerd hebbende het Noordsche Barkschip *Favorite*, van Hernösand naar Honfleur gedestineerd geweest, is van meening op Maandag 17 December, a. s., des Namiddags ten 4 Ure, ten huize van WILLEM MOOIJEN, aan den Burg, ten overstaan van den Notaris Mr. WILLEM BOK, Publiek te Verkoopen:

De uit gemeld Barkschip *Favorite* geborgen **LADING**, bestaande in: 8650 Stuks **GREENEN-** en **VUREN DEELEN**, zwaar 3 bij 9, lang van 6 tot 24 Voet, 1ste en 2de kwaliteit, liggende in den Polder Eijerland, nevens den Zanddijk op Texel. Alles breeder bij Catalogus omschreven.

Nadere informatien te bekomen op Franco aanvragen bij den Heer KIKKERT voormeld, waarnemend Vice-Consul van Zweden en Noorwegen te Texel, en bij de Heeren AMONS EN HAAGSMA, Cargadoors te Nieuwe Diep. (20559)

M A A T S C H A P P I J

TOT BEVORDERING DER BOUWKUNST,

Aan de Leden wordt herinnerd dat de **VRAGEN** of **ONDERWERPEN**, ter behandeling op de ALGEMEENE BIJEENKOMST des volgenden Jaars 1861, voor den laatsten dezer maand moeten worden ingezonden bij den Secretaris der Maatschappij, Oude Turfmarkt B N°. 56 te Amsterdam.

Uit naam van Bestuurders,
De Secretaris
A. N. GODEFROIJ.

December 1860.
(20657)

OP EEN INSTITUUT

alhier wordt gevraagd een **HULP-ONDERWIJZER**, in staat Onderwijs te geven in de Fransche Taal. Honorarium *f* 300. Adres Franco onder Lett. H. bij den School-Boekhandelaar JOHs. W. BRAUN, Molsteeg, G 136. (20610)

Voor de OPENBARE SCHOOL te MONTFOORT vraagt men op aannemelijke Voorwaarden tegen 1 Januarij a. s., een **HULPONDERWIJZER.** Adres Franco, aan den B U R G E M E E S T E R dier Gemeente. (20665)

TWEE ACTIVE JONGE LIEDEN kunnen op een MAGAZIJN van MANUFACTUREN dadelijk geplaatst worden. Zonder behoorlijke Refertes, wordt op geene aanvragen gereflecteerd. Adres Franco, onder Lett. D. U. S., Bureau Handelsblad. (20631)

Op een KANTOOR wordt gevraagd een **KNAP JONG MENSCH**, niet boven de 20 jaren oud, eene Nette en Vlugge Hand Schrijvende. Adres Franco, Lett. A. B. C. N°. 8, Bureau Handelsblad. (20638)

Op een COMMISSIONAIRS-KANTOOR wordt GEVRAAGD: Een **JONGSTE BEDIENDE**, niet boven de 15 Jaren. Adres Franco Lett. V. W. in den Kantoorboekhandel van Wed. I. ELLERMAN, Beurssteeg, E 176. (20614)

Op een DUITSCH KANTOOR wordt een **BOEKHOUDER** gevraagd' liefst van gevorderden leeftijd, die tevens de Hollandsche Correspondentie kan overnemen. Ades met opgaven van Informatien, onder Lett. P. P., aan SEYFFARDT's Boekhandel, Damrak bij den Dam. (20651)

Tegen 1°. Mei e. k. wordt ter overname aangeboden: Eene in werking zijnde **SIGARENFABRIEK**, staande in eene der volkrijke buurten van Amsterdam. Nadere Informatien zijn op franco aanvragen te bekomen bij den Makelaar in Tabak **B. J. P. ZEEMAN.** (20658)

MAGAZIJN VAN MANUFACTUREN (en Gros).

EEN VOLONTAIR GEVRAAGD.

Franco Brieven (met opgaven van OUDERDOM en GODSDIENST) Lett. K. H. Bureau Handelsblad. (20616)

In der SEYFFARDT'schen Buchhandlung, Damrak neben der Börse, ist vorräthig:

THEODOR KÖRNER'S SÄMMTLICHE WERKE.

Ausgabe 1861, mit Portrait *f* 2.— statt *f* 5.70. (20380)

STOOMBOOTDIENST

TUSSCHEN

MIDDELBURG, ROTTERDAM

EN DAAR TUSSCHEN GELEGENE PLAATSEN. (15787)

DECEMBER.

Van **ROTTERDAM.**			Van **MIDDELBURG.**		
Maandag 10,	's Morg.	6 u. —m.	Zondag 9,	's Morgens	8 u. —m.
Dingsdag 11,	—	7 " — "	Dingsdag 11,	—	10 " — "
Woensdag 12,	—	7 " — "	Donderdag 13,	—	11 " — "
Vrijdag 14,	—	7 " — "	Zaturdag 15,	—	6 " — "

In Correspondentie met Diligence-Diensten tusschen Middelburg en Vlissingen, Zierikzee en het Veer te Zijpe, Goes en het Katsche Veer.

STAKING DER DIENST

VAN DE

S T O O M B O O T

Overflakkee en Goedereede.

Uit hoofde van REPARATIE zal bovengemelde **STOOMBOOT** op Dingsdag den 18den December 1860 HARE LAATSTE REIS volbrengen, terwijl de overige, bij de alom verspreide bekendmakingen, Geannonceerde Reizen, **GEEN VOORTGANG** zullen hebben. (20267)

WEKELIJKSCHE STOOMVAART

TUSSCHEN

ROTTERDAM EN DUINKERKEN.

Het **STOOMSCHIP** *PRINS VAN ORANJE*, Kapt. D. VISSER, vertrekt van ROTTERDAM des Woensdags en van DUINKERKEN des Zaturdags.

Adres bij de Agenten JOHs. OOMS Ez. & C°., te Rotterdam. (15791)

---

60 CENTS.

KANTOOR HANDELS AGENDA,

dat onmisbaar is voor HH. Kooplieden en hen die Kantoor houden, bevattende het **KALENDER: FEESTDAGEN, BEURT-** EN **VEERSCHEPEN, CONSULATEN, RENTEBEREKENING, ZEGELS**, enz.

WED^E. S. J. SAKS,

Dam, hoek Vischsteeg, N°. 4,

recommandeert zich minzaamst aan hare Geachte Begunstigers, tot het vervaardigen en leveren van **GROOTBOEKEN, JOURNAALS, MEMORIAALS, CASSA REKENING COURANT BOEKEN, ZAKAGENDA'S**, enz., alles Keurig en naar verkiezing in Fraaije Elastieke Banden gebonden; **ADRES-, NIEUWJAARS-** en **VISITE-KAARTJES**, aan beide zijden Geglaceerd, **REKENINGEN, WISSELS, KWITANTIEN**, enz.; alsmede het gerenomeerde **PLAK KANTOOR ALMANAK, A 60 CENTS.** Voorts wederom ontvangen een Fijn Assortiment Transparante **LAMPENKAPPEN**, benevens goedkoope soorten **KANTOORKAPPEN**, welke het schoonste Daglicht op de hand bevordert, alles tot de meest soliede prijzen. (20674)

***Wed. S. J. SAKS*, Dam, hoek Vischsteeg, N°. 4.**

GENERAL STEAM-NAVIGATION-COMPANY.

ROTTERDAM en LONDEN.

De Stoomschepen vertrekken met Passagiers en Goederen geregeld iederen Dingsdag, Donderdag en Zaturdag.

DINGSDAG 11 DECEMBER, 's Morgens 9 Ure. DONDERDAG 13 DECEMBER 's Morgens 11 Ure.
ZATURDAG 15 DECEMBER, 's Middags 12 Ure.

VRACHTEN: GROOTE KAJUIT £ 1.10.— HEEN EN TERUG £ 2.5.—
VOOR-KAJUIT " —.17.— D°. 1.6.6

(18401) GEBROEDERS SMITH, Agenten.

De bovenstaande Afvaarten zullen plaats hebben, mits de Rivier vrij van ijs is.

CORK STEAM-SHIP-COMPANY.

ROTTERDAM EN LIVERPOOL.

HET SCHROEFSTOOMSCHIP

***OSPREY*, 800 Tons, Kapitein S. BERTRIDGE, vertrekt van ROTTERDAM naar LIVERPOOL**

D O N D E R D A G 13 D E C E M B E R.

(20641) Adres bij den Agent PH. VAN OMMEREN.

Bij J. C. SEPP & ZOON, te Amsterdam, ziet hed
het licht:

PROEVE

EENER PRAGMATISCHE

GESCHIEDENIS DER THEOLOG

IN NEDERLAND.

VAN 1787—1858, door CHRISTIAAN SEPP,

TWEEDE DRUK *f* 3.60.

Deze herdruk van de door TEYLER bekroonde Verhandeling is Octavo Formaat verschenen en voorzien van een uitvoerig Register. (20

SPOTPRIJS!

Voor *f* 8 in plaats van *f* 26.60:

EUGENE SUE,

DE VERBORGENHEDEN DES VOLKS

OF

GESCHIEDENIS VAN EEN ARBEIDERSGESLA

DOOR DE EEUWEN HEEN.

8 Deelen roijaal in octavo of groot formaat, te zam 1936 Bladzijden, met

58 UITMUNTENDE GEGRAVEERDE PLATE

Nog slechts weinige exemplaren van bovenstaand werk te bek
Het kan bij alle Boekhandelaren besteld worden. (206

EVANGELIE-SPIEGE

UITGEGEVEN DOOR

D^R. L. S. P. MEYBOOM.

Van dit veelgelezen Maandschrift treedt op 1 Januarij 1861 de Jaargang in. De prijs is *f* 2.50 per Jaar en de Inteekening staat op alle Boekhandelaren. (206

MUZIEKHANDE

Bij den Componist-Uitgever te Haarlem en de voo naamste Muziekhandelaren is te bekomen:

G. W. DERX, op. 47, HYMNE DU SOIR, Poésie mélodique le Piano, Prijs 60 Cents. (206

Wordt tegen 1°. Februarij a. s. of eerder gevraagd, een **KOE BANKETBAKKERSBEDIENDE**, P. G., en van Goede G schriften voorzien. Adres met Franco Brieven, onder Lett. U., Boekhandelaars HERMs. COSTER & ZOON, te Alkmaar. (206

Ter voorkoming van teleurstelling wordt berigt, dat de UITSLUIT tegen **TUSSCHENPOOZENDE KOORTS** dienstige **DROP LEN**, door DR. DE LESPINASSE van VAASSEN zaamgeste bereid, slechts in verzegelde, en met Onderteekening voorziene fl. verd worden, en **ALLEEN** verkrijgbaar zijn door bemiddeling van de He Amsterdam, W. J. VAN HULSTEIJN, eenig Depôthouder, Warmoesstraat over de Armsteeg M 452.

Alkmaar, J. BRONGERS Gz.	Harlingen, E. W. PETERSE S
Arnhem, P. R. KROON.	Heerenveen, W. HESSEL.
Axel, J. W. VERBEECK VROLYK.	Hoorn, E. KNAVEN.
Delft, J. VAN RIEL.	Koevorden, C. J. v. d. SCHEER.
Dokkum, J. v. d. WERFF JACOBZ.	Leeuwarden, P. GEERTS.
Dordrecht, A. J. VAN ROOSENDAAL.	Meppel, K. DE VRIES.
Doesborgh, R. WILMERINK.	Nijkerk, J. F. DE ROOCK.
Edam, J. H. VAN NOOTEN.	Nieuwediep, J. P. J. VAN ROSDAEL & ZONEN.
Gorkum, J. A. OPHORST.	Nijmegen, J. J. SNELTJES.
Gouda, J. B. PEETERS.	Rotterdam, C. J. W. SNABILIE.
'sGravenh., J. L. F. C. SNABILIÉ.	Sneek, J. HOUWINK.
Goes, J. A. LECOINTRE.	Tiel, A. J. FAASSEN.
Groningen, M. GAASBEEK.	Utrecht, F. J. VAN DER VEE
Haarlem, K. TH. DE BREUK.	Vlissingen, J. LE COINTRE.
Harderwijk, J. G. MARCHELBACH.	Wijk bij Duurstede, D. v. d. GEE
	Zaandam, H. SCHOTT.

(20015)

PRIJS *f* 1.50. — BRIEVEN FRANCO.

DOOR PLAATSGEBREK ZIJN WIJ GENOODZAAKT VELE ADVERTENTIE EEN VOLGEND NOMMER TE LATEN LIGGEN.

SCHOUWBURGEN, CONCERTEN, ENZ.

STADS SCHOUWBURG. Zaturdag 8 Dec. (Holl. Ab. en D niet gangbaar). *De Debutant*, blijspel in 1 bedrijf, waarin de Hee Wijnstok zal voordragen het dichtstuk *De zieke Jongeling*, van Jan Beers. Daarna door het Italiaansch Opera-Gezelschap. (Debut van Heer B. Danieli): *Il Trovatore*, Opera van Verdi. (7 u.)

(Tekstboekjes der Opera in de Italiaansche en Hollandsche taal zijn krijgbaar bij de Erven VAN MUNSTER, Warmoesgracht).

STADS SCHOUWBURG. Maandag 10 Dec. (N°. 53 van het A *De Edelman en de Gedeporteerde*, tooneelspel in 8 tafereelen. Gevolgd *Mijnheer Des Chalumeaux*, nieuw komiek ballet-pantom. (6½

Verwacht op Woensdag 12 Dec., ten voordeele van de Heeren A. Wijn en F. C. Kistemaker: *Karel de Twaalfde*, historisch tooneelspel, naar Fransch van Taillade en Eustache Lossay.

THÉATRE FRANÇAIS, Sur le Singel. Samedi 8 Déc. 2e re sentation de: *La Marquise de Senneterre*, comédie en 3 actes, par Melesville et Charles Duveyrier. On finira par: *Un Tigre du Beng* vaudeville en 1 acte, par Mrs. Brisebarre et Marc Michel.

Entrée *f* 1. (8 heure

SALON DES VARIETES, in de Nes. Zaturdag 8 Dec. eerste voorstelling van: *De Honderdjarige Man of de Familie Gail* vaudeville in 1 bedrijf, naar het Fransch. De hoofdrol zal door den He Rosenveld (als gast) vervuld worden. Vooraf gegaan door: *Napoleo St. Helena*, geschiedkundig tooneelspel in 3 tafereelen; stellende het la tafereel voor: Het sterfbed van Keizer Napoleon. Waarin de rol van Napo door den Heer Rosenveld.

Entrée 75 Cts. in vertering, 50 Cts. zonder vertering. (8 Ure

J. E. DUPORT.

SALON DES VARIETES, in de Amstelstraat. Zaturdag 8 De (Diplomas niet gangbaar). *Parijssche Zeden of de Keerzijde der Gr Wereld*, Tooneelspel in 5 bedrijven, naar het Fransch le Demi M van Alexandre Dumas fils, welk stuk op het Theatre du Gymnase Dramat meer dan 200 malen met den meesten bijval is ten tooneele gevoerd.

Entrée 75 Cts. in vertering. (8 ure.) **BOAS & JUDEL**

Plaatsen zijn aan het bureau te bespreken.

GRAND THEATRE DES VARIETES, in de Amstelstr Zaturdag 8 Dec. Eene laatste opvoering van: *Uriëlle, of de Page van Duivel*, groot toover kluchtspel in 4 bedrijven of 8 tafereelen, naar Fransch, met Koren, Dansen, Optogten, nieuwe Decoratien, vervaardig door B. Pigis, nieuwe Machinerien, Costumes en verdere Tooneelma Toestellen, geheel nieuwe Muziek van L. W. Luers.

Entrée 75 Cents in vertering. Gaanderij 40 Cents. (8 Ure

A. VAN LIER Jr.

FRASCATI.

ZONDAG 9 DECEMBER 1860.

GROOT INSTRUMENTAAL CONCERT.

WAAROP ZICH ZAL DOEN HOOREN

de Heer L. KINSBERGEN MZN. op Saxophone Alto.

Le Congé, Solo de Lubeck en grande Fantaisie pour Saxophone A sur des motifs de l'Opera *Robert le Diable*. 3ter Satz aus der Sinfonie Pa rale van Beethoven. Ouverture *Wilhelm Tell*. *Traumbilder* fantai *Ganouka Polka*, enz., volgens Programma.

Entrée *f* 1, gedeeltelijk in vertering. Aanv. 7½ Ure

Ter bekoming van Abonnement ad *f* 10 voor een Heer met eene Dam gelieve men zich te vervoegen des Zondags-Avonds aan genoemd Loc

J. EDUARD STUMPFF.

AMSTERDAM BIJ GEBR. DIEDERICHS. — GEDRUKT BIJ C. A. SPIN & ZOO

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

'SGRAVENHAGE, Zitting van Donderdag, 6 December 1860.

Voortzetting der

Beraadslagingen over de Staatsbegrooting, Dienstjaar 1861.

…wel over de IXde Afd., *Armwezen*.

De heer DOMMER VAN POLDERSVELDT behandelt twee punten, als: 1°. de armenwet in verband met het domicilie van onderstand, en 2°. het stelsel van subsidieren volgens de armenwet.

1°. Hij begint met te wijzen op het ongunstig tafereel nopens het domicilie van onderstand, voorkomende in het verslag over het Armwezen, alsmede op het rapport van de Kamer deswege. Zoo als het domicilie van onderstand in de wet voorkomt, heeft het veel bezwaar. Hij weet, dat het zeer moeijelijk is, ten deze een hulpmiddel te vinden; maar hij weet ook, dat hetgeen bestaat, het slechtste is wat men uitdenken kan. De wet gaat uit van het beginsel der kerkelijke liefdadigheid, maar daarbij kan van niets anders dan van de *verblijfplaats* als domicilie van onderstand sprake zijn. Buitendien vele zijn de financiele moeijelijkheden van de platte-lands- en zelfs van groote gemeenten, uit dat domicilie-stelsel geboren, hetgeen spreker uit een rapport bewijst. Hij zal niet uitweiden over de middelen van herstel; maar hij zou toch liever het beginsel zien aangenomen, dat bij de kerkbesturen vrij algemeen in zwang is. Hij beveelt dit punt dringend in de aandacht der Regering aan, en hoopt, dat men spoedig maatregelen van herstel moge nemen.

2°. Het stelsel van subsidieren. Aangenaam is het hem, dat hij hierover zijne meening kan kenbaar maken, al behoort hij ook tot de minderheid, en wel tot die *enkele* leden, waarvan het Voorloopig Verslag op dit punt gewaagt. — Het betreft de artikelen 59, 60 en 61 der Armenwet: wat willen die? Het stelsel van subsidieren moet ophouden op den duur, dáár wat dit kan; ter beoordeeling is dit overgelaten aan de plaatselijke besturen en aan gedeputeerde staten met appèl op de hooge Regering. Volgens de stukken schijnt de Regering dat gevoelen te deelen; maar zoo, dat de autonomie der gemeente-besturen zoo verre gaat, dat men zich van overheidswege er niet mede kan bemoeijen. Dat stelsel acht spreker gevaarlijk, en daarom treedt hij in de geschiedenis van hetgeen gebeurd is bij twee gemeente-leden, als spiegel van hetgeen in vele andere gebeurt.

Vooreerst wijst hij op het voorgevallene in den gemeenteraad van *Delft*. Hij gaat de geschiedenis na van het subsidie-stelsel aldaar, sedert de indiening van het verzoek van het R. K. Armbestuur aan den Raad. Het subsidie werd aan het Armbestuur geweigerd; het gevolg daarvan is noodwendig geweest het ophouden der bedeeling van de huiszitten-armen. De rekening gaf nu een tekort van *f* 15,000, niettegenstaande behoorlijk was bijgedragen.

Het ander voorbeeld betreft *Nijmegen*. Men zag daar hetzelfde. De gemeenteraad wees ook het subsidie, onder zeker voorwendsel, af, en Gedeputeerde Staten erkenden onvoorwaardelijk de billijkheid van de *weigering*. — Spreker gelooft niet dat dit de geest der wet is. Bovendien, in Nijmegen waar de armoede groot is, bestaan besturen en gestichten, die onder het beheer der *stad* staan, en wier overschotten zouden kunnen dienen ter voorziening in ziekenverpleging of bedeeling.

Men moet, zegt spreker, nooit vergeten den bestaanden toestand. Ons land is verdeeld in twee groote deelen, wat de godsdienstige belijdenis betreft; het eene is in het bezit van al die goederen en inkomsten, geschikt om te voorzien in alle behoeften, maar de meerderheid is niet zoo gelukkig. Hij zal nu niet de historie ophalen; maar er alleen bijvoegen, dat hij geen vriend is van steunen op het Rijk, op provincie of gemeente, waar eigen krachten veel vermogen: hij hoopt dat eenmaal het tijdstip van subsidiëren geheel zal kunnen ophouden; maar zoolang dit het geval niet is, moet men billijk zijn en overeenkomstig de wet handelen. Maar men vervalt in onbillijkheid, omdat de Regering zelve van opinie is om de subsidien te schrappen; en de gemeenteraden volgen hier gereedelijk. Spreker moet daartegen opkomen; hij kan niet aannemen dat de Regering een stelselmatigen druk zou willen uitoefenen op een deel der bevolking. Hier drukt die handelwijze evenzeer op de minderheid, als eene zaak, die het gisteren gold. En als men daarbij nog weet, dat er genootschappen hier te lande bestaan, om dien druk nog te vermeerderen, door die minderheid uit te sluiten van de concurrentie, dan wordt het bezwaar nog bedenkelijker. Het doel kan immers niet zijn, om de houding van Engeland tegenover de Ieren na te volgen? Dat kan het doel niet zijn, noch van het Gouvernement, noch van iemand in deze vergadering.

De heer MEYLINK zegt, dat niets gemakkelijker is dan het zoo even gesprokene door nog andere voorbeelden te ondersteunen en te bevestigen. Hij zal echter niet de misslagen met plaatsaanduiding opsommen, noch de geheele zondenlijst oplezen, die opgenomen is in zijne Nota in het Bijblad van het vorige jaar. Hem zij alleen eene algemeene opmerking vergund, en wel deze: Men wil dat de subsidie zal ophouden en dat de behoeftigen alleen naar de kerkelijke gemeente worden verwezen, ook die welke sedert jaren de gemeente, waar zij geboren zijn, verlaten hebben. Maar, antwoordt spreker, de subsidie is onmisbaar, want het gemis daarvan leidt tot het ophouden der bedeeling. De aanzienlijke som die jaarlijks door weldadigheid wordt bijeengebragt, is niet voldoende om in den nood der armen te voorzien. Het is eene theorie in strijd met de praktijk; de ervaring toont aan, dat de subsidie niet *kan* gemist worden. Ook spreker eindigt met dit punt in overweging te geven aan den Minister van Binnenlandsche Zaken en te vragen, of het plan tot verandering van domicilie van onderstand niet tot rijpheid is gekomen. Vele gemeenten zullen opgewekt worden door deze wijziging der wet. Veelvuldige adressen vragen, smeeken zelfs die weldaden te genieten, welke eenigzins tot tegenwigt zullen strekken voor de lasten, die door school- en armenwet op de gemeenten zullen drukken, en die een dieper verval van hare finantien zullen verhoeden.

De heer BIEBERSTEIN wijst onder de menigvuldige adressen en vertoogen, die over dit onderwerp bij de Kamer zijn ingekomen, op een adres van de Staten van Limburg; zijnde eene uitvoerige memorie over het domicilie van onderstand. Hij zal niet nagaan de oorzaak van het toenemend pauperisme, dit is althans zeker: niettegenstaande er handen ontbreken om den overvloed van arbeid te verrigten, neemt het pauperisme niet af. Ook hij dringt aan op eene wijziging der wet, en herhaalt, dat deze kwestie de aandacht der Regering en der philantropen overwaardig is.

De heer DE LOM DE BERG wenscht ook eenige vragen in het midden te brengen betreffende het domicilie van onderstand. Hij kan, hetgeen door de vorige Sprekers gezegd is, uit eigen waarneming bevestigen; hij begrijpt met hen, dat het eene moeijelijke zaak is in de behoefte der noodlijdenden te voorzien. Nogtans heeft hij eindelijk de overtuiging verkregen, dat men bij de bedoelde wet tot het minst goede stelsel is gekomen, omdat zij is: 1°. omslagtig, 2°. onzedelijk, 3°. onbillijk.

1°. Sedert bij de wet de geboorteplaats als domicilie is aangenomen, heeft men bij vele gemeentebesturen afzonderlijke bureaux moeten inrigten om deze zaken te behandelen en in dagelijksche briefwisseling met andere gemeenten van ons rijk te treden. Die dagelijksche betrekking heeft den grootsten omslag ten gevolge. Wat is nu het geval? Men gaat ligtvaardig te werk met het verstrekken van onderstand, omdat men weet, dat de kosten door andere gemeenten zullen vergoed worden. Dit geeft aanleiding: 2°. tot onzedelijke praktijken. Eene rekening wordt gezonden naar de geboorteplaats van eenen man, die bij niemand bekend is. Niemand is met juistheid in staat de gegrondheid van de vordering te beoordeelen.

3°. Acht Spr. het onbillijk de geboorteplaats als domicilie aan te wijzen. Inderdaad wat gebeurt meestal! Menschen uit plattelands-gemeenten en kleine localiteiten begeven zich in krachtigen leeftijd naar een centrum, presteren daar diensten, zijn werkzaam. Zij onteilen, als zij tot gebrek vervallen, onbekwaam voor de dienst worden, of hulpeloos en gebrekkig door ouderdom, dan worden zij naar het hospitaal gebragt, en dan is de vraag: waar zijt gij geboren? Dat leidt tot verkeerde noodlottige uitkomsten. Vooral Limburg kan bewijs leveren van de slechte werking der wet. Vele gemeenten van Limburg hebben eene kleine begrooting, hare inkomsten bedragen soms niet meer dan *f* 400 à *f* 500, en volgens het stelsel nopens het domicilie van onderstand komen er dan rekeningen ten laste der gemeente wegens de verpleging van menschen die men daar niet meer kent. Daardoor worden hare finantien bedreigd, die reeds door de lasten ten behoeve van het schoolwezen achteruit gegaan zijn. In Pruissen bestaat geen domicilie van onderstand. Spr. beveelt eene rationele wijziging der wet aan, hij beveelt het in de bijzondere belangstelling van den Minister van Binnenlandsche Zaken aan, om een ander stelsel te beramen, dat niet uitloopt op onbillijkheid, onzedelijkheid, en onregtvaardigheid.

De heer COOL wenscht geene discussie uit te lokken over de hoofdbeginselen der armenwet, maar zal zich enkel bepalen tot het stelsel van het domicilie van onderstand en het subsidie-stelsel. Het eerste was altijd een moeijelijk problema. Hij wil gaarne erkennen, dat het domicilie van onderstand voor een gedeelte van het platteland, en bepaaldelijk ook voor Limburg, zeer ongelukkig werkt, maar daartegen moet men toch overstellen de meer gunstige zijde van dit stelsel. Ten slotte vraagt Spr. den Minister, hoe het is met het lot van ontslagen krankzinnigen.

De heer MACKAY zegt dat de kwestie van het domicilie van onderstand is en blijft eene allergewigtigste zaak. Hij neemt echter de vrijheid om den aandrang tot verandering van het domicilie van onderstand niet te ondersteunen. Hij, die vroeger groot voorstander was van de verblijfplaats, is daarvan door de ondervinding teruggekomen. Al de bezwaren komen eigenlijk neder op het restitutiestelsel, daarin zit de groote fout. De Kamer heeft van eene gemeente in Gelderland, een adres ontvangen, waarin wordt opgemerkt dat de uitgaven voor het armbestuur in 1854 bedroegen *f* 171, en in 1859 *f* 1685. Dit is voor eene gemeente als Wageningen nog al een groot verschil, en dit verschil zit grootendeels in het restitutiestelsel. Spreker hoopt dan ook dat de Regering naar middelen zal omzien om dit stelsel zoo toe te passen, dat er minder klagten over zullen ontstaan.

Door den heer DOMMER was aan het slot zijner rede gesproken over twee afdeelingen der bevolking. Spr. zegt dat wij hier alleen hebben ééne afdeeling, en waar onregt wordt gedaan, is hij de eerste om tot herstel bij te dragen. Maar de heer Dommer heeft ook gewaagd van zulke groote bezittingen der diaconien. Hij zal daarmede zeker bedoelen die welke zijn overgegaan bij de reformatie, want het latere gaat niet op. En als het waar is dat deze diaconien meer aan giften verkregen hebben dan eene andere afdeeling, dan bewijst dit alleen dat de een meer geeft aan de armen, en de andere aan de kerk. Maar Spr. gelooft niet dat ook de tegenwoordige diaconien in staat zijn enkel uit hunne bezittingen zulke groote bedeelingen te doen. Het is waar dat hier ter stede de Hervormde gemeente bedankt heeft voor een subsidie van *f* 20,000; doch dit is niet geschied omdat men zoo rijk was, maar omdat men onafhankelijk wilde zijn en rekende op de particuliere weldadigheid. Ten slotte hoopt Spreker dat overal al de verschillende afdeelingen even zoo behandeld mogen worden in het Zuiden en het Noorden, in het Oosten en Westen, als de Ieren in Engeland.

De heer VAN NISPEN VAN SEVENAER (onhoorbaar) sluit zich aan het betoog der Sprekers, die tegen het bestaande stelsel der armenwet het woord hebben gevoerd en neemt de bedenkingen op door de heeren Cool en Mackay gemaakt tegen het gevoelen der Sprekers, waarmede hij zich vereenigt.

De heer POORTMAN ontkent niet de moeijelijkheden aan het tegenwoordig domicilie van onderstand verbonden, maar men verliest te zeer uit het oog de bezwaren die ook aan het andere stelsel, de verblijfplaats, zijn verbonden. Hij gelooft zelfs dat de laatste de eerste overtreffen. Men zegt de kerkelijke besturen zijn verhinderd anders te bedeelen dan naar de woonplaats. Dit is onjuist, de kerkelijke besturen kunnen, in weêrwil der wet, bedeelen volgens de verblijfplaats. Men heeft ook gewezen op de bezwaren voor de gemeentekas. Maar waar komt dit dan van daan? Als de kerkelijke besturen werkelijk bedeelden en niet in ruime mate gebruik of liever misbruik van het subsidiestelsel maakten, dan zouden de bezwaren veel minder zijn. Hij hoopt dus dat de bezwaren zelve er toe zullen leiden om te doen datgene wat Christenpligt is.

De MINISTER VAN BINNENL. ZAKEN: Na al het gesprokene meen ik mijne rede te kunnen zamenvatten in twee hoofdpunten, namelijk: 1°. een woord over de wet; 2°. een woord over de toepassing der wet.

Een woord over de wet. Het hoofdbeginsel der armenwet is liefdadigheid in den ruimsten zin des woords. Dat denkbeeld is juist; dat vordert de menschenliefde, maar dat eischt ook, wat veel meer is, de Christenpligt. Dit is het beginsel waaraan Nederland gelukkig niet vreemd is of geweest is. Wij moeten dat beginsel volstrekt niet verlaten. De arme heeft geen *regt* om te eischen; de rijke is niet *verpligt* te geven, dan voor zoo ver de menschelijkheid en de Christenpligt medebrengen. Maar als die liefdadigheid in al hare zuiverheid kon toegepast worden, dan behoorde er eigenlijk geene wet te zijn om het Christelijk beginsel in eene Christelijke maatschappij bij de wet te sanctionneren. Wij verkeeren echter niet in dien toestand. Regeling van het armwezen bij de wet is vereischte, maar zij moet dan ook, als eenigermate afwijkende van het grond-denkbeeld, altijd eenige bezwaren opleveren, want het gebrek is dat men regelen *moet* wat niet behoorde.

Ieder stelsel heeft zijne bezwaren. Wij hebben alleen de werking der wet van 1838 kunnen nagaan. Het stelsel van verjaring door vierjarige inwoning heeft de armoede aangekweekt. Nu is de geboorteplaats als domicilie van onderstand aangenomen. Ik erken, er bleven ook daaraan groote bezwaren, maar zijn zij niet evenzeer aan het vroeger stelsel verbonden? Zeer zeker, want daar, waar liefdadigheid ontbreekt, zullen spitsvondigheid en berekening in de plaats treden, en zal het stelsel niet zuiver worden toegepast. Dat de Regering niettemin overweegt of wel aan het ingevoerde stelsel de voorkeur moet worden gegeven boven het verlatene, is pligt, maar dit moet met behoedzaamheid geschieden, eer men de jeugdige plant beschadigt. De armenwet beschouw ik als een noodzakelijk kwaad, maar zoo lang de maatschappij bestaat zoo als zij is, zal die wet er moeten zijn. Ik wil wel aan die sprekers, die bezwaren ontwikkeld hebben, de toezegging geven, dat de Regering overweegt wat er behoort gedaan te worden, maar ik voeg er bij dat zij met omzigtigheid zal te werk gaan. Ik geloof wijders dat aan het tegenwoordig stelsel volstrekt verbonden is het restitutiestelsel. Ik erken dat daaraan vele bezwaren verbonden zijn, en dat het pligt is de misbruiken met alle kracht tegen te gaan, maar afschaffing van het restitutiestelsel is onmogelijk. Hoe zal men toch doen met den man die hulp behoeft op eene ver verwijderde plaats van zijne geboortestad, en die deze stad niet meer bereiken kan. Moet die man dan niet verpleegd en de kosten verhaald kunnen worden? Wat het subsidiestelsel betreft, dit is in deze wet niet uitgesloten, maar het moet uitzondering blijven, zal het beginsel van liefdadigheid het hoofdbeginsel blijven des wetgevers. Ik geloof derhalve, alles zamengevat, dat men niet onvoorwaardelijk, niet ondoordacht, vooral niet overhaast moet afbreken het bestaande om, iets anders te verkrijgen dat wij nog niet kennen.

Wat de *uitvoering der wet* betreft, beantwoordt de Minister in de eerste plaats den heer Dommer. Hij gelooft dat die spreker en anderen eene verkeerde uitlegging geven aan de artikelen onzer armenwet. Hij heeft zich beroepen op art. 59 en volgg. der wet en gezegd, dat het gemeentebestuur moet beoordeelen of er subsidie moet worden verleend, maar dat dit oordeel is onderworpen aan de revisie van Gedeputeerde Staten en aan de hoogere beslissing des Konings. En nu heeft die spreker geklaagd dat in twee gevallen Gedeputeerde Staten en de Koning niet waren tusschen beide gekomen. De Minister gelooft dat die geheele redenering rust op een onjuist begrip van art. 59 en volgg. der armenwet. Dat art. 59 geeft niet aan de gemeentebesturen onbepaalde bevoegdheid tot het verleenen van subsidie. Integendeel in art. 59 wordt dit verboden. Dat artikel zegt toch: "na het in werking komen dezer wet, mogen geene subsidien uit de fondsen van burgerlijke gemeenten aan besturen van instellingen van weldadigheid worden verleend." Er mogen dus geene subsidien worden toegestaan, dan alleen met deze uitzondering dat voldaan worde aan art. 60 der wet. Het is de beperking van het subsidiestelsel zooveel mogelijk gehuldigd; het is de gemeentebesturen onderworpen aan zekeren dwang om niet het subsidiestelsel uit te breiden, maar het te beperken. Nu is wel aan Gedeputeerde Staten in art. 61 zekere inmenging gegeven, maar niet om een weigerachtig gemeentebestuur te gelasten om toch subsidie te verleenen; neen, maar alleen om te waken dat van die bevoegdheid bij uitzondering geen misbruik worde gemaakt, om te zorgen dat er niet te veel subsidie worde verleend. Art. 61 zegt toch: "Gedeputeerde Staten zien toe, dat niet dan bij volstrekte noodzakelijkheid subsidien verleend worden." Ziedaar eene gansch andere uitlegging der zaak. Geen subsidie is regel; de liefdadigheid moet gehuldigd, moet opgewekt worden. Nu vraagt de Minister: wanneer Gedeputeerde Staten waken dat er niet te veel subsidie worde verleend, is het dan denkbaar dat de Koning tusschen beiden zal komen en zoodanig besluit vernietigen? En zoo ja, zou dan door die tenietdoening van het besluit, het subsidie zijn gegeven? volstrekt niet. — Wat het aangehaalde voorbeeld door den heer Dommer betreft, meent de Minister er nog iets te mogen bijvoegen. Er is te Nijmegen opgerigt een Roomsch-Catholiek Parochiaal armbestuur. Er bestond echter reeds een zoodanig armbestuur.

Nu gelooft de Minister, dat het nieuwe armbestuur geacht mag worden te zijn het wettig bestuur. Maar het vroeger bestaand armbestuur had middelen, en wilde die ongaarne aan het nieuwe afstaan. Het beweerde ook te kunnen blijven bestaan. Nu doet zich in Nijmegen het zonderlinge verschijnsel voor, dat er zijn twee R. C. armbesturen, waarvan het eene middelen heeft, het andere niet. Nu roept het eene armbestuur de hulp der Regering in, maar het antwoord was: wij behoeven ons in uwe geschillen niet te mengen, doch de gemeente heeft fondsen, het is billijk die het eerst aan te spreken. De Minister is van dezelfde meening en gelooft ook niet dat men zich kan mengen in de geschillen tusschen die twee armbesturen. — Nu nog een kort antwoord aan den heer Cool, die een zeer belangrijk onderwerp ter sprake heeft gebragt, namelijk het lot van ontslagen krankzinnigen. Het is den Minister aangenaam te kunnen mededeelen dat zijnerzijds reeds eene aanschrijving is gerigt aan de provinciale besturen, hen uitnoodigende dit onderwerp bij de gemeentebesturen ter sprake te brengen en middelen te beramen om daarin te voorzien. Als daaruit geldelijke opofferingen moeten voortvloeijen, dan zal hij gaarne overwegen hoeveel zijnerzijds ter bevordering van dat belang kan worden gedaan.

De heer DOMMER VAN POLDERSVELDT dankt den Minister voor de gegeven inlichtingen. Hij is het echter niet eens met zijne uitlegging van de artikelen der armenwet. Hij houdt zijne opvatting vol, maar mogt de meening des Ministers juist zijn, dan bestaat er reden te meer om het abuis in de wet te herzien. Hij wil niets afdingen op de autonomie der gemeentebesturen, maar zij zijn toch ook onderworpen aan oppergezag. Hij hoopt dat de Minister zijne redenering niet zal volhouden; maar mogt dit zijn, dan verlangt hij dat in de leemte der wet worde voorzien.

De heer VAN NISPEN beantwoordt mede den Minister.

De MINISTER blijft volharden bij zijne meening. Wanneer hij de 1ste en 2de alinea's van art. 61 in haar verband leest, dan is het hem onmogelijk daaruit eene andere gevolgtrekking te maken. Hoezeer het hem leed doet aan den heer Dommer een weigerend antwoord te moeten geven, zoo moet hij toch verklaren aan zijne uitnoodiging niet te kunnen voldoen. Hij zal nimmer medewerken om een last op het gemeentebestuur te doen verstrekken van te zullen subsidiëren kerkelijke of bijzondere instellingen van weldadigheid. Als daartoe moest worden overgegaan, dan zou de Staatsarmenzorg in zijne algeheelheid en volheid in het leven moeten worden geroepen.

Nadat de heer POORTMAN nog de heeren van Nispen en Dommer had beantwoord, worden de algemeene beraadslagingen gesloten en artt. 148 en 149 *goedgekeurd*.

Aan de orde is Afdeeling X, (*Staatscourant* en *Staatsblad*.)

De heer THORBECKE wil een enkel woord wijden aan het overzigt van de beraadslagingen dezer vergadering, dat in de Staatscourant wordt opgenomen. Het is niet om eene kritiek daarop te maken, zegt Spr. Hij stelt op den voorgrond, dat hij allezins hulde brengt aan de wijze waarop dat overzigt wordt zamengesteld; als men bedenkt, dat de copie nog den eigen middag naar de drukkerij wordt gezonden, dan verdient dit allezins lof. Evenwel meent Spr. op een bezwaar de aandacht te moeten vestigen: dat is het verschijnen er van in de Staatscourant. De Staatsc. is een officieel blad, en daardoor schijnt het overzigt een meer officieel karakter te dragen. Wij weten, zegt Spr., dat het dit niet heeft; wij weten, door wien het is zamengesteld en met welke moeite, en dat het het licht ziet zonder eenige contrôle der leden. Ik zeg dit niet om een wenk te geven aan den verdienstelijken ambtenaar, met dien arbeid belast, maar wijs er daarom op, omdat weleens dat korte overzigt in het *officiëel* blad menigvuldiger le-zers vindt dan het *Bijblad*.

Een tweede punt betreft een ander gedeelte der Staatscourant. De Staatscourant geeft berigten. Geeft zij die met kritiek? Spr. durft daarover geen oordeel vellen. Maar een voorbeeld van niet volkomen mededeeling van staatsstukken in dat blad is mij in den laatsten tijd voorgekomen, dat mij vreemd toescheen en mij verrast heeft. Het bedoelde stuk stond in de Staatscourant van 6 Nov. jl. Het was de mededeeling van de bekende Nota van 27 Oct. te voren, door den Engelschen Minister van Buitenlandsche Zaken aan den Engelschen Gezant te Turyn gerigt. In die mededeeling las ik deze zinsnede: "De uitstekende regtsgeleerde VATTEL zegt, dat "wan-
" "neer een volk op goede gronden de wapenen tegen eenen dwingeland
" "opvat, het eene regtvaardige en edelmoedige daad is, manmoedige men-
" "schen in het verdedigen hunner vrijheid bij te staan." " Naar het oordeel van VATTEL is het dus alleen de vraag, of de bevolking van Napels en die van den Kerkelijken Staat op goede gronden de wapenen tegen haar Gouvernement hebben opgevat? Nu las ik denzelfden dag die Nota in andere Couranten, o. a. in een Fransch Journaal, en daarin komt voor:
"De uitstekende regtsgeleerde VATTEL, terwijl hij de wettigheid beoordeelt
"van den bijstand, dien de Vereenigde Provincien verleenden aan den Prins
"van Oranje, toen hij Engeland vermeesterde en den troon van Jacobus II
"omverwierp, zegt: "Het gezag van den Prins van Oranje heeft zonder
" "twijfel invloed uitgeoefend op de overwegingen der Staten Generaal,
" "maar het heeft hen er niet toe gedreven eene daad van onregtvaardig-
" "heid te begaan, want wanneer een volk op goede gronden de wapenen
" "tegen eenen dwingeland opvat, is het eene regtvaardige en edelmoe-
" "dige daad dappere lieden in het verdedigen hunner vrijheden bij te
" "staan." " Derhalve heeft het Engelsche Ministerie aangehaald het voorbeeld van Willem III en de Staten-Generaal, en heeft noodig gekeurd de aanhaling van een der grootste, meest beslissende feiten der Europesche geschiedenis; een feit, waardoor, onder medewerking van den Prins van Oranje en van de Staten-Generaal, de Nederlanders de onafhankelijkheid van dit werelddeel hielpen bewaren, en waardoor de ontwikkeling van den Engelschen Staat — in meer dan een opzigt de bakermat der vrijheid — is voorbereid. Dat feit nu is in de Staatscourant geschrapt. Ik kan niet aannemen, dat ten deze de geest der redactie ook zij de geest der Regering, want ik zou moeten vragen: Is dat dan eene zoo pijnlijke herinnering, die van dat groote feit, waarop de Engelsche Minister wees? Ik weet niet, hoe de Regering of de redactie van de Staatscourant het feit zelf appreciëert; het staat volkomen vrij een oordeel te vellen, over een der roemrijkste bladzijden der geschiedenis van ons land en der moderne staten. Maar is het niet vreemd, dat ook dan, als men het feit afkeurt, men de kennisneming heeft willen verbieden van een voorbeeld door eenen Prins van Oranje gegeven in een glansrijk tijdperk onzer geschiedenis?

De MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN stelt op den voorgrond, dat hij moet ontkennen, dat de *Staatscourant* is een *officieel* blad, in dien zin waarin dit woord gewoonlijk pleegt te worden opgevat. Officieel is alleen dat gedeelte wat betreft de aankondigingen en mededeelingen van de Regering. De Regering is ook niet aansprakelijk voor hetgeen in de *Staatscourant* vermeld wordt, aangaande de beraadslagingen van de Tweede Kamer, en het doet hem genoegen dat de vorige Spreker regtmatige hulde heeft gebragt aan de redactie, die zich beijvert om zoo goed en zoo spoedig mogelijk een overzigt daarvan te geven. Die spoed kan medebrengen vergissingen of onjuiste voorstellingen, maar in het Bijblad kan men het verslag meer in extenso vinden. Daar de Staatscourant niet is een officieel blad, gelooft de Minister — en dit strekt in antwoord op het tweede punt door den vorigen Spreker aangevoerd — dat het onjuist is uit de voorstelling van de Staatscourant de meening der Regering op te maken. Hij moet erkennen dat de behandeling van dit onderwerp hem eenigzins heeft verrast. Hij heeft vroeger de aanmerking niet hooren maken, en hij verneemt ze eerst nu. Hij ziet niet in dat in de gedane mededeeling eene soort van kritiek lag, maar al wil men dat er in zien, dan is de Regering daaraan geheel vreemd. Zij droeg van de plaatsing van dat stuk geen de minste kennis, en hij moet verzoeken, dat als daarin kritiek moet gezocht worden, die niet op rekening van de Regering te willen stellen.

Art. 150—153 worden daarop goedgekeurd.

XIde Afdeeling, *Nijverheid*. Art. 154 (Tegemoetkomingen aan de visscherijen enz.).

De heer WESTERHOFF hield even als in vorige jaren eene [illegible] rede waarin hij vele bezwaren tegen dien post ontwikkelde, vooral [illegible] tegen de proeven voor de visscherijen, die daaruit zouden worden bekostigd alsmede tegen de tentoonstelling van gereedschappen enz. voor de visscherij, welke men daaruit wil ondersteunen. — De heer IDSERDA beaamt volkomen die bezwaren en stelt een amendement voor om den post

met *f* 2000 te verminderen, en alzoo op *f* 8,950 te brengen. — De MINISTER zal niet treden in een onderzoek van het belangrijk wetenschappelijk vertoog door den eersten Spreker geleverd, want hij kon dan op een voor hem vreemd terrein treden. Hij verdedigt het onderzoek dat men in het belang van een voornamen tak der nationale industrie op de Zuiderzee wil instellen, en dat ten doel heeft onderzoek naar de oesterbanken aldaar te doen. Ook verdedigt hij de ondersteuning voor de te houden tentoonstelling bestemd, daar de ondervinding bewezen heeft dat zoodanige tentoonstellingen allezins bevorderlijk zijn voor de nijverheid.

De heer IDSERDA doet nog opmerken dat de wetenschap tegen het nemen van proeven aandruischt. In omvraag gebragt, is het amendement met 44 tegen 27 stemmen *verworpen*.

Voor de heeren: de Raadt, Kingma, van der Linden, Betz, van Bosse, van Hoëvell, Oomen, Zijlker, Anemaet, van Twist, Olivier, Thorbecke, Beens, Hugenholtz, Westerhoff, Wijbenga, Idserda, Poortman, Taets van Amerongen, de Brauw, van Goltstein, van Wintershoven, Blussé, van Foreest, Storm van 's Gravesande, van Diggelen en Dullert.

Art. 154 wordt daarop goedgekeurd, even als de artt. 155—165.

XIIde Afdeeling, *Telegraphie*, Art. 166.

De heer VAN ECK acht aanvulling en uitbreiding der lijnen allezins wenschelijk, maar zal voor het oogenblik berusten in de verklaringen der Ministers, dat men ook wel al te snel kan gaan, en dat het tijdstip tot verlaging van het tarief nog niet is gekomen. Intusschen gelooft hij dat op verschillende wijs, zonder nadeel van de schatkist, aan de belangen der ingezetenen kan worden te gemoet gekomen. Zijn hoofdbezwaar is, dat op kleine kantoren, waar niet zoo veel te doen is, een groot deel van den zondag gesloten wordt, waardoor dikwerf groote teleurstelling wordt ondervonden. De Minister antwoordt dat op de kantoren waar een zeer klein personeel is, de dienst nog al bezwarend kan worden beschouwd, en dat het derhalve niet meer dan billijk is dat daar des zondags eenige meerdere rust worde gegund. Dat staat ook in verband met hetgeen op soortgelijke kantoren in het buitenland geschiedt. Hij vindt dus geene reden om van den aangenomen regel af te wijken. De heer van Eck houdt zijn gevoelen vol. Naar zijne overtuiging is de dienst op de kleine kantoren zeer weinig bezwarend.

Artt. 166—168 worden daarop goedgekeurd.

Art. 169 (Aanleg, voortzetting of voltooijing van lijnen enz.) — De heer WIJBENGA dringt aan op de vestiging van een kantoor te Heerenveen. — De heer VAN ECK schetst het belang dat er voor Amsterdam en Rotterdam gelegen is in eene goede telegraphische gemeenschap met het Nieuwe Diep en Brouwershaven, en hij wenscht den aanleg eener lijn van Zierikzee naar Brouwershaven, hetgeen van groot gewigt voor handel en scheepvaart zijn zou. — De heer OLIVIER vindt het aan bezwaar onderhevig, dat de Staat in concurrentie trede met de particuliere lijnen. Nadat de Staat vergunning tot vestiging dier particuliere lijnen gegeven heeft, zou het onregtmatig zijn zelf lijnen aan te leggen. Even als in het vorige jaar wenscht hij dat de Minister eene wet nopens de concessien voordrage, ten einde de concessionarissen hunne verpligtingen, maar ook hunne regten kennen. De MINISTER antwoordt dat op de belangen van de Gemeente Heerenveen de aandacht zeer is gevestigd; dat zoodra mogelijk aan die belangen en aan haar uitzigt zal worden voldaan; maar dat hij geene bepaalde toezegging nog kan geven. Zoo het de bedoeling van den heer van Eck is om eene lijn van Zierikzee over Noord-Beveland naar Walcheren te verkrijgen, dan merkt de Minister op, dat dit eene uiterst kostbare zou zijn, want dan zou men op twee plaatsen de Schelde moeten oversteken. Wat aangaat de verbindinding van Amsterdam en Rotterdam met het Nieuwe Diep en Brouwershaven, wenscht de laatste Spreker dat het monopolie worde gehandhaafd. Hij zal zeer gaarne beproeven om met hen die thans in het bezit van die lijnen zijn, eene billijke overeenkomst te sluiten; maar zoo dit het geval niet mogt wezen, dan moet hij opmerken dat de verleende concessien geenszins uitsluiten dat er van Staatswege in diezelfde rigting lijnen worden gelegd. En dit moet den concessionarissen dan ook nopen om op billijken voet eene overeenkomst met het Gouvernement aan te gaan.

De heer OLIVIER hervat, dat niemand minder dan hij een voorstander van monopolie is, maar wanneer de Staat het werk eerst heeft opgedragen aan particulieren en het monopolie verleend heeft, dan vindt hij het onregtmatig dat de Staat op minder billijke voorwaarden de lijnen wil overnemen, door de concessionarissen voor oogen te houden, dat de Staat anders eene concurrerende lijn zal aanleggen. De Staat maakt op die wijs gebruik van eene bepaling, die voor zulk een geval niet gesteld is. En hij acht het beneden de waardigheid der Regering om van zoodanige omstandigheid misbruik te maken. Daarom blijft hij op de indiening eener wet nopens de concessien aandringen.

De heer IDSERDA betuigt zijn leedwezen, dat de Minister geene bepaalde toezegging gedaan heeft nopens den aanleg eener lijn van Heerenveen op Sneek. Hij beveelt die zaak op nieuw in de aandacht der Regering aan.

De heer VAN DER LINDEN geeft er de voorkeur aan, dat de Regering meerdere plaatsen in het bezit van lijnen stelle, dan dat particuliere lijnen, waardoor reeds in de gemeenschap wordt voorzien, worden overgenomen, of met Staatslijnen zouden moeten concurreren. Het is beter de plaatsen die nog niet in het genot zijn, daarin te doen deelen.

De MINISTER antwoordt, dat hij zoozeer als iemand de uitbreiding der telegraphie verlangt, en die plaatsen die daarvan nog verstoken mogten zijn in het genot te doen deelen. Het is waar, de groote handelssteden staan door particuliere telegraphische lijnen reeds in gemeenschap met het Nieuwe Diep en Brouwershaven, maar op voorwaarde, waardoor de handel zeer wordt gedrukt. Het is bekend dat een gewoon telegram slechts *f* 0.50 kost, en die van de Nederlandsche Maatschappij, van Amsterdam op het Nieuwe Diep of van Rotterdam naar Brouwershaven kosten veel meer. Dat voldoet niet aan de eischen van den tegenwoordigen tijd.

De heer BETZ meent, dat de Minister zich de ware toedragt der zaak niet juist herinnert. Eerst na geruimen tijd toen het bleek dat het Gouvernement de noodzakelijke lijn niet zou aanleggen, is de handel van Rotterdam er eindelijk toe overgegaan, zelf die lijn te maken, ten einde met de voorhaven van Rotterdam in verbinding te komen. Nu klaagt de Minister dat het tarief zoo hoog is. Maar spreker kan niet zeggen dat die prijs zoo drukkend is. Te minder omdat het de handel van Rotterdam zelf is, die zijne berigten langs eigen lijn overseint. Ook hij is volstrekt geen voorstander van het vestigen van monopolie, maar hij zou het toch zeer onbillijk achten dat men eene lijn, die b. v. aan particulieren *f* 60,000 heeft gekost, voor *f* 30,000 wil overnemen, onder bedreiging dat men anders eene concurrerende lijn zal aanleggen. Acht het Gouvernement het in het algemeen belang billijk de lijn over te nemen, dan moet het ook eene behoorlijke en billijke som daarvoor uitkeeren.

Art. 169 wordt daarop goedgekeurd.

XIIIde Afdeeling. *Pensioenen*, enz. Artt. 170—177 geven tot geene discussie aanleiding, en worden achtereenvolgens goedgekeurd.

XIVde Afdeeling. *Onvoorziene behoeften*. Art. 178 wordt mede zonder discussie goedgekeurd.

Hierop wordt het geheele artikel 1 van het ontwerp, benevens artt. 2 en 3, en eindelijk de beweegredenen van het ontwerp, zonder stemming goedgekeurd.

Vervolgens wordt het geheele Hoofdstuk V, Departement van Binnenlandsche Zaken, in omvraag gebragt en met 59 tegen 12 stemmen *aangenomen*.

Tegen, de heeren: van Zuylen van Nijevelt, Dullert, van der Linden, Heemskerk Bz., Betz, van Hoëvell, Hoynck van Papendrecht, Duymaer van Twist, Olivier, Thorbecke, Hugenholtz en Poortman.

Daarna worden de algemeene beraadslagingen geopend over Hoofdst. IV (*Departement van Justitie*).

De heer WINTGENS is de eenige spreker, die daaraan deelneemt. Hij bespreekt het noodlottig besluit, dat deze Kamer heeft genomen, door aan te nemen het wetsontwerp betrekkelijk de regterlijke organisatie. In de onderstelling, dat de Eerste Kamer daaraan zijne goedkeuring schenkt, zullen er zes provinciale hoven worden opgeheven; maar volgens het amendement van den heer Dullert is Staat B vervallen. Een geruime tusschentijd wordt uit de aanneming van dat amendement geboren. Ook zal de wet niet worden ingevoerd vóór de herzieningen van de Wetboeken van Strafvordering en Burgerlijke Regtsvordering zullen zijn tot stand gebragt. Het is te verwachten, dat die overgangstijd nog zal worden uitgebreid. Maar niet alleen zullen collegien worden opgeheven, gewone regtbanken zullen worden verminderd. Ook dit acht hij hoogst noodlottig, maar moet worden beschouwd als het gevolg van het aangenomen systeem, om alle zware regtszaken bij de regtbanken te behandelen. Intusschen zal in iedere vacature worden voorzien, zonder dat er zekerheid bestaat, dat de benoemde persoon zal blijven aangesteld. Daarvan zullen het gevolg zijn aanspraken op wachtgelden, en andere groote moeijelijkheden. Het is daarom, dat hij den Minister wenscht te vragen of het niet raadzaam zoude zijn overgangsmaatregelen te beramen en te bepalen, dat in dergelijke vacatures worde voorzien, hetzij door andere *in loco* aanwezige ambtenaren, hetzij door advokaten of procureurs.

De MINISTER VAN JUSTITIE zegt, dat de vorige spreker uit zijne premissen eene conclusie heeft afgeleid, die zeer bescheiden is en ten volle overweging verdient. Hij zal zich nogtans onthouden daarover reeds nu een oordeel uit te spreken. Het denkbeeld heeft zijne voor- en zijne nadeelen. Bij gelegenheid van de opheffing van de criminele regtbank te Amsterdam is het gebleken tot welke misbruiken dergelijke opdragt als de vorige spreker verlangde, kan aanleiding geven. Doch hij zal, de spreker kan zich daarvan verzekerd houden, zijn denkbeeld in naauwgezette overweging nemen. Maar tegen de premissen zelve moet hij opkomen. Hij laat daar den aanval op het besluit van de meerderheid der Kamer. Maar waartoe dit zwarte tafereel dezer wet opgehangen? Meent dan de spreker, dat bij iedere andere wet, bij ieder ander stelsel geen tusschentoestand zoude zijn geboren? Zal niet altijd bij iedere regterlijke hervorming een overgangstijd zijn ontstaan? En zou ook niet het door dien spreker geliefkoosde, maar door de Kamer niet verlangde stelsel van opdragt der civiele appellen aan den Hoogen Raad en van den beperkten vrederegter, een tusschen-toestand zijn verrezen? De Minister is volstrekt geen voorstander van transitoire maatregelen, maar de noodzakelijkheid kan het voorstellen daarvan vorderen, vooral van de zoodanige, die betrekking hebben tot het Wetboek van Strafvordering. Protesten, door dien spreker gerigt tot de Kamer, kan de Minister verder voorbijgaan.

De algemeene beraadslagingen over dit Hoofdstuk zijn daarna gesloten, en de verdere behandeling daarvan is verdaagd tot morgen 11 ure.

ONTWERP VAN WET *betreffende de Nationale Militie*.

HOOFDSTUK I. ALGEMEENE BEPALINGEN.

Art. 1. Jaarlijks geschiedt eene ligting voor de militie. Zij bedraagt niet meer dan één man op elke driehonderd inwoners. Dit getal wordt jaarlijks berekend naar de op den 31sten December van het vorige jaar in het Rijk aanwezige bevolking.

Art. 2. De hoegrootheid van elke ligting en van het daarin door elke provincie te dragen aandeel wordt jaarlijks door Ons bepaald. Dit aandeel wordt bepaald in evenredigheid tot het getal der in de provincien in het vorig jaar voor de militie ingeschrevenen, voor zoo ver zij op den 31sten December van dat jaar in leven zijn. Daarbij worden niet in rekening gebragt zij, die vóór hunne inschrijving in 's Rijks krijgsdienst getreden zijn en zich nog daarin bevinden.

Art. 3. Het door elke gemeente in het aandeel der provincie te dragen gedeelte wordt door Gedeputeerde Staten bepaald in evenredigheid tot het getal der in de gemeente in het vorig jaar voor de militie ingeschrevenen, voor zoover zij op den 31sten December van dat jaar in leven zijn. Daarbij worden niet in rekening gebragt zij, die vóór hunne inschrijving in 's Rijks krijgsdienst getreden zijn en zich nog daarin bevinden. Ter bepaling van dat aandeel kunnen, zoo noodig, twee of meer gemeenten worden zamengevoegd.

Art. 4. Is de Staat in oorlog of in andere buitengewone omstandigheden, dan kan door Ons eene buitengewone ligting worden bevolen. Daarbij bindt het in de tweede zinsnede van art. 1 bepaald getal niet. De hoegrootheid der buitengewone ligting en het daarin door elke provincie en gemeente te dragen aandeel worden op de in de artt. 2 en 3 voorgeschreven wijze bepaald.

Art. 5. Elke ligting wordt, zooveel mogelijk, zamengesteld uit vrijwilligers voor de militie. Zij wordt, bij gebrek aan genoegzame vrijwilligers, voltallig gemaakt door lotelingen.

Art. 6. Het staat elk vrij, zijne dienst bij de militie door een ander te doen waarnemen.

Art. 7. Een deel van elke ligting wordt voor de dienst ter zee bestemd. Het wordt door Ons bepaald en bedraagt, *in tijd van vrede*, niet meer dan zeshonderd man.

Art. 8. Voor de bij de militie ingelijfden duurt de dienst te land vijf, ter zee vier jaren. Is de Staat in oorlog of in andere buitengewone omstandigheden, zoo kan eene wet, jaarlijks te vernieuwen, hen tot langere dienst verpligten.

Art. 9. In elke provincie is een militieraad en een militie-commissaris. In zeer bevolkte of uitgestrekte provincien kunnen twee of meer militieraden en militie-commissarissen zijn.

Art. 10. Hij, die op den 1sten Januarij van het jaar zijn 19de jaar was ingetreden, maar zijn 40ste niet had volbragt, wordt niet tot het aangaan van een huwelijk toegelaten, erlangt geen buitenlandsch paspoort en geene vergunning om zich naar 's Rijks overzeesche bezittingen te begeven, dan na te hebben bewezen, zijne pligten ten aanzien van de militie, tot op het tijdstip van de aangifte tot het aangaan van een huwelijk of van de aanvrage om paspoort of gemelde vergunning, te hebben vervuld of tot geene dienst bij de militie gehouden te zijn of geweest te zijn.

Art. 11. Hij, die voor de militie is ingeschreven en nog voor de dienst kan worden opgeroepen, erlangt geen buitenlandsch paspoort of geene vergunning om zich naar 's Rijks overzeesche bezittingen te begeven, dan na ten genoege van Onzen commissaris in de provincie, waar hij is ingeschreven, zekerheid te hebben gesteld, dat hij zijne dienst, zoo noodig, door een ander zal doen waarnemen.

Art. 12. Ieder, die voor de militie is ingeschreven, en elk, die daarbij is ingelijfd, kan, overeenkomstig de daaromtrent bestaande voorschriften, tot eene vrijwillige verbindtenis voor den tijd van zes jaren of langer worden toegelaten bij de zeemagt, bij het leger hier te lande of bij het krijgsvolk, dienende in 's Rijks overzeesche bezittingen. Een minderjarige behoeft daartoe de toestemming van zijnen vader of voogd niet. Hij, die bij het aangaan van zoodanige verbindtenis reeds bij de militie is ingelijfd, of daartoe later wordt opgeroepen, strekt altijd in mindering van het aandeel in de ligting, te dragen door de gemeente, binnen welke hij is ingeschreven.

Art. 13. Met uitzondering van de overeenkomsten van vervanging in de dienst, zijn alle volgens deze wet over te leggen stukken vrij van zegel-, griffie-, registratie- en legalisatiekosten.

HOOFDSTUK II. VAN DE VRIJWILLIGERS BIJ DE MILITIE.

Art. 14. Om vrijwilliger bij de militie te zijn, moet men ongehuwd ingezeten, ligchamelijk voor de dienst geschikt, ten minste 1,56 el lang, niet jonger dan 21, niet ouder dan 35 jaar wezen, tot op het tijdstip der optreding als vrijwilliger aan zijne verpligtingen ten aanzien van de militie, zoo ver die te vervullen waren, hebben voldaan en een goed zedelijk gedrag hebben geleid.

Art. 15. Om vrijwilliger bij de militie te kunnen zijn, behoeft een minderjarige de toestemming van zijnen vader of voogd niet.

Art. 16. Hij, die bij de zeemagt, bij het leger hier te lande, of bij het krijgsvolk in 's Rijks overzeesche bezittingen heeft gediend, wordt niet als vrijwilliger bij de militie toegelaten, tenzij hij bij het verlaten van de dienst, behalve een bewijs van ontslag van den bevelhebber, onder wien hij laatstelijk heeft gediend, een getuigschrift hebbe ontvangen, inhoudende, dat hij zich gedurende zijn diensttijd goed heeft gedragen. Hij kan, heeft hij dit ontvangen, tot dat zijn veertigste jaar volbragt is, als vrijwilliger bij de militie worden toegelaten.

Art. 17. De vrijwilligers strekken in mindering van het aandeel in de ligting, te dragen door de gemeente, voor welke zij optreden.

HOOFDSTUK III. VAN DE INSCHRIJVING VOOR DE MILITIE.

Art. 18. Jaarlijks worden voor de militie ingeschreven alle mannelijke ingezetenen, die op den 1sten Januarij van het jaar hun 19de jaar waren ingetreden. Voor ingezeten wordt gehouden: hij, wiens vader of voogd ingezeten is volgens de wet van den 28sten Julij 1850 (Staatsblad n°. 44); hij, die, geen ouders of voogd hebbende, gedurende de laatste, aan het in de eerste zinsnede van dit artikel vermelde tijdstip voorafgaande, achttien maanden in Nederland verblijf hield; hij, van wiens ouders de langstlevende ingezeten was, al is zijn voogd geen ingezeten, mits hij, bij het overlijden van dien langstlevende, binnen het Rijk verblijf hield.

Art. 19. De inschrijving geschiedt: van een ongehuwde in de gemeente, waar de vader of voogd woont; van een gehuwde, een weduwnaar en van hem, die geen vader of voogd heeft of door dezen is achtergelaten, of wel wiens voogd buiten 's lands woont, in de gemeente waar hij woont.

Art. 20. De in een vreemd rijk achtergebleven zonen van een ingezeten, die geen Nederlander is, worden niet voor de militie ingeschreven.

Art. 21. Elk, die volgens Art. 18 behoort te worden ingeschreven, is verpligt zich daartoe bij burgemeester en wethouders aan te geven tusschen den 1sten en den 31sten Januarij. Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis is zijn vader of voogd tot het doen van die aangifte verpligt. De wijze, waarop van het doen van de aangifte blijken moet, wordt door Ons bepaald.

Art. 22. Jaarlijks, in den loop der maand December, geschiedt, ten minste twee malen, door burgemeester en wethouders eene openbare kennisgeving, waarbij aan de verpligting tot het doen van de aangifte in de volgende maand Januarij wordt herinnerd.

Art. 23. Hij, die eerst na het intreden van zijn 19de jaar, doch vóór het volbrengen van zijn 20ste ingezeten wordt, is verpligt, zich, zoodra dit plaats heeft, ter inschrijving aan te geven bij burgemeester en wethouders zijner woonplaats. Daarbij gelden de bepalingen der 2de en 3de zinsneden van art. 21. Zijne inschrijving geschiedt in het register van het jaar, waartoe hij volgens zijnen leeftijd behoort.

Art. 24. Hij, wiens aangifte ter inschrijving verzuimd is, wordt door burgemeester en wethouders, zoo zij het ontdekken, ambtshalve ingeschreven. Zij geven daarvan terstond aan hem of aan zijn vader of voogd kennis.

Art. 25. Hij, die zich na den 31sten Januarij, doch vóór den 31sten December ter inschrijving aangeeft, wordt alsnog ingeschreven.

Art. 26. Hij, die te regt in eene gemeente is ingeschreven, blijft tot de voor de militie ingeschrevenen van die gemeente behooren, al verandert hij van woonplaats.

Art. 27. De bestuurders van godshuizen of andere gestichten of instellingen van weldadigheid en die van gevangenissen zenden jaarlijks, vóór den 10den Januarij, eene opgave van de onder hun bestuur staande jongelingen, die op den 1sten Januarij hun 19de jaar zijn ingetreden, aan Onzen commissaris in de provincie, in welke de inschrijving van die jongelingen voor de militie moet plaats hebben, onverschillig of de jongelingen zich in de gestichten bevinden of elders zijn uitbesteed. De opgave betreffende de gevangenen vermeldt het misdrijf, dat hun is te laste gelegd of waarvoor zij veroordeeld zijn.

Art. 28. Het register van inschrijving wordt jaarlijks op den 31sten Januarij voorloopig en op den 31sten Decembzr voor goed gesloten, op beide dagen des namiddags ten 4 ure. Na de sluiting, die op het register vermeld en door de onderteekening van den burgemeester en den secretaris bekrachtigd wordt, worden geene personen meer ingeschreven dan de[…] art. 23 bedoelde.

Art. 29. Het register wordt met eene daaruit opgemaakte alphabeti[…] naamlijst vóór den 5den Januarij van het jaar, volgende op dat der [in]schrijving, door den burgemeester gezonden aan Onzen commissaris in [de] provincie, die deze stukken onderzoekt, zoo noodig verbetert en vóór [den] 20sten Januarij aan den burgemeester terugzendt. Register en lijst wor[den] daarna, uiterlijk den 25sten Januarij, gedurende ten minste acht dag[en] op de secretarie der gemeente voor elk ter lezing nedergelegd. Van [de] nederlegging geschiedt openbare kennisgeving.

HOOFDSTUK IV. — VAN DE LOTELINGEN.

§ 1. *Van de Loting.*

Art. 30. De loting der voor de militie ingeschrevenen geschiedt j[aar]lijks in den loop van de maand Februarij.

Art. 31. Onze commissaris in de provincie bepaalt de plaatsen, d[agen] en uren voor de loting. Hiervan geschiedt in elke gemeente door bu[rge]meester en wethouders, twee malen vóór den bepaalden dag, open[bare] kennisgeving.

Art. 32. Burgemeester en wethouders der gemeente, waar de lo[ting] plaats heeft, zorgen voor een daartoe geschikt vertrek.

Art. 33. De loting geschiedt ten overstaan van den militie-commis[saris] of van een van de militie-commissarissen in de provincie, voor elke [ge]meente afzonderlijk. Gemeenten, krachtens de slotbepaling van art. 3 [za]mengevoegd, worden voor ééne gemeente gehouden. De burgemeester [of] een lid van den raad van elke gemeente is tegenwoordig, wanneer er [voor] zijne gemeente wordt geloot. De burgemeesters of raadsleden, die [zich] tot het bijwonen van de loting buiten hunne woonplaats begeven, ge[nie]ten reis- en verblijfkosten uit 's Rijks kas, volgens het door Ons te b[epa]len bedrag.

Art. 34. Bij de loting zijn voorhanden de inschrijvingsregisters en alp[ha]betische naamlijsten van al de gemeenten, waarvoor wordt geloot.

Art. 35. Elk opgekomen ingeschrevene trekt zelf zijn nummer. V[oor] hem, die niet opkomt, kan het nummer getrokken worden door zijn va[der] of voogd. Is ook deze niet opgekomen, dan geschiedt het trekken d[oor] den burgemeester of het lid van den raad der gemeente, waar de lote[ling] is ingeschreven.

Art. 36. De opgekomen ingeschrevene wordt dadelijk na het trek[ken] van zijn nummer gemeten en geeft de redenen van vrijstelling op, [die] hij meent te hebben. Het opgeven van deze redenen kan door zijn va[der] of voogd geschieden, zoo deze tegenwoordig en de ingeschrevene niet [op]gekomen is. De uitslag van de loting, de lengte van den loteling en [de] opgegeven redenen van vrijstelling worden in een daartoe bestemd loti[ngs]register aangeteekend.

Art. 37. De kosten van de gedrukte registers, van de lengtematen [en] van hetgeen verder bij de loting noodig is, komen ten laste van 's Rijks [kas].

§ 2. *Van de naloting.*

Art. 38. Ter naloting wordt toegelaten hij: die door verzuim va[n de] betrokken overheid of van de in art. 27 bedoelde personen aan de [ge]wone loting geen deel heeft genomen; die, nadat de in art. 31 bedo[elde] tijd der loting is verstreken, ingeschreven is volgens art. 23.

Art. 39. Het houden van eene naloting wordt bevolen door Onzen c[om]missaris in de provincie.

Art. 40. De naloting geschiedt op de wijze, in de artt. 31—36 bep[aald].

Art. 41. Hij, die nageloot heeft en redenen van vrijstelling meen[t te] hebben, brengt die, zoo de zittingen van den militieraad zijn afge[lo]pen, in bij burgemeester en wethouders der gemeente, voor welke hij [heeft] geloot. Burgemeester en wethouders doen daaromtrent en in het [alge]meen omtrent het al of niet aanwijzen van den loteling voor de dienst [ten] spoedigste eene uitspraak en brengen die terstond ter kennisse van [den] betrokken militie-commissaris en in het laatste geval ook van den lote[ling,] die ten gevolge van de uitspraak zal worden opgeroepen of, reeds inge[lijfd] zijnde, niet uit de dienst wordt ontslagen, of van zijn vader of vo[ogd]. Indien een geneeskundig onderzoek noodig is, worden burgemeester [en] wethouders bijgestaan door een burgerlijk geneeskundige en een off[icier] van gezondheid. De burgerlijke geneeskundige wordt door den bu[rge]meester en de officier van gezondheid, op diens aanvrage, door den [mi]litairen bevelhebber van het garnizoen of van de naastbij gelegen g[arni]zoensplaats aangewezen. Zij leggen in handen van den burgemeester [den] in art. 78 bedoelden eed of belofte af. Is geen officier van gezond[heid] beschikbaar, dan wijst de burgemeester een tweeden burgerlijken ge[nees]kundige aan. Burgemeester en wethouders zijn niet verpligt, in het [doen] van hunne uitspraak het gevoelen der burgerlijke en militaire genees[kun]digen te volgen.

Art. 42. Tegen de uitspraak van burgemeester en wethouders kan [be]zwaar worden ingebragt bij Gedeputeerde Staten, op de wijze en door [de] personen, in de artt. 95—97 bedoeld. Van de uitspraak van Gedeputeerde Staten kan bij Ons in beroep worden gekomen. Hierbij gelden de [artt.] 101—103.

Art. 43. Hij, die nageloot heeft en voor de dienst is aangewe[zen,] wordt, indien het door hem getrokken nummer in de termen van op[roe]ping valt, ingelijfd ten behoeve van de ligting van het jaar, waarin [hij] heeft geloot. Is die ligting reeds afgeleverd, dan wordt, bij zijne [inlij]ving de houder van het hoogste van de in dienst gestelde nummers [van] de gemeente, voor welke de naloting plaats had, ontslagen.

§ 3. *Van vrijstelling van de dienst.*

Art. 44. Vrijstelling van de dienst bij de milititie wordt verleend [aan] den loteling: die kleiner is dan 1,56 el; die door misvorming, ziekte [of] gebreken voor de krijgsdienst ongeschikt is; die eenige wettige zoon [is;] die vóór den 1sten Januarij van het jaar, waarin hij voor de militie [is] ingeschreven, bij de zeemagt, bij het leger hier te lande of bij het kr[ijgs]volk in 's Rijks overzeesche bezittingen in dienst is getreden en zich [nog] in dienst bevindt; die adelborst of kadet is op eene van 's Rijks milit[aire] scholen; die van Rijkswege of in eene van 's Rijks inrigtingen hetzij [voor] de militaire geneeskundige dienst, hetzij tot militairen paardenarts [wordt] opgeleid; die vijf jaren in een lageren rang dan dien van officier bij [de] zeemagt, bij het leger hier te lande of bij het krijgsvolk in 's Rijks o[ver]zeesche bezittingen als vrijwilliger gediend heeft.

Art. 45. Vrijstelling van de dienst bij de militie wordt insgelijks [aan] een loteling verleend, wanneer zijn wettige broeder of halve broeder [in] een lageren rang dan dien van officier dient of gediend heeft, hetzij [bij] de militie, hetzij als vrijwilliger bij de zeemagt, bij het leger hier [te] lande of bij het krijgsvolk in 's Rijks overzeesche bezittingen.

Art. 46. De vrijstelling wordt zoo verleend, dat van een even [getal] broeders de helft en van een oneven de kleinere helft diene. Is h[etzij] de vader, hetzij de moeder, of zijn beiden vroeger gehuwd geweest, [dan] worden, ter berekening van het getal zonen, de uit de verschillende [hu]welijken gesprotene bijeengevoegd. Eene bij deze wet gevoegde tabel [wijst] aan, hoe de vrijstelling wegens broederdienst wordt verleend, wan[neer] vier of meer zonen in een gezin aanwezig zijn. Moet van twee of [meer] broeders, die in hetzelfde jaar geboren zijn, aan één of meer vrijstel[ling] worden verleend, dan wordt, tenzij zij onderling anders overeenko[men,] hij, die het laagste nummer heeft getrokken, voor de dienst aangewe[zen].

Art. 47. De vrijstelling wegens broederdienst wordt slechts verle[end,] wanneer de broeder: óf alsnog in dienst is; óf gedurende vijf jaren, [het]zij bij de militie te land, hetzij als vrijwilliger bij de zeemagt, bij het [leger] hier te lande of bij het krijgsvolk in 's Rijks overzeesche bezittingen [ge]diend heeft; óf gedurende vier jaren bij de zeemilitie gediend heeft; [óf] wegens ziekte of gebreken, door de dienst bekomen, ontslagen of [gedu]rende zijn diensttijd overleden is; óf, na drie jaren te hebben gedi[end,] wegens ziekte of gebreken, niet door de dienst bekomen, is ontsla[gen;] óf, na drie jaren bij de militie te hebben gediend, ten gevolge van [de] uitspraak van den militieraad, of van burgemeester en wethouders, of [van] Gedeputeerde Staten uit de dienst is ontslagen; óf een plaatsverv[anger] heeft gesteld, die in een van de gevallen verkeert, omschreven in de [2de,] 3de, 5de en 7de zinsneden van dit artikel.

Art. 48. Als broederdienst komt niet in aanmerking: die vóór het [vol]eindigen van het zestiende levensjaar; die van adelborst of kadet bij [de] zee- of landmagt; die van adjunct-administrateur of scheepsklerk bij [de] zeemagt; die van kweekeling voor de militaire geneeskundige dienst; [of] ter opleiding tot militairen paardenarts; die van plaatsvervanger of [num]merverwisselaar; die van den loteling, welke krachtens art. 127 gedu[rende] meer dan twee jaren van de werkelijke dienst ontheven is geweest; [die] van den loteling, welke op het oogenblik, dat de militieraad omtrent [zij]nen broeder uitspraak doet, krachtens datzelfde artikel van de werke[lijke] dienst is ontheven.

Art. 49. Worden twee of meer broeders in hetzelfde jaar dienstpli[gtig,] dan wordt alleen de heft van hun getal, of, is dit oneven, de klein[ere] helft voor de dienst aangewezen volgens den regel, gesteld in de [1ste] zinsnede van art. 46.

Art. 50. Om vrijstelling wegens eigen militaire dienst of die van bro[e]ders te verkrijgen, moet men overleggen een paspoort of ander bewijs [van] ontslag, of een uittreksel uit het stamboek of een bewijs van werke[lijke] dienst. Ter bekoming van vrijstelling wegens broederdienst moet men [bo]vendien overleggen een getuigschrift van den burgemeester, waaruit [het] getal zonen, tot het gezin behoorende, blijkt. Dat getuigschrift is in[ge]rigt in den door Ons te bepalen vorm.

Art. 51. Elke reden van vrijstelling moet bestaan op het tijdst[ip,] waarop zij wordt aangevraagd. Vrijstelling, aangevraagd wegens ziekte, [of] gebreken of wegens gemis aan lengte, wordt niet verleend, wanneer [de] loteling, die haar vraagt, niet voor den militieraad is verschenen, be[hal]dens de gevallen, bedoeld in de artt. 86 en 87.

§ 4. *Van uitsluiting van de dienst.*

Art. 52. Tot de dienst bij de militie wordt niet toegelaten de loteling, die tot eene lijf- of onteerende straf veroordeeld, als eerlooze [uit] sch[ool] weggejaagd of van den militairen stand vervallen verklaard is, al heeft [...]

tie verkregen; die krachtens de reglementen van krijgstucht met een lefje van ontslag uit de dienst bij de zee- of landmagt is weggezonden.
Art. 53. Tot de dienst bij de militie wordt *voorloopig* niet toegelaten loteling: die zich in hechtenis bevindt en omtrent wiens zaak, bij het lten van de laatste zitting van den militieraad, bij in kracht van gede gegane uitspraak niet is beslist; die wegens wanbedrijf is veroореld en zich bij het sluiten van de laatste zitting van den militieraad g in hechtenis bevindt.
Art. 54. Hij, die in een van de gevallen, in het voorgaand artikel beeld, heeft verkeerd, verschijnt, binnen acht dagen nadat hij in vrijid is gesteld, voor burgemeester en wethouders der gemeente, voor lke hij heeft geloot. Burgemeester en wethouders doen omtrent het al niet aanwijzen van den loteling voor de dienst ten spoedigste eene uitaak en brengen die terstond ter kennis van den betrokken militiemissaris en, in het laatste geval, ook van den loteling, die ten gelge van de uitspraak zal worden opgeroepen of, reeds ingelijfd zijnde, uit de dienst wordt ontslagen, of van zijn vader of voogd. De vijf ste zinsneden van art. 41 en art. 42 zijn hierbij van toepassing.
Art. 55. Is de loteling krachtens het voorgaand artikel bij de einduitraak voor de dienst aangewezen, en zou het bij de loting voor hem trokken nommer zijn opgeroepen geweest, dan wordt hij, welke ook n leeftijd zij, voor vijf jaren ingelijfd. Hij komt in mindering van de ling van het jaar, waarin voor hem is geloot, of, is die ligting reeds slagen, in mindering van de ligting van het jaar, waarin hij voor de enst is aangewezen. Is de ligting, in mindering waarvan hij komt, eds afgeleverd, dan wordt bij zijne inlijving de houder van het hoogste n de voor die ligting in dienst gestelde nummers uit de gemeente, waare hij behoort, ontslagen.
Art. 56. Indien het blijkt, dat iemand, die in het geval van art. 52 rkeert, niet van de dienst is uitgesloten geworden, dan wordt dit terond ter kennis van Gedeputeerde Staten der provincie, binnen welke is ingeschreven, gebragt. Gedeputeerde Staten onderzoeken het geval doen daaromtrent ten spoedigste eene uitspraak en brengen die terond ter kennis van burgemeester en wethouders der gemeente, waartoe loteling, wien de uitspraak geldt, behoort. Burgemeester en wethougeven van de uitspraak dadelijk kennis aan den loteling, die ten gelge daarvan zal worden opgeroepen, of aan zijn vader of voogd. Van uitsprark kan in beroep worden gekomen bij Ons. Hierbij gelden de tt. 101—103. Is hij ingelijfd en wordt hij bij de einduitspraak van de dienst tgesloten, dan wordt hij terstond daaruit weggezonden. Geschiedt die wegnding vóór den 15den December van het jaar, waarin hij is ingelijfd, dan ordt de houder van het aan de beurt liggende hooger nummer der ligting van t jaar en van de gemeente, voor welker aandeel hij is opgetreden, onrwijld ter inlijving opgeroepen.

HOOFDSTUK V. VAN DE VERVANGING.

Art. 57. Een loteling kan zijne dienst doen waarnemen door een plaatsvanger. Om plaatsvervanger bij de militie te zijn, moet men de verchten bezitten, in art. 14 vermeld. Ten aanzien van den plaatsverger geldt hetgeen in de artt. 15 en 16 omtrent den vrijwilliger is beld.
Art. 58. De loteling is gedurende zijn geheelen diensttijd voor zijn atsvervanger aansprakelijk. Zoo deze ontbreekt, stelt hij een nieuwen atsvervanger, of treedt zelf in de dienst op. Het stellen van een nieuplaatsvervanger of het optreden wordt niet gevorderd, wanneer de atsvervanger wegens ziekte of gebreken, door de dienst bekomen, ontgen, of gedurende zijn diensttijd overleden is, of wel zich als vrijwillibij het krijgsvolk in 's Rijks overzeesche bezittingen heeft verbonden derwaarts is ingescheept.
Art. 59. Onze commissaris in de provincie, tot wier aandeel in de lig de vervangene behoort, zorgt, dat deze, wanneer hij er toe verpligt een nieuwen plaatsvervanger stelle of zelf in de dienst optrede. Dit of ander geschiedt binnen zestig dagen na den dag, waarop de vergene van het ontbreken van den plaatsvervanger is verwittigd.
Art. 60. Is een plaatsvervanger, die deserteert, binnen zestig dagen na desertie vrijwillig teruggekeerd of aangehouden, dan behoeft in zijne geen nieuwe plaatsvervanger te worden gesteld. Kan echter de atsvervanger-deserteur, ten gevolge van een regterlijk vonnis, niet tot dere dienst worden toegelaten, dan geldt de tweede zinsnede van art. 58.
Art. 61. Wordt een gedeserteerde plaatsvervanger weder in dienst geld, dan wordt de vervangene, die zelf in dienst optrad, of de reeds or hem gestelde nieuwe plaatsvervanger uit de dienst ontslagen.
Art. 62. Een loteling kan zijne dienst insgelijks doen waarnemen door ander loteling, mits deze tot dezelfde ligting en dezelfde provincie hoore, op het tijdstip der nummerverwisseling niet verpligt zij te dieen voor de krijgsdienst geschiktheid bezitte. Ten aanzien van den ummerverwisselaar geldt hetgeen in art. 15 en in de eerste zinsnede van t. 16 is bepaald.
Art. 63. De loteling, die met een ander van nummer heeft verwisseld, iet den vrijdom van dienst, die aan den houder van dit nummer kwam.
Art. 64. De nummerverwisseling wordt nietig en de loteling is dien gevolge verpligt zelf in dienst te treden, wanneer de opgetreden mmerverwisselaar òf krachtens art. 65 uit de dienst wordt ontslagen; krachtens art. 115, binnen den daar gestelden termijn, uit de dienst ordt ontslagen.
Art. 65. Een ingelijfde plaatsvervanger of nummerverwisselaar wordt, odra blijkt, dat hij in strijd met de wet is aangenomen, uit de dienst ntslagen.
Art. 66. De loteling, die, volgens artt. 43, 55, 113, 115 of 175 moet orden ingelijfd, is bevoegd, binnen dertig dagen na zijne oproeping of nwijzing een plaatsvervanger of nummerverwisselaar te stellen.
Art. 67. Den loteling, die reeds bij de militie is ingelijfd, en hem, die lgens art. 166 zonder loting moet worden ingelijfd, kan door Ons, in jzondere gevallen, het stellen van een plaatsvervanger worden vergund. De kosten, vallende op het onderzoeken van den als plaatsvervanger aanboden persoon, worden in dat geval door hem, wien de vervanging is ergund, gedragen.
Art. 68. Het onderzoeken van hen, die als plaatsvervangers of nummerverwisselaars worden aangeboden, geschiedt, zoo de zittingen van den ilitieraad zijn afgeloopen, door Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staen worden in dat onderzoek bijgestaan door een burgelijk geneeskundige n een officier van gezondheid. De burgerlijk geneeskundige wordt door nzen commissaris in de provincie en de officier van gezondheid, op diens anvrage, door den militairen bevelhebber van het garnizoen of van de astbijgelegene garnizoensplaats aangewezen. Zij leggen in handen van nzen commissaris den in art. 78 bedoelden eed of belofte af. Is geen ficier van gezondheid beschikbaar, dan wijst Onze commissaris een tweeen burgerlijken geneeskundigen aan. Gedeputeerde Staten zijn niet verligt, in het doen van hunne uitspraak het gevoelen der burgerlijken en ilitaire geneeskundigen te volgen.
Art. 69. Het stellen van een plaatsvervanger of nummerverwisselaar schiedt bij overeenkomst, die bij notarieele acte wordt verleden. De acte s aan een vast registratieregt van vijf gulden onderworpen.
Art. 70. De loteling, die de met zijn plaatsvervanger of nummerverwisselaar gesloten overeenkomst niet naleeft, moet, zoo die overeenkomst door een regterlijk vonnis, in kracht van gewijsde gegaan, is vernietigd, tegen ontslag van zijn plaatsvervanger of nummerverwisselaar zelf in dienst optreden.
Art. 71. Plaatsvervangers worden niet als vrijwilligers bij de zeemagt of het corps mariniers toegelaten. Worden zij bij de in Europa dienende landmagt als vrijwilligers aangenomen, dan ontheft dit de vervangenen niet van de in art. 58 bedoelde aansprakelijkheid, zoolang de ligting, waartoe zij behooren, niet is ontslagen.
Art. 72. Het is aan alle rijks-, provinciale en gemeente ambtenaren en aan alle krijgslieden verboden, deel te nemen aan eene onderneming, het bezorgen van plaatsvervangers of nummerverwisselaars ten doel hebbende.

HOOFDSTUK VI. VAN DEN MILITIERAAD.

§ 1. *Van de zamenstelling van den militieraad.*

Art. 73. De militieraad is zamengesteld uit: een lid van de Provinciale Staten, niet tot de Gedeputeerde Staten behoorende, als voorzitter; een lid van den Raad van eene van de onder het regtsgebied van den militieraad behoorende gemeenten; een hoofdofficier vad de landmagt, of, ingeval geen hoofdofficier beschikbaar is, een officier van minderen rang; een secretaris.
Art. 74. De voorzitters *en* de leden van den raad worden jaarlijks door Ons benoemd. Tevens wordt door Ons benoemd een lid van de Provinciale Staten, niet tot de Gedeputeerde Staten behoorende, om den voorzitter, een raadslid om het raadslid, *en* een officier om den hoofdofficier, in geval van ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis, te vervangen.
Art. 75. De secretaris wordt jaarlijks door Onzen commissaris in de Provincie benoemd.
Art. 76. De militie-commissaris heeft zitting in den raad en eene raadgevende stem.
Art. 77. De militieraad wordt bijgestaan door een burgerlijk geneeskundige en een officier van gezondheid. De burgerlijke geneeskundige wordt door den raad en de officier van gezondheid door den chef van de geneeskundige dienst van de zee- of van de landmagt aangewezen. Is geen officier van gezondheid beschikbaar, dan wijst de militieraad een tweeden burgerlijken geneeskundige aan. De burgerlijke geneeskundigen worden zooveel mogelijk dagelijks afgewisseld.
Art. 78. De burgerlijke geneeskundigen en de officieren van gezondheid leggen, eenmaal voor elke ligting, alvorens hunne werkzaamheden bij den militieraad aan te vangen, in handen van den voorzitter van den raad een eed of belofte af, volgens een daarvan door Ons te geven voorschrift.
Art. 79. De voorzitter, de burgerlijke leden en de secretaris van den militieraad en de in art. 77 bedoelde burgerlijke geneeskundigen ontvangen voor elke vergadering, die zij bijwonen, een door Ons te bepalen presentiegeld. Zij genieten voorts, zoo zij zich ter behandeling der zaken van den militieraad buiten hunne woonplaats moeten begeven, reis- en verblijfkosten uit 's Rijks kas, volgens het door Ons te bepalen bedrag.

§ 2. *Van de werkzaamheden en de bevoegdheid van den militieraad.*

Art. 80. Zoo Wij noodig achten, dat in eene provincie meer dan één militieraad zij, wordt het regtsgebied van elken van die raden door Ons bepaald.
Art. 81. De militieraad vergadert in de hoofdplaats der provincie, of, bestaat er in de provincie meer dan één militieraad, in de daartoe door Ons aan te wijzen gemeente. Hij kan in meer dan ééne gemeente vergaderen, indien Wij dit noodig achten.
Art. 82. Burgemeester en wethouders der gemeente, waar de militieraad vergadert, zorgen voor een daartoe geschikt vertrek en voor de noodige schrijfbehoeften. Zij zorgen insgelijks, dat er in een afzonderlijk vertrek gelegenheid zij tot het geneeskundig onderzoek van de manschappen.
Art. 83. De militieraad houdt twee zittingen. De eerste wordt geopend den tweeden Maandag in Maart, de andere den eersten Maandag in April. De werkzaamheden worden dagelijks gedurende ten minste zes uren, zoolang personen te onderzoeken of zaken te behandelen zijn, voortgezet, uitgezonderd op Zon- en algemeene Christelijke feestdagen.
Art. 84. Ten minste acht dagen vóór het openen van eene zitting van den militieraad, geschiedt door burgemeester en wethouders van elke betrokken gemeente eene openbare kennisgeving, waarbij de tijd en de plaats der zitting worden vermeld. Die tijd en plaats worden, ten minste drie dagen vóór het openen van de zitting, bovendien bekend gemaakt aan elken loteling, die bij de loting, volgens art. 36, eene of meer redenen van vrijstelling heeft opgegeven. Dit geschiedt door burgemeester en wethouders door middel van een aan zijne woning of aan die van zijn vader of voogd te bezorgen biljet. Het niet ontvangen van dit biljet ontheft niet van de verpligting tot het verschijnen voor den militieraad of tot het indienen van de tot staving der redenen van vrijstelling gevorderde bewijsstukken.
Art. 85. Voor den militieraad moet verschijnen: de vrijwilliger voor de militie; de loteling, die vrijstelling verlangt wegens ziekte of gebreken of gemis van de gevorderde lengte; hij, die voor een loteling als plaatsvervanger of als nummerverwisselaar verlangt op te treden.
Art. 86. Krankzinnigen, doofstommen en blinden, in erkende gestichten opgenomen, behoeven niet voor den militieraad te verschijnen. Zij kunnen volstaan met de overlegging van eene verklaring omtrent hun toestand, door den eersten geneeskundige van het gesticht afgegeven, door een der bestuurders van het gesticht voor gezien geteekend en door den burgemeester der gemeente, waarin het gesticht ligt, gewaarmerkt.
Art. 87. De loteling, die wegens ziekte of gebreken buiten staat is voor den raad te verschijnen, wordt in zijne woning onderzocht. Dit geschiedt door een daartoe door den militieraad aan te wijzen burgerlijk geneeskundige en door den aan den raad toegevoegden officier van gezondheid, die eene door beiden onderteekende omstandige verklaring omtrent den toestand van den loteling aan den voorzitter van den raad inzenden. De burgerlijke geneeskundige legt, indien hij den in art. 78 bedoelden eed of belofte nog niet heeft afgelegd, dien alsnog mondeling of schriftelijk aan den voorzitter af.
Art. 88. De loteling, die buiten de provincie, waarin hij voor de militie heeft geloot, verblijf houdt, kan, met goedvinden van Onzen commissaris in die provincie, verschijnen voor den militieraad, onder wiens regtsgebied hij verblijf houdt.
Art. 89. In de eerste zitting van den militieraad wordt uitspraak gedaan omtrent: de verschenen vrijwilligers voor de militie; de lotelingen, die redenen van vrijstelling hebben ingediend; de lotelingen, in de artt. 52 en 53 bedoeld; alle overige lotelingen.
Art. 90. In de tweede zitting van den militieraad wordt uitspraak gedaan omtrent alle in de eerste zitting niet afgedane zaken en omtrent hen die als plaatsvervanger of nummerverwisselaar verlangen op te treden.
Art. 91. Alle besluiten van den militieraad worden bij meerderheid van stemmen genomen. De voorzitter en de leden onthouden zich van medestemmen over zaken, waarin personen, hun in bloed- of aanverwantschap, tot den derden graad ingesloten, bestaande, betrokken zijn. Tot het doen van uitspraak in zoodanige zaken worden hunne plaatsvervangers opgeroepen.
Art. 92. Omtrent elken loteling wordt afzonderlijk eene uitspraak gedaan; zij luidt: óf: vrijgesteld; óf: voor de dienst aangewezen; óf: *voor altijd* van de dienst uitgesloten; óf: *voorloopig* van de dienst uitgesloten. De uitspraak wordt in het lotingsregister achter den naam van den loteling, wien zij geldt, opgeteekend. Stelt de loteling een plaatsvervanger of nummerverwisselaar, dan wordt daarvan insgelijks achter zijn naam melding gemaakt.
Art. 93. De militieraad is niet verpligt, in het doen van zijne uitspraken het gevoelen van de geneeskundigen, die hem bijstaan, te volgen.
Art. 94. De voor den geregelden loop der werkzaamheden van den militieraad noodige voorschriften worden door Ons gegeven.

§ 3. *Van het beroep van de uitspraken van den militieraad.*

Art. 95. Gedurende veertien dagen, te rekenen van den dag, waarop de militieraad eene uitspraak heeft gedaan, kunnen tegen die uitspraak bij Gedeputeerde Staten bezwaren worden ingebragt door: den loteling, omtrent wien de uitspraak is gedaan, of door zijn vader of voogd; den loteling, wiens nummer ten gevolge van de uitspraak zou worden opgeroepen, of door zijn vader of voogd; den reeds ingelijfden loteling, die ten gevolge van de uitspraak niet uit de dienst zou worden ontslagen, of door zijn vader of voogd; den betrokken militie-commissaris.
Art. 96. Geene bezwaren kunnen worden ingediend tegen eene uitspraak, waarbij: een loteling voor de dienst is aangewezen, zonder dat door hem eenige reden van vrijstelling was ingebragt; vrijstelling van dienst is verleend of geweigerd op grond van het niet of al bezitten van de gevorderde lengte; een plaatsvervanger of nummerverwisselaar, wegens gemis van de gevorderde vereischten, niet is toegelaten.
Art. 97. De bezwaren worden bij Gedeputeerde Staten ingediend door middel van een door de noodige bewijsstukken gestaafd verzoekschrift op ongezegeld papier, onderteekend door hem, die ze inbrengt. Deze brengt het verzoekschrift in, tegen bewijs van ontvang, bij den burgemeester zijner woonplaats, die het terstond aan Gedeputeerde Staten opzendt. De militie-commissaris dient zijne bezwaren in door een brief aan Gedeputeerde Staten.
Art. 98. Gedeputeerde Staten onderzoeken de bij hen ingebragte bezwaren zonder uitstel en doen omtrent elke zaak afzonderlijk ten spoedigste eene uitspraak, met de redenen omkleed. Hunne uitspraak wordt terstond medegedeeld aan burgemeester en wethouders der gemeente, waartoe de loteling, wien de uitspraak geldt, behoort, en aan hem, die de bezwaren inbragt. Strekt de uitspraak tot vrijstelling of uitsluiting van de dienst, dan geven burgemeester en wethouders daarvan dadelijk kennis aan den loteling, die dien ten gevolge zal worden opgeroepen, of aan zijn vader of voogd.
Art. 99. Ingeval de bezwaren zijn ingebragt op grond van het al of niet verleenen van vrijstelling wegens ziekte of gebreken, doen Gedeputeerde Staten geene uitspraak dan na den betrokken loteling voor zich te hebben doen verschijnen en geneeskundig onderzoeken. Daarbij geldt hetgeen in de vijf laatste zinsneden van art. 68 is bepaald. Gedeputeerde Staten kunnen den loteling, die wegens ziekte of gebreken buiten staat is voor hen te verschijnen, in zijne woning doen onderzoeken. Dit geschiedt op de in art. 87 voorgeschreven wijze.
Art. 100. Wanneer een loteling weigert aan de, krachtens art. 99, door Gedeputeerde Staten gedane oproeping te voldoen, wordt hij, op last van Onzen commissaris in de provincie, door den burgemeester zijner woonplaats onder verzekerd geleide voor Gedeputeerde Staten gebragt.
Art. 101. Van de uitspraken van Gedeputeerde Staten, met uitzondering van die betreffende het al of niet verleenen van vrijstelling wegens ziekte of gebreken, kan gedurende veertien dagen, te rekenen van den dag, waarop de uitspraken ter kennis van de belanghebbenden zijn gebragt, bij Ons in beroep worden gekomen door: den loteling, wiens bezwaren door de uitspraak niet zijn weggenomen, of door zijn vader of voogd; den loteling, wiens nummer ten gevolge van de uitspraak van Gedeputeerde Staten zou worden opgeroepen, of door zijn vader of voogd; den reeds ingelijfden loteling, die ten gevolge van de uitspraak van Gedeputeerde Staten niet uit de dienst zou worden ontslagen, of door zijn vader of voogd; Onzen commissaris in de provincie.
Art. 102. Onze beslissing, zoo spoedig mogelijk nadat het beroep is gedaan, bij een met redenen omkleed besluit, den Raad van State gehoord, te nemen, wordt gezonden aan Onzen commissaris in de provincie, die voor de uitvoering zorgt.
Art. 103. De uitvoering van de uitspraak, waartegen bezwaren zijn ingebragt, blijft tot aan de einduitspraak geschorst.

HOOFDSTUK VII. VAN DEN MILITIE-COMMISSARIS.

Art. 104. De militie-commissaris wordt door Ons benoemd en ontslagen. Niemand is tot militie-commissaris benoembaar dan die Nederlander, in het volle genot der burgerlijke en burgerschapsregten is, en den leeftijd van dertig jaren heeft vervuld.
Art. 105. De militie-commissaris heeft den rang van luitenant-kolonel, tenzij hij een hoogeren rang als gepensionneerd officier mogt hebben. Hij heeft zijne vaste woonplaats in de door Ons aan te wijzen gemeente.
Art. 106. Hij begeeft zich tot het onderzoeken van de met onbepaald verlof gezonden manschappen van de militie te land naar de daartoe aan te wijzen plaatsen. Hij is bevoegd, tot handhaving van de orde, bij dat onderzoek de sterke hand in te roepen.
Art. 107. Bij ongesteldheid, afwezigheid of ontstentenis van den militie-commissaris wordt hij, zoodra noodig, vervangen door een door Onzen commissaris in de provincie aan te wijzen persoon.
Art. 108. De bevoegdheid en de werkzaamheden van den militie-commissaris worden door Ons, in overeenstemming met deze wet, geregeld.

HOOFDSTUK VIII. VAN HET OPROEPEN EN HET AFLEVEREN VAN DE BIJ DE MILITIE IN TE LIJVEN MANSCHAPPEN.

Art. 109. De voor dienst aangewezen lotelingen worden tot het voltallig maken van het aandeel van elke gemeente in de ligting opgeroepen naar de volgorde der door of voor hen getrokken nummers, te beginnen met het laagste. Elk loteling, in dat aandeel begrepen, en elk vrijwilliger voor de militie ontvangt, ten minste vijf dagen vóór den dag, waarop hij zal worden afgeleverd, door tusschenkomst van den burgemeester zijner woonplaats, van Onzen commissaris in de provincie een brief van oproeping, vermeldende den dag, het uur en de plaats voor de aflevering bepaald.
Art. 110. Jaarlijks tusschen den 15den April en den 1sten Mei geschiedt de aflevering van de in dat jaar door den militieraad voor de dienst aangewezen en in de ligting begrepen lotelingen, van hunne plaatsvervangers of nummerverwisselaars en van de vrijwilligers voor de ligting van dat jaar.
Art. 111. De aflevering geschiedt aan de provinciale militaire autoriteit door of van wege Onzen commissaris in de provincie, die daarvoor dag, uur en plaats bepaalt.
Art. 112. De burgemeester van elke gemeente zorgt voor het verzamelen van de tot het aandeel zijner gemeente behoorende manschappen en voor hunne overbrenging naar de voor de aflevering bestemde plaats. Algemeene voorschriften omtrent het verzamelen en de overbrenging worden door Onzen commissaris in de provincie gegeven.
Art. 113. Onze commissaris in de provincie zorgt, dat, ter vervulling van de plaatsen der manschappen, die op den 1sten Augustus van het jaar der aflevering aan het aandeel van elke gemeente in de ligting ontbreken, de houders van de aan de beurt liggende hoogere nummers onverwijld ter inlijving worden opgeroepen.
Art. 114. Wanneer een loteling binnen vier maanden na zijne aflevering blijkt voor de dienst ongeschikt te zijn, wordt zijne herkeuring bij Gedeputeerde Staten der provincie, voor welke hij heeft geloot, aangevraagd. Binnen veertien dagen na die aanvraag doen Gedeputeerde Staten den loteling voor zich verschijnen, en, is de herkeuring aangevraagd wegens ziekte of gebreken, door geneeskundigen onderzoeken. Daarbij geldt hetgeen in de vijf laatste zinsneden van art. 68 is bepaald. Van de uitspraak van Gedeputeerde Staten, krachtens dit artikel te doen, is geen beroep toegelaten.
Art. 115. Indien de loteling, in het voorgaand artikel bedoeld, door Gedeputeerde Staten wordt afgekeurd, wordt hij uit de dienst ontslagen. Geschiedt die afkeuring vóór den 15den December van het jaar, waarin hij is ingelijfd, dan wordt de houder van het aan de beurt liggend hooger nummer der ligting van dat jaar en van de gemeente, voor welker aandeel hij is opgetreden, of, was hij nummerverwisselaar, de loteling, voor wien hij in dienst was opgetreden, onverwijld ter inlijving opgeroepen.
Art. 116. Het overbrengen en afleveren van hen, die bij de uitspraak van burgemeester en wethouders, van Gedeputeerde Staten of in hooger beroep voor de dienst zijn aangewezen, en in het algemeen van alle na het tijdstip, bedoeld in art. 110, in te lijven manschappen, geschiedt overeenkomstig de artt. 109, 111 en 112.
Art. 117. Zoodra de manschappen, die ter aflevering worden opgezonden, hunne woonplaats verlaten, komen de kosten van hunne reis, voeding en huisvesting en de reis- en verblijfkosten hunner geleiders ten laste van 's Rijks kas.

HOOFDSTUK IX. VAN DE DIENST, HET VERLOF EN HET ONTSLAG DER BIJ DE MILITIE INGELIJFDEN.

§ 1. *Van de Dienst.*

Art. 118. De afgeleverde manschappen worden, volgens de door Ons te geven voorschriften, bij de corpsen van het leger ingelijfd.
Art. 119. De bij de militie ingelijfden dienen te gelijk met en op dezelfde wijze als de vrijwilligers bij het leger. Zij mogen echter niet, dan met hunne toestemming, naar de kolonien en bezittingen van het Rijk in andere werelddeelen gezonden worden.
Art. 120. De bij de militie ingelijfden worden gedurende het geheele eerste jaar van hun diensttijd onder de wapenen gehouden, tenzij Wij zulks niet noodig achten.
Art. 121. Behalve de ligting, die voor het eerst dient, kan steeds een vijfde van het geheele bedrag der vijf ligtingen van de militie onder de wapenen worden gehouden of geroepen. Dat vijfde wordt zamengesteld uit de manschappen, die krachtens art. 166 zonder loting zijn ingelijfd en hun eerste dienstjaar hebben volbragt, die krachten artt. 172 en 174 zijn in dienst gesteld en hun eerste dienstjaar hebben volbragt, voor zoo verre omtrent hen is beslist, dat zij gedurende twee of vijf jaren onder de wapenen zullen worden gehouden; die krachtens art. 178 in dienst zijn gesteld en hun eerste dienstjaar hebben volbragt; die, na hun eerste dienstjaar te hebben volbragt, verlangen onder de wapenen te blijven of te worden geroepen.
Art. 122. Is het in het vorig artikel bedoelde vijfde deel niet op de daar bepaalde wijze voltallig te maken, dan wordt het in de hieronder volgende orde aangevuld door: de niet voor hunne broeders opgetreden plaatvervangers, die hun eerste dienstjaar hebben volbragt; de overige manschappen, die hun eerste dienstjaar hebben volbragt; de niet voor hunne broeders opgetreden plaatsvervangers, die hun tweede dienstjaar hebben volbragt; de overige manschappen, die hun tweede dienstjaar hebben volbragt. Is slechts een deel van eene van deze soorten van manschappen ter aanvulling noodig, dan wordt dat deel aangewezen door loting, op de door Ons te bepalen wijze te houden.
Art. 123. Jaarlijks op den door Ons te bepalen tijd komen, zoo ver Wij zulks noodig achten, twee of meer ligtingen van de militie gedurende zes weken te zamen, om in den wapenhandel te worden geoefend.
Art. 124. Is het bij eene buitengewone oproeping van de militie te land slechts noodig enkele ligtingen op te roepen, dan gaat steeds de oproeping van de jongere, die van de oudere ligting vooraf.
Art. 125. Aan de bij de militie ingelijfden, die verlangen na volbragten oefeningstijd onder de wapenen te blijven of te komen, zonder vrijwilliger bij de zeemagt of bij het leger te worden, wordt zulks vergund. Een minderjarige behoeft daartoe de toestemming van zijn vader of voogd niet.
Art. 126. De bij de militie te land ingelijfden worden, zoolang hun militiediensttijd duurt, alleen als vrijwilligers toegelaten bij het leger hier te lande of bij het krijgsvolk, dienende in 's Rijks overzeesche bezittingen.
Art. 127. Aan de geestelijken bij de erkende kerkgenootschappen en aan de studenten in de godgeleerdheid, die daartoe aan erkende inrigtingen van onderwijs worden opgeleid, wordt door Ons, op hunne aanvrage, telkens voor een jaar, vrijstelling van de werkelijke dienst verleend. Gelijke vrijstelling kan ook in andere bijzondere gevallen door Ons aan de overige bij de militie ingelijfden worden toegekend. Wordt de vrijstelling niet op nieuw verleend en heeft de ingelijfde nog niet, krachtens art. 120, zijn eersten oefeningstijd volbragt, dan is hij daartoe alsnog verpligt.
Art. 128. De bij de militie ingelijfden worden niet tot het aangaan van een huwelijk toegelaten zonder schriftelijke toestemming van hun bevelhebber. Die toestemming wordt in tijd van vrede niet geweigerd aan hen, die hun voorlaatste dienstjaar hebben volbragt.
Art. 129. Het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te land en de reglementen van krijgstucht zijn op manschappen der militie, die zich onder de wapenen bevinden, van toepassing. Die manschappen worden geacht onder de wapenen te zijn, zoolang zij zich bij hun corps bevinden; gedurende den tijd, dien het in art. 137 bedoeld onderzoek duurt; in het algemeen wanneer zij in uniform zijn gekleed.

§ 2. *Van het verlof.*

Art. 130. De bij de militie ingelijfden worden, wanneer zij niet meer krachtens de artt. 120, 121 en 122 onder de wapenen behooren te blijven, met verlof huiswaarts gezonden. Indien meerdere ligtingen bijeen zijn, wordt bij voorkeur aan de oudere vóór de jongere verlof gegeven.
Art. 131. De verlofganger geniet gedurende zijn verloftijd geene soldij noch toelage uit 's Rijks kas.
Art. 132. Hij meldt zich binnen dertig dagen na den dag, waarop hem de verlofpas is uitgereikt, bij den burgemeester zijner woonplaats aan, ten einde deze zijn verlofpas voor gezien teekene.
Art. 133. De verlofganger, die zich in eene andere gemeente gaat vestigen, geeft daarvan kennis aan den burgemeester zijner woonplaats. Binnen dertig dagen na den dag, waarop hij komt in de gemeente, waar hij zich vestigt, meldt hij zich aan bij den burgemeester dier gemeente, ten einde deze zijn verlofpas voor gezien teekene.
Art. 134. De burgemeester van elke gemeente houdt een afzonderlijk register van de in zijne gemeente gevestigde verlofgangers en teekent daarin aan, wie van hen de gemeente hebben verlaten of overleden zijn.
Art. 135. De verlofganger mag zich zonder toestemming van Onzen Minister van Oorlog niet langer dan gedurende acht dagen buiten 's lands begeven.
Art. 136. De verlofganger, die art. 132, 133, 135 of 156 niet naleeft, wordt onder de wapenen geroepen en gedurende drie maanden gehouden.
Art. 137. De verlofgangers worden jaarlijks ten minste eenmaal op den door Ons te bepalen tijd door den militie-commissaris onderzocht.
Art. 138. Onze commissaris in de provincie bepaalt de plaatsen, dagen en uren, waarop het onderzoek zal plaats hebben. Hiervan geschiedt in

gike gemeente door burgemeester en wethouders, ten minste vijf dagen te voren, openbare kennisgeving.

Art. 139. De verlofganger verschijnt bij het onderzoek in uniform gekleed en voorzien van de kleeding- en uitrustingstukken, hem bij zijn vertrek met verlof medegegeven, van zijn zakboekje en van zijn verlofpas.

Art. 140. Behoudens het bepaalde in art. 129 kan een arrest van twee tot zes dagen, te ondergaan in de naastbijgelegen provoost of het naastbij zijnde huis van bewaring of arrest, door den militie-commissaris worden opgelegd aan den verlofganger: die zonder geldige reden niet bij het onderzoek verschijnt; die, daarbij verschenen zijnde, zonder geldige reden, niet voorzien is van de in het voorgaand artikel vermelde voorwerpen; wiens kleeding- of uitrustingstukken bij het onderzoek niet in voldoenden staat worden bevonden; die kleeding- of uitrustingstukken, aan een ander behoorende, als de zijne vertoont.

Art. 141. Is de verlofganger, wien krachtens het voorgaand artikel arrest is opgelegd, bij het onderzoek tegenwoordig, dan kan hij dadelijk onder verzekerd geleide in arrest worden gebragt. Is hij niet tegenwoordig en onderwerpt hij zich niet aan de hem opgelegde straf, dan wordt hij, op schriftelijke aanvrage van den militie-commissaris, te rigten aan den burgemeester der woonplaats van dien verlofganger, aangehouden en onder verzekerd geleide naar de naastbij gelegen provoost of het naastbij zijnde huis van bewaring of arrest overgebragt.

Art. 142. Onverminderd de straf, in art. 140 vermeld, is de verlofganger verpligt, op den daartoe door den militie-commissaris te bepalen tijd en plaats en op de in art. 139 voorgeschreven wijze voor hem te verschijnen om te worden onderzocht.

Art. 43. De verlofganger, die zich bij herhaling schuldig maakt aan het feit, in de 5de zinsnede van art. 140 bedoeld, of niet overeenkomstig art. 142 voor den militie-commissaris verschijnt, of, aldaar verschenen zijnde, in het geval verkeert, in de 3de en 4de zinsneden van art. 140 vermeld, wordt onder de wapenen geroepen en van drie tot zes maanden gehouden.

Art. 144. De verlofganger, die niet voldoet aan de oproeping onder de wapenen, wordt als deserteur vervolgd en gestraft.

§ 3. *Van het ontslag.*

Art. 145. Elke bij de militie ingelijfde ontvangt, vijf jaren na den dag zijner inlijving, een bewijs van ontslag uit de dienst. Heeft hij echter in zijn diensttijd gedurende zes maanden of langer gevangenisstraf ondergaan, dan ontvangt hij dat bewijs zooveel later als zijne gevangenhouding heeft geduurd.

Art. 146. Is de Staat in oorlog of in andere buitengewone omstandigheden op den tijd, waarop den ingelijfde het bewijs van ontslag moet worden uitgereikt, en wordt het door Ons noodig geacht hem langer in dienst te houden, dan wordt hem het bewijs niet afgegeven, alvorens omtrent de voordragt van wet, die hem tot langer dienst verpligten zou, beslist zij.

Art. 147. Het bewijs van ontslag wordt gezonden aan den burgemeester der woonplaats van den ingelijfde en aan deze door hem uitgereikt. Bevindt de ingelijfde zich op het tijdstip van zijn ontslag onder de wapenen, dan wordt hem het bewijs door zijn bevelhebber uitgereikt.

HOOFDSTUK X. VAN DE ZEEMILITIE IN HET BIJZONDER.

Art. 148. De artt. 118, 119, 123, 128, 129, 135, 137—143 en 145 dezer wet zijn niet van toepassing op de manschappen der militie, die bij de zeemilitie zijn ingelijfd.

Art. 149. De zeemilitie wordt bij voorkeur samengesteld uit de lotelingen en de vrijwilligers voor de militie, die zich vrijwillig hebben aangemeld om bij de zeemilitie te dienen. Is hun getal niet voldoende, dan wordt het ontbrekende aangevuld uit de overige lotelingen der ligting, die geacht worden de meeste geschiktheid voor de zeedienst te bezitten.

Art. 150. Jaarlijks, in den loop der maand Maart, geschiedt door burgemeester en wethouders in elke gemeente eene openbare kennisgeving, waarbij de lotelingen, die verlangen bij de zeemilitie te dienen, worden uitgenoodigd, zich daartoe vóór den 1sten April bij hen aan te melden.

Burgemeester en wethouders zenden vóór den 10den April eene opgave van het getal der lotelingen, die zich vrijwillig voor de zeemilitie hebben aangemeld, aan Onzen commissaris in de provincie.

Art. 151. De voor de zeemilitie bestemde manschappen worden bij de aflevering, in art. 111 vermeld, aan eenen daarvoor aangewezen zeeofficier overgegeven.

Art. 152. De zeemilitie wordt bestemd tot bemanning van de verdedigingsvaartuigen voor de binnenlandsche dienst en langs de kusten.

Art. 153. De aan de zeemilitie toegewezen manschappen worden in geen minderen graad geplaatst dan dien van matroos der 3de klasse.

Art. 154. Zij maken de bemanning uit van afzonderlijke schepen, behoudens de aanvulling met de noodige mariniers en geoefende matrozen. De kaders onderofficieren worden zoo veel noodig uit de vaste zeemagt aangevuld.

Art. 155. Het Crimineel Wetboek voor het krijgsvolk te water en de reglementen van krijgstucht zijn op de manschappen der zeemilitie, die zich in werkelijke dienst bevinden, van toepassing, met uitzondering van de bij de vaste zeemagt gebruikelijke ligchamelijke straffen. Daarvoor treedt in de plaats: in correctionele zaken, voor de straf van handdagen, die van opsluiting in eene provoost of policiekamer van twee tot veertien dagen; in criminele zaken, voor de straf van laarzen, die van gevangenzetting van een tot drie jaren. De manschappen worden geacht, in werkelijke dienst te zijn van het oogenblik af, dat zij zijn overgenomen door den daartoe aangewezen zeeofficier, tot dat zij met groot verlof van boord vertrekken.

Art. 156. De manschappen der zeemilitie, die zich met verlof bevinden, mogen zich zonder toestemming van Onzen Minister van Marine niet langer dan gedurende acht dagen buiten 's lands begeven. Hun kan vergunning tot uitoefening van de buitenlandsche zeevaart worden verleend.

Art. 157. De manschappen der zeemilitie worden, zoo lang hun militiediensttijd duurt, alleen als vrijwilligers toegelaten bij de zeemagt.

Art. 158. De manschappen der zeemilitie worden niet tot het aangaan van een huwelijk toegelaten zonder schriftelijke toestemming van Onzen Minister van Marine. Die toestemming wordt in tijd van vrede niet geweigerd aan hen, die hun voorlaatste dienstjaar hebben volbragt.

Art. 159. Elk bij de zeemilitie ingelijfde ontvangt vier jaren na den dag zijner inlijving een bewijs van ontslag uit de dienst. Heeft hij echter in zijnen diensttijd gedurende zes maanden of langer gevangenisstraf ondergaan, dan ontvangt hij dat bewijs zooveel later als zijne gevangenhouding heeft geduurd.

Art. 160. Aan hem, die na volbragten diensttijd uit de zeemilitie is ontslagen en daarbij een bewijs van goed gedrag heeft bekomen, wordt, wanneer hij binnen een jaar na zijn ontslag eene vrijwillige verbindtenis bij de vaste zeemagt aangaat, voor den graad, waarin hij is aangenomen, eene premie toegekend, de helft hooger dan die, voor de gewone vrijwilligers bepaald.

Art. 161. De loteling, die zijn diensttijd bij de zeemilitie heeft volbragt en een behoorlijk paspoort heeft bekomen, is *in tijd van vrede* van de dienst bij de schutterijen vrijgesteld. De van hem in tijd van gevaar en oorlog te vorderen dienst wordt door de wet op de schutterijen geregeld.

HOOFDSTUK XI. VAN HET VERZUIM VAN INSCHRIJVING, VAN HET NIET VERSCHIJNEN VOOR BURGEMEESTER EN WETHOUDERS, VAN HET NIET VOLDOEN AAN DE OPROEPING TER INLIJVING EN VAN DE VRIJSTELLING, OP VALSCHE BEWIJSSTUKKEN VERKREGEN.

Art. 162. Hij, wiens aangifte ter inschrijving voor de militie in het jaar en in de gemeente, waarin zij had moeten geschieden, verzuimd is, wordt zoodra het wordt ontdekt, voor Gedeputeerde Staten der provincie, binnen welke de inschrijving had moeten plaats vinden, gebragt. Gedeputeerde Staten onderzoeken het geval en doen daaromtrent ten spoedigste uitspraak.

Art. 163. Indien hij, wiens aangifte ter inschrijving verzuimd is, zoo deze had plaats gehad, vrijstelling van dienst had kunnen erlangen, kan die hem alsnog worden verleend, mits de reden van vrijstelling bij zijn verschijnen voor Gedeputeerde Staten nog besta.

Art. 164. Hij, die niet verkeert in het geval, in het voorgaand artikel bedoeld, wordt, is hij voor de dienst geschikt bevonden, daartoe zonder loting aangewezen.

Art. 165. Gedeputeerde Staten brengen hunne uitspraak terstond ter kennis van burgemeester en wethouders der gemeente, waartoe hij, wiens aangifte ter inschrijving is verzuimd, behoort. Strekt die uitspraak tot vrijstelling of uitsluiting van de dienst, dan geven burgemeester en wethouders daarvan dadelijk kennis aan den loteling, die dien ten gevolge zal worden opgeroepen of, reeds ingelijfd zijnde, niet uit de dienst wordt ontslagen, of aan zijn vader of voogd. Van de uitspraak kan bij Ons in beroep worden gekomen. Hierbij gelden de artt. 101—103.

Art. 166. De in art. 162 bedoelde persoon, die bij de einduitspraak voor de dienst is aangewezen, wordt, behoudens de bepaling van art. 67, welke ook zijn leeftijd zij, voor vijf jaren ingelijfd en gedurende de twee eerste jaren onder de wapenen gehouden. Hij komt in mindering van de ligting van het jaar, waarin hij had moeten loten, of, is die ligting reeds ontslagen, in mindering van de ligting van het jaar, waarin hij voor de dienst is aangewezen. Is de ligting, in mindering waarvan hij komt, reeds afgeleverd, dan wordt, bij zijne inlijving, de houder van het hoogste van de voor die ligting in dienst gestelde nummers uit de gemeente, waartoe hij behoort, ontslagen.

Art. 167. Op hem, die vroeger is ingeschreven dan in het jaar, waarin zijne inschrijving had moeten geschieden, zijn de artt. 162—166 niet van toepassing. Hij blijft behooren tot de ligting van het jaar, waarvoor hij heeft geloot.

Art. 168. De in vrijheid gestelde gevangene, bedoeld in art. 54, die verzuimt, binnen den in dat artikel vermelden tijd, voor burgemeester en wethouders te verschijnen, wordt, zoodra het wordt ontdekt, voor Gedeputeerde Staten der provincie, binnen welke hij is ingeschreven, gebragt. Gedeputeerde Staten onderzoeken het geval en doen daaromtrent ten spoedigste uitspraak.

Art. 169. Indien de in vrijheid gestelde, ware hij voor burgemeester en wethouders verschenen, vrijstelling van dienst had kunnen erlangen, dan kan hem die alsnog worden verleend, mits de reden van vrijstelling bij zijn verschijnen voor Gedeputeerde Staten nog besta.

Art. 170. Hij, die niet verkeert in het geval, in het voorgaand artikel bedoeld, wordt, is hij voor de dienst geschikt bevonden, daartoe aangewezen.

Art. 171. Op de uitspraken, krachtens art. 168 te doen, is art. 165 van toepassing.

Art. 172. De in art. 168 bedoelde persoon, die bij einduitspraak voor de dienst is aangewezen, wordt, indien het voor hem getrokken nummer opgeroepen zou zijn geweest, welke ook zijn leeftijd zij, overeenkomstig art. 55 voor vijf jaren ingelijfd. De aldus ingelijfde wordt gedurende de twee eerste jaren onder de wapenen gehouden, tenzij blijke, dat omstandigheden, van zijn wil onafhankelijk, hem hebben belet voor burgemeester en wethouders te verschijnen.

Art. 173. De vrijwilliger voor de militie en de loteling, die niet aan de in art. 109 bedoelde oproeping heeft voldaan, wordt, zoodra het wordt ontdekt, voor Gedeputeerde Staten der provincie, tot welker aandeel in de ligting hij behoort, gebragt. Gedeputeerde Staten onderzoeken het geval en doen daaromtrent ten spoedigste eene uitspraak en brengen die terstond ter kennis van burgemeester en wethouders der gemeente, waartoe de achtergeblevene behoort.

Art. 174. Is hij voor de dienst geschikt bevonden, dan wordt hij, welke ook zijn leeftijd zij, voor vijf jaren ingelijfd. De aldus ingelijfde wordt gedurende dien ganschen tijd onder de wapenen gehouden, tenzij blijke, dat omstandigheden, van zijnen wil onafhankelijk, hem hebben belet, aan de oproeping te voldoen. Bij zijne inlijving wordt de houder van het nummer, dat ten gevolge van zijn achterblijven mogt zijn in dienst gesteld, daaruit ontslagen. In de ligting, waarvoor hij is opgeroepen geweest, reeds ontslagen, dan komt hij in mindering van de ligting van het jaar, waarin zijne inlijving geschiedt. Is die ligting reeds afgeleverd, dan wordt hij zijne inlijving de houder van het hoogste van de voor die in dienst gestelde nummers uit de gemeente, waartoe hij behoort, ont

Art. 175. Op den loteling, die een plaatsvervanger of nummer salaar heeft gesteld, zijn de artt. 173 en 174 niet van toepassi wordt, indien zijn plaatsvervanger of nummerverwisselaar niet is men, terstond ter inlijving opgeroepen.

Art. 176. De plaatsvervanger of nummerverwisselaar, die niet ving is opgekomen op den in art. 109 bedoelde tijd, wordt overe stig art. 173 behandeld.

Art. 177. Hebben omstandigheden, van zijn wil onafhankelijk, he op te komen, is hij voor de dienst alsnog geschikt en is de ligti het jaar, waarin hij had moeten optreden, nog niet ontslagen, dan hij, indien de loteling, jegens wien hij zich had verbonden, dit ve tegen ontslag van dezen of van den nader door dien loteling g plaatsvervanger, in dienst gesteld en tegelijk met de manschappen ligting ontslagen.

Art. 178. Hij wordt, zoo hij niet is opgekomen, zonder dat om heden, van zijn wil onafhankelijk, het hem hebben belet, is hij dienst alsnog geschikt, voor vijf jaren ingelijfd en gedurende di schen tijd onder de wapenen gehouden. Is de loteling, jegens w zich had verbonden, of de nader door dezen gestelde plaatsvervan in dienst, dan wordt deze bij zijne inlijving ontslagen.

Art. 179. Hij, die door het overleggen van een valsch of ve attest of bewijsstuk eene vrijstelling van de dienst heeft verkregen, na voorafgaande toepassing van de bepalingen van het Wetboek va regt en, is hem straf opgelegd, na die te hebben ondergaan, voor puteerde Staten der provincie, binnen welke hij is ingeschreven, Gedeputeerde Staten doen te zijnen opzigte ten spoedigste eene u tot aanwijzing voor of wel tot vrijstelling of uitsluiting van de die brengen die terstond ter kennis van burgemeester en wethouders meente, waartoe hij behoort. Is hij voor de dienst geschikt be dan wordt hij, welke ook zijn leeftijd zij, voor vijf jaren ingelijfd durende de twee eerste jaren onder de wapenen gehouden. De geschiedt overigens overeenkomstig de tweede en derde zinsned art. 55.

Art. 180. Voor het geneeskundig onderzoek gelden de vijf la sneden van art. 68.

Art. 181. Van de uitspraken van Gedeputeerde Staten, krach artt. 173, 176 en 179 te doen, is geen beroep toegelaten.

Art. 182. De ambtenaren, belast met het opsporen van misdrijven, verdere beambten van politie zijn belast met de opsporing van h niet overeenkomstig artikel 18 ter inschrijving zijn aangegeven; overeenkomstig art. 54 voor burgemeester en wethouders zijn ver die niet aan de in art. 109 bedoelde oproeping hebben voldaan. latigen kunnen gearresteerd en voorloopig in hechtenis gehouden

Art. 183. Hebben de personen, in de artt. 162, 168, 173, 176 bedoeld, den leeftijd van veertig jaren volbragt, dan worden zij dienst vrijgesteld.

HOOFDSTUK XII. STRAFBEPALINGEN.

Art. 184. Met boete van *f* 25 tot *f* 100 wordt gestraft de diog van art. 21.

Art. 185. Met boete van *f* 25 tot *f* 100 en gevangenisstraf v dagen tot eene maand, te zamen of afzonderlijk, wordt gestraft: niet overeenkomstig art. 54 voor burgemeester en wethouders is nen; hij, die niet aan de oproeping, bedoeld in art. 109, heeft vo

Art. 186. Met boete van *f* 500 tot *f* 1000 en gevangenisstraf tot vijf jaren, te zamen of afzonderlijk, wordt gestraft hij, die zi moedwillige verminking voor de dienst bij de militie ongeschikt

Art. 187. Met boete van *f* 10 tot *f* 50 wordt gestraft de kundige, die, zonder geldige redenen nalaat, aan de krachtens gedane oproeping tot een geneeskundig onderzoek op den bepaa te voldoen.

Art. 188. Met boete van *f* 50 tot *f* 200 wordt gestraft de a van den burgerlijken stand, die in strijd handelt met art. 10, 12

Art. 189. Bij elke veroordeeling tot boete wordt tevens door ter bepaald, dat, indien daaraan niet is voldaan binnen twee nadat de veroordeelde tot betaling is aangemaand, de boete door genisstraf van ten hoogste tien maanden zal worden vervangen. maningen geschieden kosteloos en zijn vrij van zegel-, griffie en tieregten.

Art. 190. Art. 463 van het Wetboek van Strafregt en art. 20 van 29 Junij 1854 (Staatsblad n°. 102), zijn van toepassing op tredingen van deze wet.

OVERGANGSBEPALINGEN.

Art. 191. De ligting van het jaar 1857 blijft in dienst tot de Mei 1863; die van het jaar 1858 tot den 15den Mei 1864; die jaar 1859 tot den 15den Mei 1865; die van het jaar 1860 tot de Mei 1866; die van het jaar 1861 tot den 15den Mei 1867.

Art. 192. Hij, die bij het in werking treden van deze wet va litie *tijdelijk* is vrijgesteld, wordt: zoo hij zijn twintigste jaar h bragt, voor altijd vrijgesteld; zoo hij zijn twintigste jaar nog volbragt en krachtens deze wet regt op vrijstelling heeft, voor a gesteld, zoo hij het niet heeft, voor de dienst aangewezen en, het hem in het vorig jaar ten deel gevallen nummer in de te oproeping is gevallen, ingelijfd.

Art. 193. Deze wet treedt in werking met den 1sten Januarij

Lasten en bevelen, enz.

GEDRUKT TER DRUKKERIJ VAN HET ALGEMEEN HANDEL